

DRUHÁ KNIHA BOŽÍ LUD

I. časť VERIACI

Kán. 204 - § 1. Veriaci sú tí, ktorí – keďže boli krstom včlenení do Krista, boli ustanovení za Boží ľud a takto svojím spôsobom dostali účasť na Kristovej kňazskej, prorockej a kráľovskej úlohe – sú povolani, každý podľa svojho postavenia, vykonávať poslanie, ktoré Boh zveril Cirkvi, aby ho plnila vo svete.

§ 2. Táto Cirkev, ustanovená a usporiadaná na tomto svete ako spoločnosť, pretrváva v Katolíckej cirkvi, ktorú spravuje Petrov nástupca a biskupi v spoločenstve s ním.

Kán. 205 - V plnom spoločenstve Katolíckej cirkvi tu na zemi sú tí pokrstení, ktorí sa v jej viditeľnom organizme spájajú s Kristom a to zväzkami vyznania viery, sviatostí a cirkevného riadenia.

Kán. 206 - § 1. Osobitným spôsobom sú s Cirkvou spojení katechumeni, totiž tí, ktorí z podnetu Ducha Svätého výslovne prejavenu vôľou žiadajú, aby boli do nej včlenení, a tak sa týmto želaním, ako aj životom viery, nádeje a lásky, ktorý praktizujú, spájajú s Cirkvou, ktorá sa o nich stará už ako o svojich.

§ 2. Cirkev prejavuje osobitnú starostlivosť o katechumenov. Keď ich vyzýva, aby žili podľa evanjelia a keď ich uvádza do slávenia posvätných obradov, udeľuje im už rozličné výsady, ktoré sú vlastné kresťanom.

Kán. 207 - § 1. Z Božieho ustanovenia sú v Cirkvi medzi veriacimi vysvätení služobníci, ktorí sa v práve volajú aj klerici; ostatní sa však volajú aj laici.

§ 2. V obidvoch týchto skupinách sú veriaci, ktorí profesiou evanjeliových rád prostredníctvom sľubov alebo iných posvätných zväzkov, uznaných a potvrdených Cirkvou, sú svojím osobitným spôsobom zasvätení Bohu a prispievajú k spásnemu poslaniu Cirkvi; ich stav, hoci neprináleží k hierarchickej štruktúre Cirkvi, predsa patrí k jej životu a svätosti.

I. titul POVINNOSTI A PRÁVA VŠETKÝCH VERIACICH

Kán. 208 - Medzi všetkými veriacimi pre ich znovuzrodenie v Kristovi, existuje z hľadiska dôstojnosti a činnosti opravdivá rovnosť, na základe ktorej všetci spolupracujú na budovaní Kristovho tela, každý podľa svojho postavenia a úlohy.

Kán. 209 - § 1. Veriaci v Krista sú povinní aj svojím spôsobom konania vždy zachovávať spoločenstvo s Cirkvou.

§ 2. Veľmi svedomito majú plniť povinnosti, ktorými sú viazaní tak voči Cirkvi univerzálnej, ako aj partikulárnej, do ktorej patria podľa predpisov práva.

Kán. 210 - Všetci veriaci majú podľa vlastného postavenia venovať svoje sily na to, aby viedli svätý život a napomáhali vzrast Cirkvi a jej ustavičné posväcovanie.

Kán. 211 - Všetci veriaci majú povinnosť a právo snažiť sa, aby sa Božie poslanstvo spásy stále viac a viac dostávalo k všetkým ľuďom všetkých čias a celého sveta.

Kán. 212 - § 1. Veriaci, vedomí si vlastnej zodpovednosti, sú povinní s kresťanskou poslušnosťou pridržať sa toho, čo posvätní pastieri, reprezentujúci Krista, vyhlasujú ako učitelia viery alebo stanovujú ako správcovia Cirkvi.

§ 2. Veriaci majú právo, aby sa so svojimi potrebami, najmä duchovnými, a so svojimi žiadosťami obracali na pastierov Cirkvi.

§ 3. Podľa svojich vedomostí, odbornosti a vážnosti sami majú právo, ba niekedy aj povinnosť prejavíť posvätným pastierom svoju mienku o tom, čo sa vzťahuje na dobro Cirkvi, a oboznámiť s ňou aj ostatných veriacich, pričom majú zachovať neporušenosť viery a mravov i úctu voči pastierom a mať na zreteli spoločný osov a dôstojnosť osôb.

Kán. 213 - Veriaci majú právo, aby od posvätných pastierov dostávali pomoc z duchovných dobier Cirkvi, najmä z Božieho slova a zo sviatostí.

Kán. 214 - Veriaci majú právo, aby vzdávali Bohu kult podľa predpisov vlastného obradu, schváleného legitímnymi pastiermi Cirkvi, a pridržiavali sa vlastnej formy duchovného života, ak sa zhoduje s náukou Cirkvi.

Kán. 215 - Veriaci majú právo slobodne zakladať a viesť združenia na ciele dobročinnnej lásky alebo nábožnosti alebo na rozvíjanie kresťanského povolania vo svete a zhromažďovať sa, aby tieto ciele dosahovali spoločne.

Kán. 216 - Všetci veriaci, keďže sa zúčastňujú na poslaní Cirkvi, majú právo, aby aj vlastnými podujatiami, každý podľa svojho stavu a postavenia, napomáhali alebo podporovali apoštolskú činnosť. Nijaké podujatie si však nemá nárokovať na označenie katolícke, ak na to nedala súhlas kompetentná cirkevná autorita.

Kán. 217 – Veriaci, keďže sú krstom povolaní, aby viedli život zodpovedajúci evanjeliovej náuke, majú právo na kresťanskú výchovu, ktorou majú byť správne formovaní, aby dosiahli zrelosť ľudskej osoby a súčasne poznali a prežívali tajomstvo spásy.

Kán. 218 - Tí, ktorí sa venujú posvätným disciplinám, majú oprávnenú slobodu bádania, ako aj rozvážneho prejavovania svojej mienky v tých veciach, v ktorých sú zncami, pri zachovaní náležitej poslušnosti voči magistériu Cirkvi.

Kán. 219 - Všetci veriaci majú právo, aby pri voľbe životného stavu boli uchránení od akéhokoľvek nátlaku.

Kán. 220 - Nikomu nie je dovolené nelegitímne poškodiť dobrú povosť, ktorú niekto má, ani porušiť právo akejkoľvek osoby na ochranu vlastného súkromia.

Kán. 221 - § 1. Veriacim patrí, aby si legitímne vymáhali práva, ktoré majú v Cirkvi a obhajovali si ich na kompetentnom cirkevnom fóre podľa normy práva.

§ 2. Veriaci majú taktiež právo, aby v prípade, že ich kompetentná autorita predvoláva na súdne konanie, boli súdení podľa právnych predpisov, ktoré treba uplatňovať s právnou miernosťou.

§ 3. Veriaci majú právo, aby boli postihovaní kánonickými trestami iba podľa normy zákona.

Kán. 222 - § 1. Veriaci majú povinnosť prispievať na potreby Cirkvi, aby mala to, čo je potrebné na Boží kult, na diela apoštolátu a dobročinnnej lásky, ako aj na slušné hmotné zabezpečenie služobníkov.

§ 2. Majú aj povinnosť napomáhať sociálnu spravodlivosť a tiež, pamätajúc na Pánovo prikázanie, z vlastných príjmov podporovať chudobných.

Kán. 223 - § 1. Pri uplatňovaní svojich práv veriaci ako jednotlivci aj ako spojení v združeniach musia mať na zreteli spoločné dobro Cirkvi, ako aj práva iných a svoje povinnosti voči iným.

§ 2. Cirkevnej autorite prislúcha, aby so zreteľom na spoločné dobro usmerňovala uplatňovanie práv, ktoré sú veriacim vlastné.

II. titul

POVINNOSTI A PRÁVA VERIACICH LAIKOV

Kán. 224 – Veriaci laici okrem tých povinností a práv, ktoré sú spoločné všetkým veriacim, a tých, ktoré sa stanovujú v iných kánonoch, majú povinnosti a práva, ktoré sa uvádzajú v kánonoch tohto titulu.

Kán. 225 - § 1. Keďže laici, tak ako všetci veriaci sú krstom a birmovaním Bohom určení na apoštolát, majú všeobecnú povinnosť a právo, tak jednotlivci ako aj spojení v združeniach snažiť sa, aby Božie posolstvo spásy všetci ľudia na celom svete spoznali a prijali; táto povinnosť je ešte naliehavejšia v tých okolnostiach, v ktorých ľudia môžu počuť evanjelium a poznať Krista iba ich prostredníctvom.

§ 2. Okrem toho majú osobitnú povinnosť, každý podľa svojho postavenia, aby poriadok časných vecí oživovali a zdokonaľovali evanjeliovým duchom, a tak vydávali svedectvo o Kristovi najmä pri spravovaní týchto vecí a pri vykonávaní svetských úloh.

Kán. 226 - § 1. Tí, ktorí žijú v manželskom stave, majú podľa vlastného povolania osobitnú povinnosť snažiť sa o budovanie Božieho ľudu prostredníctvom manželstva a rodiny.

§ 2. Keďže rodičia dali deťom život, majú veľmi vážnu povinnosť a právo ich vychovávať; preto predovšetkým kresťanskí rodičia majú povinnosť starať sa o kresťanskú výchovu detí podľa učenia podávaného Cirkvou.

Kán. 227 – Veriaci laici majú právo, aby sa im vo veciach pozemskej spoločnosti priznala sloboda, ktorá patrí všetkým občanom; ale pri užívaní tejto slobody sa majú starať, aby ich činnosti boli preniknuté evanjeliovým duchom a aby pozorne sledovali učenie predkladané

magistériom Cirkvi, pričom sa majú chrániť, aby v názorových otázkach nepredkladali vlastnú mienku ako učenie Cirkvi.

Kán. 228 - § 1. Laici, ktorí sú pokladaní za súcich, sú spôsobilí, aby ich posvätní pastieri prijímali do tých cirkevných úradov a na tie úlohy, ktoré podľa predpisov práva môžu vykonávať.

§ 2. Laici, ktorí sa vyznačujú náležitou vedomosťou, rozumnosťou a bezúhonnosťou, sú spôsobilí pomáhať pastierom Cirkvi podľa normy práva aj v radách ako znalci alebo poradcovia.

Kán. 229 - § 1. Laici majú povinnosť a právo osvojiť si poznanie kresťanskej náuky, primerané schopnosti a postaveniu každého z nich, aby mohli žiť podľa tejto náuky, vedeli ju aj sami hlásať a podľa potreby i obhajovať a aby sa mohli podieľať na vykonávaní apoštolátu.

§ 2. Majú aj právo osvojiť si plnšie vzdelanie v posvätných vedách, ktoré sa prednášajú na cirkevných univerzitách alebo fakultách, alebo inštitútoch náboženských vied, tým, že tam navštevujú prednášky a dosahujú akademické stupne.

§ 3. Takisto pri zachovávaní predpisov stanovených vzhľadom na vyžadovanú súcosť sú spôsobilí, aby od legitímnej cirkevnej autority dostali mandát na vyučovanie posvätných vied.

Kán. 230¹ - § 1. Laici², ktorí majú vek a vlohy stanovené dekrétom Konferencie biskupov, môžu byť predpísaným liturgickým obradom natrvalo prijatí do služby lektora a akolytu; toto udelenie služieb im však nedáva právo na poskytovanie hmotného zabezpečenia alebo mzdy zo strany Cirkvi.

§ 2. Na základe dočasného poverenia môžu laici pri liturgických úkonoch plniť úlohu lektora; takisto môžu všetci laici vykonávať úlohu komentátora, speváka a iné úlohy podľa normy práva.

¹ PCLTI, odpoveď z 30. júna 1992, *AAS* (86) 541 – 542:

Pochybnosť: *Či sa medzi tie liturgické úlohy, ktoré podľa kán. 230 § 2 CIC môžu vykonávať laici, muži alebo ženy, môže započítat' aj posluhovanie pri oltári?*

Odpoveď: *kladne a podľa inštrukcie, ktorú má dať Apoštolský stolec.*

CCDDS, okružný list z 15. marca 1994, *Communicationes* 26 (1994) 160:

1. Kán. 230 § 2 stanovuje možnosť, nie príkaz: „laici... môžu“. Preto dovolenie niektorého biskupa v tejto veci nijako nemôže zaväzovať ostatných biskupov. Teda každý biskup vo svojej diecéze, po vypočutí mienky konferencie biskupov, má splnomocnenie podľa svojho rozumného uváženia rozhodnúť a nariadiť, čo treba robiť, aby sa liturgický život v rámci jeho právomoci uberal správnym smerom.
2. Svätý stolec zachováva, čo vzhľadom na miestne okolnosti niektorí biskupi nariadili ohľadom kánona 230 § 2, ale sám tiež napomína, že je veľmi vhodné, aby sa zachovávala jasná tradícia, čo sa týka služby chlapcov pri oltári. Je totiž známe, že toto spôsobilo priaznivý vzrast kňazských povolání. Zostáva teda trvalou povinnosťou udržiavanie a podporovanie skupín chlapcov – miništrantov.
3. Ale ak v niektorej diecéze, vzhľadom na kán. 230 § 2, biskup strpí, aby zo zvláštnych dôvodov sa služba pri oltári dovolila aj ženám, musí toto podľa normy, ktorú sme vyššie uviedli, jasne vysvetliť veriacim a tiež poukázať na to, že ženy môžu plniť často úlohu lektora v liturgii a tiež rozdávať sväté prijímanie, ako mimoriadne vysluhovateľky Eucharistie a vykonávať aj ďalšie úlohy, ako to predvída kán. 230 § 2.
4. Z uvedeného musí byť jasné, že tieto liturgické služby sa zastávajú na základe „dočasnej delegácie“, podľa úsudku biskupa, a nejestvuje žiadne právo na to, aby ich laici, muži alebo ženy, vykonávali.

² Pápež František, *MP Spiritus Domini*, z 10. januára 2021, *L'Osservatore Romano* 11. januára 2021.

§ 3. Kde to vyžaduje potreba Cirkvi a je nedostatok služobníkov, môžu aj laici, hoci nie sú lektormi alebo akolytmi, zastávať niektoré ich služby, totiž vykonávať službu slova, viesť liturgické modlitby, udeľovať krst a rozdávať sväté prijímanie podľa predpisov práva.

Kán. 231 - § 1. Laici, ktorí sa natrvalo alebo na čas venujú osobitnej službe Cirkvi, majú povinnosť, aby nadobudli primeranú formáciu, vyžadovanú na náležité plnenie svojej úlohy a túto úlohu plnili svedomite, horlivo a usilovne.

§ 2. Pri zachovaní predpisu kán. 230 §1 majú právo na slušnú mzdu, primeranú svojmu postaveniu, ktorou sa môžu aj pri zachovaní predpisov občianskeho práva slušne postarať o potreby vlastné a svojej rodiny; takisto majú právo, aby mali náležite zaistenú sociálnu starostlivosť aj sociálne zabezpečenie a zdravotnú starostlivosť.

III. titul

POSVÄTNÍ SLUŽOBNÍCI ČIŽE KLERICI

I. kapitola

FORMOVANIE KLERIKOV

Kán. 232 - Cirkev má povinnosť, ako aj vlastné a výlučné právo formovať tých, ktorí sú určení na posvätné služby.

Kán. 233 - § 1. Celému kresťanskému spoločenstvu pripadá povinnosť rozvíjať povolania, aby v celej Cirkvi bolo dostatočne postarané o potreby posvätných služieb; túto povinnosť majú zvlášť kresťanské rodiny, vychovávateľia a osobitným spôsobom kňazi, predovšetkým farári. Diecézni biskupi, ktorí sa majú najviac starať o vzrast povolaní, majú poučať seba zverený ľud o význame posvätných služieb a o potrebe služobníkov v Cirkvi a majú podnecovať a podporovať podujatia na rozvíjanie povolaní, predovšetkým dielami, ustanovenými na tento cieľ.

§ 2. Okrem toho kňazi, najmä však diecézni biskupi sa majú starať, aby sa slovom i skutkom rozumne poskytovala pomoc a náležitá príprava tým mužom zrelšieho veku, ktorí sa považujú za povolaných na posvätné služby.

Kán. 234 - § 1. Tam, kde existujú malé semináre a iné inštitúcie tohto druhu, sa majú zachovať a podporovať; v nich sa má na rozvíjanie povolaní postarať, aby sa osobitná náboženská formácia poskytovala spolu s humanitným a vedeckým vzdelávaním; ba kde to diecézny biskup považuje za osožné, má sa postarať o zriadenie malého seminára alebo podobnej inštitúcie.

§ 2. Ak sa v istých prípadoch podľa okolností niečo iné neodporúča, mladíci, ktorí majú úmysel dosiahnuť kňazstvo, majú dostať takú humanitnú a vedeckú formáciu, akou sa mladíci, každý vo svojej krajine, pripravujú na vyššie štúdiá.

Kán. 235 - § 1. Mladíci, ktorí majú úmysel prijať kňazstvo, majú dostať vhodnú duchovnú formáciu a prípravu na vlastné úlohy vo veľkom seminári po celý čas formovania, alebo ak to okolnosti podľa úsudku diecézneho biskupa vyžadujú, aspoň počas štyroch rokov.

§ 2. Tých, ktorí sa legitímne zdržiavajú mimo seminára, má diecézny biskup zveriť nábožnému a súcemu kňazovi, ktorý má dozerať na to, aby boli starostlivo formovaní v duchovnom živote a v disciplíne.

Kán. 236 - Uchádzači o trvalý diakonát majú byť podľa predpisov konferencie biskupov formovaní v pestovaní duchovného života a majú byť pripravovaní na riadne plnenie povinností, ktoré sú vlastné tomuto stavu:

1. mladíci aspoň počas troch rokov pobytom v nejakom osobitnom dome, ak diecézny biskup z vážnych dôvodov nestanovil ináč;
2. muži zrelšieho veku, slobodní alebo ženatí, podľa programu rozvrhnutého na tri roky a určeného tou istou konferenciou biskupov.

Kán. 237 - § 1. V jednotlivých diecézach, kde je to možné a užitočné, má byť veľký seminár; ináč seminaristi, ktorí sa pripravujú na posvätné služby, majú sa zveriť inému semináru alebo sa má zriadiť interdiecézny seminár.

§ 2.³ Konferencia biskupov, ak ide o seminár pre celé jej územie, ináč biskupi, ktorých sa to týka, nemajú zriadiť interdiecézny seminár, ak predtým nedostali potvrdenie Apoštolského stolca tak pre samo zriadenie, ako aj pre štatút seminára.

Kán. 238 - § 1. Legitímne zriadené semináre samým právom majú v Cirkvi právnu subjektivitu.

§ 2. Pri vybavovaní všetkých záležitostí v mene seminára vystupuje jeho rektor, ak pre niektoré záležitosti kompetentná autorita nestanovila niečo iné.

Kán. 239 - § 1. V každom seminári má byť rektor, ktorý stojí na jeho čele a podľa potreby aj vicerektor, ekonóm a ak seminaristi študujú v samom seminári, učitelia, ktorí majú prednášať rozličné disciplíny usporiadané podľa vhodného poriadku.

§ 2. V každom seminári má byť aspoň jeden špirituál, pričom sa seminaristom ponecháva sloboda obrátiť sa aj na iných kňazov, ktorých na túto úlohu určil biskup.

§ 3. Štatútom seminára sa má určiť, akým spôsobom sa na starostlivosti rektora najmä o zachovávanie disciplíny majú zúčastňovať ostatní predstavení, učitelia, ba aj sami seminaristi.

Kán. 240 - § 1. Okrem riadnych spovedníkov majú do seminára pravidelne prichádzať iní spovedníci a pri neporušení disciplíny seminára majú mať seminaristi vždy právo obrátiť sa na ktoréhokoľvek spovedníka či už v seminári alebo mimo neho.

§ 2. Pri rozhodovaniach o dovoľení pristúpiť seminaristom k sviatiam alebo o ich prepustení zo seminára sa nikdy nemožno pýtať na mienku špirituála a spovedníkov.

Kán. 241 - § 1. Do veľkého seminára má diecézny biskup prijímať iba tých, ktorých vzhľadom na ich ľudské a mravné, duchovné a intelektuálne vlohy, na ich telesné a duševné zdravie, ako aj na správny úmysel považuje za spôsobilých natrvalo sa venovať posvätným službám.

³ Pápež František, *Competentias quasdam decernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2022 (CLXII, n.37, p.8).

§ 2. Pred prijatím musia predložiť doklady o tom, že prijali krst a birmovanie a iné doklady, ktoré sa vyžadujú podľa predpisov *Programu kňazskej formácie*.

§ 3. Ak ide o prijatie takých, ktorí boli prepustení z iného seminára alebo z rehoľného inštitútu, vyžaduje sa navyše svedectvo príslušného predstaveného predovšetkým o príčine ich prepustenia alebo odchodu.

Kán. 242 - § 1⁴. V jednotlivých krajinách má byť Program kňazskej formácie, ktorý má stanoviť konferencia biskupov so zreteľom na normy, vydané najvyššou cirkevnou autoritou a potvrdiť Svätý stolec, prispôbiť aj novým okolnostiam takisto s potvrdením Svätého stolca; v ňom sa majú určiť hlavné zásady a všeobecné normy formovania, ktoré treba poskytovať v seminári, prispôbené pastoračným potrebám každej oblasti alebo provincie.

§ 2. Normy *Programu*, o ktorom sa hovorí v § 1, sa majú zachovávať vo všetkých diecéznych a interdiecéznych seminároch.

Kán. 243 - Každý seminár má mať okrem toho vlastný poriadok schválený diecéznym biskupom, alebo ak ide o interdiecézny seminár, biskupmi, ktorých sa to týka; v ňom sa normy Programu kňazskej formácie majú prispôbiť osobitným okolnostiam a bližšie určiť najmä tie body disciplíny, ktoré sa týkajú každodenného života seminaristov a poriadku celého seminára.

Kán. 244 - Duchovná formácia a vedecké vzdelávanie seminaristov sa má v seminári harmonicky zladíť a zamerať na to, aby si každý podľa svojej povahy s náležitou ľudskou zrelosťou osvojil ducha evanjelia a úzky vzťah ku Kristovi.

Kán. 245 - § 1. Duchovnou formáciou sa seminaristi majú stať súcimi na plodné vykonávanie pastoračnej služby a majú si osvojiť misionárskeho ducha a učiť sa, že služba vykonaná vždy so živou vierou a láskou prispieva k ich vlastnému posväteniu; takisto sa majú učiť pestovať tie čnosti, ktoré sa cenia v ľudskom spoločenstve, a to tak, aby mohli dosiahnuť vhodný súlad medzi ľudskými a nadprirodzenými hodnotami.

§ 2. Seminaristi sa majú formovať tak, aby sa preniknutí láskou ku Kristovej Cirkvi poníženou a synovskou láskou spájali s Rímskym veľkňazom, Petrovým nástupcom, aby sa k vlastnému biskupovi vinuli ako jeho verní spolupracovníci a spoločne pracovali s bratmi; spoločným životom v seminári a pestovaním vzťahu priateľstva a družnosti s inými sa majú pripravovať na bratskú jednotu s diecéznym presbytériom, ktorého členmi budú v službe Cirkvi.

Kán. 246 - § 1. Stredobodom celého seminárneho života má byť slávenie Eucharistie, aby seminaristi účasťou na samej Kristovej láske každodenne čerpali najmä z tohto prehojného prameňa silu ducha na apoštolskú prácu a pre svoj duchovný život.

§ 2. Majú sa formovať na slávenie liturgie hodín, ktorou sa boží služobníci v mene Cirkvi modlia k Bohu za všetok im zverený ľud, ba za celý svet.

⁴ Pápež František, *Competentias quasdam decernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2002 (CLXII, n.37, p.8).

§ 3. Má sa rozvíjať úcta k preblahoslavenej Panne Márii aj mariánskym ružencom, rozjímavá modlitba a iné nábožné úkony, ktorými si seminaristi majú osvojiť ducha modlitby a získať silu pre svoje povolanie.

§ 4. Seminaristi si majú navyknúť na časté pristupovanie k sviatosti pokánia a odporúča sa, aby každý mal slobodne zvoleného moderátora svojho duchovného života, ktorému by mohol s dôverou otvoriť svoje svedomie.

§ 5. Seminaristi si majú každoročne vykonať duchovné cvičenia.

Kán. 247 - § 1. Na zachovávanie celibátneho stavu sa majú pripravovať primeranou výchovou a majú sa naučiť mať ho v úcte ako osobitný Boží dar.

§ 2. Seminaristi majú byť náležite oboznámení s povinnosťami a záväzkami, ktoré sú vlastné posvätným služobníkom Cirkvi, pričom sa im nemá zamlčať nijaká ťažkosť kňazského života.

Kán. 248 – Náukové vzdelávanie, ktoré treba poskytovať, je zamerané na to, aby seminaristi spolu so všeobecnou kultúrou zodpovedajúcou potrebám miesta a času, nadobudli rozsiahle a dôkladné vedomosti v posvätných disciplínach, aby vlastnou vierou, na nich založenou a nimi živenou, mohli ľuďom svojej doby vhodne, spôsobom primeraným ich chápaniu hlásať učenie evanjelia.

Kán. 249 - Programom kňazskej formácie sa má zabezpečiť, aby sa seminaristi dôkladne naučili nielen rodnú reč, ale aby dobre ovládali aj latinský jazyk a osvojili si aj primeranú znalosť cudzích jazykov, ktorých poznanie sa považuje za potrebné alebo užitočné na ich formovanie alebo vykonávanie pastoračnej služby.

Kán. 250 - Filozofické a teologické štúdiá konané v samom seminári môžu prebiehať buď postupne alebo súčasne podľa Programu kňazskej formácie; štúdiá majú trvať aspoň celých šesť rokov a to tak, aby čas určený na filozofické disciplíny sa rovnal celým dvom rokom, na teologické štúdiá však celým štyrom rokom.

Kán. 251 - Filozofické vzdelávanie, ktoré sa má opierať o trvalo platné filozofické dedičstvo a má brať do úvahy aj súčasné filozofické bádanie, sa má poskytovať tak, aby zdokonaľovalo ľudskú formáciu seminaristov, podporovalo bystrosť ducha a urobilo ich schopnejšími na teologické štúdiá.

Kán. 252 - § 1. Teologické vzdelávanie sa má vo svetle viery pod vedením magistéria poskytovať tak, aby seminaristi spoznali katolícke učenie v celosti, ktoré sa opiera o Božie zjavenie, urobili ho pokrmom vlastného duchovného života a vedeli ho vo vykonávaní služby náležite hlásať a obhajovať.

§ 2. Seminaristi sa s osobitnou starostlivosťou majú vzdelávať vo Svätom písme, aby získali prehľad o celom Svätom písme.

§ 3. Majú sa konať prednášky z dogmatickej teológie, opreté vždy o napísané Božie slovo a posvätnú Tradíciu, pomocou ktorých sa seminaristi, vedení predovšetkým svätým Tomášom ako učiteľom, majú naučiť hlbšie vnikať do tajomstiev spásy; takisto aj prednášky z morálnej a pastorálnej teológie, kánonického práva, liturgie, cirkevných

dejín ako aj iných pomocných a špeciálnych disciplín podľa normy predpisov Programu kňazskej formácie.

Kán. 253 - § 1. Za učiteľov filozofických, teologických a právnických disciplín má biskup alebo biskupi, ktorých sa to týka, vymenovať len tých, ktorí vynikajú v čnostiach a dosiahli doktorát alebo licenciát na univerzite alebo fakulte uznanej Svätým stolcom.

§ 2. Treba dbať na to, aby boli vymenovaní odlišní učitelia na vyučovanie Svätého písma, dogmatickej teológie, morálnej teológie, liturgiky, filozofie, kánonického práva, cirkevných dejín a iných disciplín, ktoré treba prednášať podľa vlastnej metódy.

§ 3. Učiteľa, ktorý sa vážne spreneveruje svojej úlohe, má odvolať autorita, o ktorej sa hovorí v § 1.

Kán. 254 - § 1. Učitelia sa pri prednášaní disciplín stále majú starať o vnútornú jednotu a súlad celého učenia viery, aby sa seminaristi presvedčili, že sa učia jednu vedu; aby sa to čím ľahšie dosiahlo, v seminári má byť niekto, kto usmerňuje celý program štúdií.

§ 2. Seminaristov treba vyučovať tak, aby sa aj sami stali spôsobilí skúmať otázky vhodnými vlastnými bádania a vedeckou metódou; preto sa majú konať cvičenia, na ktorých sa seminaristi pod vedením učiteľov majú učiť samostatnou prácou vykonať niektoré štúdiá.

Kán. 255 - Hoci v seminári celá formácia seminaristov sleduje pastoračný cieľ, má sa v ňom zaviesť pastoračná výuka v užšom zmysle, ktorou si seminaristi majú osvojiť zásady a metódy, potrebné na vykonávanie služby učiť, posväcovať a riadiť Boží ľud aj so zreteľom na potreby miesta a času.

Kán. 256 - § 1. Seminaristi majú byť starostlivo pripravovaní na to, čo sa osobitným spôsobom vzťahuje na posvätnú službu, predovšetkým so zreteľom na katechetickú a homiletickú činnosť, na Boží kult a osobitne na slávenie sviatostí, na kontakt s ľuďmi, a to aj s nekatolíckmi alebo neveriacimi, na spravovanie farnosti a na plnenie ostatných úloh.

§ 2. Seminaristi majú byť poučení o potrebách celej Cirkvi tak, aby mali starosť o napomáhanie povolání, o misijné, ekumenické a iné naliehavejšie otázky, aj sociálne.

Kán. 257 - § 1. Treba sa postarať o také formovanie seminaristov, aby mali starosť nielen o partikulárnu cirkev, do služby ktorej budú inkardinovaní, ale aj o celú Cirkev a aby prejavili ochotu venovať sa partikulárnym cirkvám, na ktoré dolieha veľký nedostatok.

§ 2. Diecézny biskup sa má postarať, aby klerici, ktorí sa chcú presídliť z vlastnej partikulárnej cirkvi do partikulárnej cirkvi inej krajiny, boli vhodne pripravení tam vykonávať posvätnú službu, čiže aby sa naučili aj reč krajiny a poznali jej inštitúcie, sociálne podmienky, obyčaje a zvyky.

Kán. 258 - Aby si seminaristi osvojili umenie apoštolovať aj priamo v praxi, majú sa počas štúdií, najmä však cez prázdniny, vždy pod vedením skúseného kňaza, uvádzať do pastoračnej praxe vhodnými cvičeniami, prispôbenými veku seminaristov a miestnym podmienkam, a určenými podľa úsudku ordinára.

Kán. 259 - § 1. Diecéznemu biskupovi, alebo, ak ide o interdiecézny seminár, biskupom, ktorých sa to týka, patrí právo rozhodovať vo veciach vyššieho riadenia a spravovania seminára.

§ 2. Diecézny biskup, alebo, ak ide o interdiecézny seminár, biskupi, ktorých sa to týka, sami majú seminár osobne často navštevovať, dozerať na formáciu svojich seminaristov, ako aj na filozofické a teologické vzdelávanie, ktoré sa v ňom poskytuje, a majú získať informácie o povolani, povahe, nábožnosti a prospechu seminaristov najmä vzhľadom na udelenie posvätných vysviacok.

Kán. 260 - Pri plnení svojich úloh všetci musia poslúchať rektora, ktorého povinnosťou je starať sa o každodenné vedenie seminára podľa normy Programu kňazskej formácie a seminárneho poriadku.

Kán. 261 - § 1. Rektor seminára a pod jeho autoritou predstavení a učitelia sa majú zo svojej strany starať, aby seminaristi presne zachovávali normy, predpísané Programom kňazskej formácie a seminárneho poriadku.

§ 2. Rektor seminára a moderátor štúdií sa majú svedomito starať, aby si učitelia náležite plnili svoju úlohu podľa predpisov Programu kňazskej formácie a seminárneho poriadku.

Kán. 262 - Seminár má byť vyňatý z farského riadenia; a pre všetkých, ktorí sú v seminári, úrad farára má vykonávať rektor alebo jeho delegát, s výnimkou manželských záležitostí a pri zachovaní predpisu kán. 985.

Kán. 263 - Diecézny biskup, alebo, ak ide o interdiecézny seminár, biskupi, ktorých sa to týka, sa musia podielom, ktorý si spoločnou dohodou určili, starať o zriadenie a udržiavanie seminára, o materiálne zabezpečenie seminaristov, ako aj o mzdu učiteľov a iné potreby seminára.

Kán. 264 - § 1. Aby bolo postarané o potreby seminára, biskup okrem milodarov, o ktorých sa hovorí v kán. 1266, môže v diecéze stanoviť príspevok.

§ 2. Príspevku na seminár podliehajú všetky cirkevné právnické osoby aj súkromné, ktoré majú sídlo v diecéze, ak nie sú vydržované len z almužny alebo ak sa v nich aktuálne nachádza kolégium žiakov alebo učiteľov, ktorého cieľom je napomáhať spoločné dobro Cirkvi; tento príspevok musí byť všeobecný, úmerný príjmom tých, ktorí mu podliehajú, a stanovený podľa potrieb seminára.

II. kapitola

ZAČLENENIE ČIŽE INKARDINÁCIA KLERIKOV

Kán. 265⁵ - Každý klerik musí byť inkardinovaný buď do nejakej partikulárnej cirkvi alebo osobnej prelatury, buď do niektorého inštitútu zasväteného života alebo do spoločnosti, ktoré majú toto splnomocnenie, alebo aj do niektorého verejného klerického združenia, ktoré dostalo toto splnomocnenie od Apoštolského stolca, takže klerici bez predstaveného čiže potulní sa vôbec nepripúšťajú.

⁵ Pápež František, *Competentias quasdam decernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2002 (CLXII, n.37, p.8).

Kán. 266 - § 1. Prijatím diakonátu sa niekto stáva klerikom a je inkardinovaný do partikulárnej cirkvi alebo osobnej prelatúry, pre ktorej službu je prijatý.

§ 2. Člen rehoľného inštitútu s doživotnými sľubmi alebo kto bol definitívne včlenený do klerickej spoločnosti apoštolského života, prijatím diakonátu je inkardinovaný ako klerik do tohto inštitútu alebo spoločnosti, ak konštitúcie, keď ide o spoločnosti, neurčujú niečo iné.

§ 3. Člen sekulárneho inštitútu prijatím diakonátu je inkardinovaný do partikulárnej cirkvi, do služby ktorej bol prijatý, ak na základe dovolenia Apoštolského stolca nie je inkardinovaný do samého inštitútu.

Kán. 267 - § 1. Aby už inkardinovaný klerik bol platne inkardinovaný do inej partikulárnej cirkvi, musí od diecézneho biskupa dostať ním podpísanú listinu exkardinácie; a rovnako od diecézneho biskupa partikulárnej cirkvi, do ktorej si želá byť inkardinovaný, ním podpísanú listinu inkardinácie.

§ 2. Takto udelená exkardinácia nenadobúda účinok, ak sa nedosiahla inkardinácia v inej partikulárnej cirkvi.

Kán. 268 - § 1. Klerik, ktorý sa legitímne presídlil z vlastnej partikulárnej cirkvi do inej, po uplynutí piatich rokov je samým právom inkardinovaný do tejto partikulárnej cirkvi, ak takýto úmysel prejavil písomne tak diecéznemu biskupovi hostiteľskej cirkvi, ako aj vlastnému diecéznemu biskupovi a ani jeden z nich mu do štyroch mesiacov od prijatia listiny písomne nevyjadril odmietavý postoj.

§ 2. Doživotným alebo definitívnym prijatím do inštitútu zasväteného života alebo do spoločnosti apoštolského života klerik, ktorý je podľa normy kán. 266 § 2 inkardinovaný do tohto inštitútu alebo do tejto spoločnosti, je z vlastnej partikulárnej cirkvi exkardinovaný.

Kán. 269 - Diecézny biskup má k inkardinácii klerika pristúpiť, iba ak:

1. to vyžaduje potreba alebo úžitok jeho partikulárnej cirkvi a neporušia sa predpisy práva, vzťahujúce sa na slušné materiálne zabezpečenie klerikov;
2. sa z legitímneho dokladu presvedčil, že exkardinácia bola udelená, a okrem toho má od exkardinujúceho diecézneho biskupa, v prípade potreby pod tajomstvom, vhodné svedectvá o živote, mravoch a štúdiách klerika;
3. klerik tomu istému diecéznemu biskupovi písomne vyhlásil, že sa chce venovať službe novej partikulárnej cirkvi podľa normy práva.

Kán. 270 - Exkardináciu možno dovolene udeliť len z oprávnených dôvodov, akými sú užitočnosť pre Cirkev alebo dobro samého klerika; odprieť sa však môže len ak sú na to vážne dôvody; avšak klerikovi, ktorý sa cíti ukrižovaný a našiel biskupa, ktorý ho prijme, je dovolené predložiť proti rozhodnutiu rekurz.

Kán. 271 - § 1. Okrem prípadu skutočnej potreby vlastnej partikulárnej cirkvi nemá diecézny biskup odprieť povolenie na presídlenie klerikom, ktorí chcú odísť do krajov trpiacich veľkým nedostatkom kléru a tam vykonávať posvätnú službu a vie o nich, že sú pripravení, a považuje ich za vhodných; má sa však postarať, aby písomnou dohodou

s diecéznym biskupom miesta, kam odchádzajú, boli ustálené práva a povinnosti týchto klerikov.

§ 2. Diecézny biskup môže svojim klerikom dať povolenie presídlieť sa do inej partikulárnej cirkvi na určitý čas aj viac rás obnovený, ale tak, aby títo klerici zostali inkardinovaní vo vlastnej partikulárnej cirkvi a po návrate do nej mali všetky práva, ktoré by mali, keby sa v nej venovali posvätnej službe.

§ 3. Klerika, ktorý legitímne prešiel do inej partikulárnej cirkvi a zostáva inkardinovaný vo vlastnej cirkvi, môže vlastný diecézny biskup z oprávneného dôvodu odvolať, len keď sa dodržia dohody uzavreté s druhým biskupom ako aj prirodzená miernosť; rovnako pri zachovaní tých istých podmienok môže diecézny biskup druhej partikulárnej cirkvi takému klerikovi z oprávneného dôvodu odoprieť povolenie na ďalší pobyt na svojom území.

Kán. 272 - Exkardináciu a inkardináciu, ako aj povolenie presídlieť sa do inej partikulárnej cirkvi môže diecézny administrátor udeliť iba po roku od uprázdnenia biskupského stola a so súhlasom kolégia konzultorov.

III. kapitola

POVINNOSTI A PRÁVA KLERIKOV

Kán. 273 - Klerici majú osobitnú povinnosť preukazovať úctu a poslušnosť Najvyššiemu veľkňazovi a svojmu ordinárovi.

Kán. 274 - § 1. Iba klerici môžu dostať úrady, na vykonávanie ktorých sa vyžaduje moc posvätného stavu alebo cirkevná riadiaca moc.

§ 2. Klerici, ak ich legitímna prekážka neospravedľňuje, sú povinní prijať a verne plniť úlohu, ktorú im zveril ich ordinár.

Kán. 275 - § 1. Klerici, keďže sa všetci zúčastňujú na jednom diele, totiž na budovaní Kristovho tela, majú byť medzi sebou spojení zväzkom bratstva a modlitby a majú navzájom spolupracovať podľa predpisov partikulárneho práva.

§ 2. Klerici majú uznávať a napomáhať poslanie, ktoré laici, každý svojím podielom, vykonávajú v Cirkvi a vo svete.

Kán. 276 - § 1. Klerici sú z osobitného dôvodu povinní sa vo svojom živote usilovať o svätosť, lebo prijatím posvätného stavu sú z nového titulu zasvätení Bohu, a sú rozdávatelmi Božích tajomstiev na službu jeho ľudu.

§ 2. Aby mohli dosiahnuť túto dokonalosť:

1. predovšetkým majú verne a neúnavne plniť povinnosti pastoračnej služby;
2. svoj duchovný život majú sýtiť pokrmom zo stola Svätého písma a zo stola Eucharistie; preto sa biskupi a kňazi nástojčivo vyzývajú, aby denne prinášali eucharistickú obeť, diakoni aby sa denne na tejto obete zúčastňovali;
3. biskupi a kňazi, ako aj diakoni, ktorí sa pripravujú na kňazstvo, majú povinnosť modliť sa každý deň liturgiu hodín podľa vlastných a schválených liturgických kníh; trvalí diakoni sa z nej majú modliť tú časť, ktorú určí konferencia biskupov;

4. rovnako sú povinní zúčastňovať sa na duchovných cvičeniach podľa predpisov partikulárneho práva;
5. naliehavo sa od nich žiada, aby sa pravidelne venovali meditatívnej modlitbe, často pristupovali k sviatosti pokánia, osobitne si uctievali Bohorodičku Pannu a používali iné spoločné a osobitné prostriedky posväcovania.

Kán. 277 - § 1. Klerici majú záväzok zachovávať dokonalú a doživotnú zdržanlivosť pre nebeské kráľovstvo, a preto ich viaže celibát, ktorý je osobitným Božím darom; pomocou neho sa posvätní služobníci môžu nerozdelným srdcom ľahšie privinúť ku Kristovi a slobodnejšie sa oddať službe Bohu a ľuďom.

§ 2. Klerici sa s náležitou rozvážnosťou majú správať k osobám, ktorých navštevovanie by mohlo ohroziť ich záväzok zachovávať zdržanlivosť alebo pohoršiť veriacich.

§ 3. Patrí do kompetencie diecézneho biskupa, aby v tejto veci stanovil presnejšie normy a v jednotlivých prípadoch posúdil zachovávanie tejto povinnosti.

Kán. 278 - § 1. Svetskí klerici majú právo združovať sa s inými na dosiahnutie cieľov, primeraných klerickému stavu.

§ 2. Svetskí klerici si majú vysoko vážiť najmä tie združenia, ktoré podľa štatútu, preskúmaného kompetentnou autoritou, vhodným a primerane schváleným pravidlom života a bratskou pomocou podporujú ich svätosť vo vykonávaní služby a upevňujú jednotu klerikov navzájom a s vlastným biskupom.

§ 3. Klerici sa majú zdržať zakladania združení alebo sa zúčastňovať na združeniach, ktorých cieľ alebo činnosť nie sú zlučiteľné so záväzkami, vlastnými klerickému stavu, alebo ktoré môžu prekážať v starostlivom plnení úlohy, ktorú im zverila kompetentná cirkevná autorita.

Kán. 279 - § 1. Klerici majú aj po prijatí kňazstva pokračovať v posvätných štúdiách a pridržať sa spoľahlivej náuky, ktorá je založená na Svätom písme, odovzdanej z minulosti a všeobecne prijatej Cirkvou, ako ju vymedzujú najmä dokumenty koncilov a Rímskych veľkňazov a vyhýbať sa svetským novotám vo vyjadrovaní a nepravej vede.

§ 2. Kňazi podľa predpisov partikulárneho práva majú navštevovať pastorálne prednášky, ktoré treba zaviesť po kňazskej vysviacke, a v čase určenom tým istým právom sa majú zúčastňovať aj na iných prednáškach, teologických stretnutiach alebo konferenciách, ktorými sa im má poskytnúť príležitosť na získanie hlbšieho poznania posvätných vied a pastoračných metód.

§ 3. Majú pokračovať aj v poznávaní iných vied, predovšetkým tých, ktoré súvisia s posvätnými vedami, pokiaľ im to pomáha najmä pri vykonávaní pastoračnej služby.

Kán. 280 - Klerikom sa veľmi odporúča nejaký spoločný život a tam, kde jestvuje, treba ho podľa možnosti zachovať.

Kán. 281 - § 1. Klerici, keďže sa venujú cirkevnej službe, zasluhujú si mzdu, primeranú ich postaveniu, so zreteľom tak na povahu samej úlohy, ako aj na miestne i časové okolnosti, ktorou sa môžu postarať o svoje životné potreby aj o spravodlivú odmenu tým, na ktorých službu sú odkázaní.

§ 2. Takisto sa treba postarať, aby mali takú sociálnu pomoc, ktorou sa vhodne zabezpečia ich potreby v chorobe, v invalidite alebo v starobe.

§ 3. Ženatí diakoni, ktorí sa naplno venujú cirkevnej službe, si zasluhujú mzdu, ktorou sa môžu postarať o svoje materiálne zabezpečenie i svojej rodiny; tí však, ktorí dostávajú mzdu na základe občianskeho zamestnania, ktoré vykonávajú alebo vykonávali, z týchto príjmov sa majú postarať o svoje potreby a o potreby svojej rodiny.

Kán. 282 - § 1. Klerici majú viesť jednoduchý život a zdržiavať sa všetkého, čo má náznak márnivosti.

§ 2. Dobrá, ktoré nadobúdajú z príležitosti vykonávania cirkevného úradu a ktoré sa zvýšia po postaraní sa o slušné materiálne zabezpečenie a splnenie všetkých povinností vlastného stavu, majú použiť na dobro Cirkvi a na diela dobročinnnej lásky.

Kán. 283 - § 1. Klerici, hoci nezastávajú úrad spojený s rezidovaním, predsa sa nemajú bez aspoň predpokladaného povolenia vlastného ordinára vzdáť zo svojej diecézy na dlhší čas, ktorý treba stanoviť partikulárnym právom.

§ 2. Patrí im však, aby každoročne mali náležitý a dostatočný čas na dovolenku, ktorý je stanovený univerzálnym alebo partikulárnym právom.

Kán. 284 - Klerici majú nosiť slušný cirkevný odev podľa noriem vydaných konferenciou biskupov a podľa legitímnych miestnych zvykov.

Kán. 285 - § 1. Klerici sa podľa predpisov partikulárneho práva majú úplne zdržiavať všetkého, čo sa nesluší na ich stav.

§ 2. Klerici sa majú vyhýbať tomu, čo síce nie je neslušné, ale je cudzie klerickému stavu.

§ 3. Klerikom sa zakazuje prijímať verejné úrady, s ktorými je spojená účasť na vykonávaní občianskej moci.

§ 4. Bez povolenia svojho ordinára nemajú preberať spravovanie majetkov, ktoré patria laikom, alebo svetské úrady, s ktorými je spojené bremeno skladania účtov; zakazuje sa im bez porady s vlastným ordinárom, ručiť hoci aj vlastnými majetkami; takisto sa majú vyvarovať podpisovania zmieniek, ktorými sa preberá záväzok vyplatiť peniaze bez určeného dôvodu.

Kán. 286 - Klerikom sa zakazuje osobne alebo prostredníctvom iných podnikat' alebo obchodovať či už na vlastný ošoh, alebo na ošoh iných bez povolenia legitímnej cirkevnej authority.

Kán. 287 - § 1. Klerici majú vždy všemožne podporovať zachovávanie pokoja a svornosti medzi ľuďmi založenej na spravodlivosti.

§ 2. Nemajú mať aktívnu účasť v politických stranách a na riadení odborových organizácií, ak to podľa úsudku kompetentnej cirkevnej authority nevyžaduje obrana práv Cirkvi alebo napomáhanie spoločného dobra.

Kán. 288 - Trvalí diakoni nie sú viazaní predpismi kán. 284, 285 § 3 a 4, 286, 287 § 2, ak partikulárne právo nestanovuje niečo iné.

Kán. 289 - § 1. Keďže vojenská služba je pre klerický stav menej vhodná, klerici, ako aj kandidáti na posvätný stav nemajú sa bez povolenia svojho ordinára dobrovoľne hlásiť k vojsku.

§ 2. Klerici majú využívať výnimky spod vykonávania úloh a verejných občianskych úradov, cudzích klerickému stavu, ktoré v ich prospech udeľujú zákony a dohody alebo zvyky, ak v jednotlivých prípadoch vlastný ordinár nerozhodol ináč.

IV. kapitola

STRATA KLERICKÉHO STAVU

Kán. 290 – Platne prijatá posvätná vysviacka sa nikdy nestáva neplatnou. Klerik však stráca klerický stav:

1. súdnym rozsudkom alebo administratívnym dekrétom, ktorým sa vyhlasuje neplatnosť posvätnej vysviacky;
2. legitímne uloženým trestom prepustenia;
3. reskriptom Apoštolského stolca; takýto reskript však Apoštolský stolec udeľuje diakonom len z vážnych dôvodov, kňazom z veľmi vážnych dôvodov.

Kán. 291 - Okrem prípadov, o ktorých sa hovorí v kán. 290, bod 1, strata klerického stavu neprináša so sebou dišpenz od záväzku celibátu, ktorý udeľuje iba Rímsky veľkňaz.

Kán. 292 - Klerik, ktorý podľa normy práva stráca klerický stav, stráca ním práva vlastné klerickému stavu a ani ho viac neviažu nijaké povinnosti klerického stavu pri zachovaní predpisu kán. 291; má zakázané vykonávať moc posvätného stavu pri neporušení predpisu kán. 976; tým samým je zbavený všetkých úradov, úloh a akejkoľvek delegovanej moci.

Kán. 293 - Klerik, ktorý stratil klerický stav, môže byť znova prijatý medzi klerikov iba reskriptom Apoštolského stolca.

IV. titul

OSOBNÉ PRELATÚRY

Kán. 294 - Na podporu vhodného rozmiestnenia kňazov alebo na uskutočnenie osobitných pastoračných alebo misijných diel pre rozličné krajiny alebo rozličné sociálne skupiny Apoštolský stolec po vypočutí mienky konferencií biskupov, ktorých sa to týka, môže zriadiť osobné prelatúry, ktoré pozostávajú z kňazov a diakonov svetského kléru.

Kán. 295 - § 1. Osobná prelatúra sa riadi štatútom vydaným Apoštolským stolcom a na jej čele je prelát ako vlastný ordinár, ktorý má právo zriadiť národný alebo medzinárodný seminár, ako aj inkardinovať seminaristov a povýšiť ich do posvätného stavu na titul služby prelatúre.

§ 2. Prelát sa musí starať tak o duchovné formovania tých, ktorých na spomínaný titul povýšil, ako aj o ich slušné materiálne zabezpečenie.

Kán. 296 - Laici sa môžu venovať dielam apoštolátu osobnej prelatury na základe dohôd uzavretých s prelaturou; avšak spôsob tejto organickej spolupráce, ako aj hlavné povinnosti a práva, ktoré sú s ňou spojené, majú sa vhodne stanoviť v štatúte.

Kán. 297 - Štatút má rovnako stanoviť vzťahy osobnej prelatury k miestnym ordinárom tých partikulárnych cirkví, v ktorých po predchádzajúcom súhlase diecézneho biskupa táto prelatura vykonáva alebo mieni vykonávať svoje pastoračné alebo misijné diela.

V. titul

ZDRUŽENIA VERIACICH

I. kapitola

SPOLOČNÉ NORMY

Kán. 298 - § 1. V Cirkvi jestvujú združenia odlišné od inštitútov zasväteného života a od spoločností apoštolského života, v ktorých sa veriaci, klerici alebo laici, alebo klerici a laici spolu, usilujú spoločným pričinením pestovať dokonalejší život, alebo napomáhať verejný kult či kresťanské učenie, alebo iné diela apoštolátu čiže podujatia evanjelizácie, alebo vykonávať skutky nábožnosti alebo dobročinnnej lásky a kresťanským duchom oživovať časný poriadok.

§ 2. Veriaci majú vstupovať najmä do takých združení, ktoré kompetentná cirkevná autorita buď zriadila, buď pochválila, alebo odporučila.

Kán. 299 - § 1. Po uzavretí vzájomnej súkromnej dohody majú veriaci právo zakladať združenia na dosahovanie cieľov, o ktorých sa hovorí v kán. 298 § 1, pri zachovaní predpisu kán. 301 § 1.

§ 2. Takéto združenia, hoci ich cirkevná autorita chváli alebo odporúča, sa volajú súkromnými združeniami.

§ 3. Nijaké súkromné združenie veriacich sa v Cirkvi neuznáva, ak jeho štatút nepreskúmala kompetentná autorita.

Kán. 300 - Nijaké združenie si nemá privlastniť označenie *katolícke*, ak na to nedala súhlas kompetentná cirkevná autorita podľa normy kán. 312.

Kán. 301 - § 1. Iba kompetentná cirkevná autorita má právo zriaďovať združenia veriacich, ktoré si vytyčujú za cieľ v mene Cirkvi podávať kresťanskú náuku či podporovať verejný kult, alebo združenia zamerané na iné ciele, ktorých dosahovanie je svojou povahou vyhradené tej istej cirkevnej autorite.

§ 2. Kompetentná cirkevná autorita, ak to považuje za užitočné, môže zriaďovať aj združenie veriacich na priame alebo nepriame uskutočňovanie iných duchovných cieľov, ktorých dosiahnutie nie je dostatočne zabezpečené súkromnými podujatiami.

§ 3. Združenia veriacich, ktoré zriaďuje kompetentná cirkevná autorita, sa nazývajú verejné združenia.

Kán. 302 - Klerickými združeniami veriacich sa nazývajú tie, ktoré sú pod vedením klerikov, podujímajú sa na vykonávanie posvätného stavu a za také ich uznáva kompetentná autorita.

Kán. 303 - Združenia, ktorých členovia majú vo svete účasť na duchu niektorého rehoľného inštitútu, pod vyšším vedením toho istého inštitútu vedú apoštolský život a snažia sa o kresťanskú dokonalosť, sa nazývajú tretie rády alebo majú iný primeraný názov.

Kán. 304 - § 1. Všetky združenia veriacich, či už verejné alebo súkromné, nech sa označujú akýmkoľvek titulom alebo názvom, majú mať svoj štatút, v ktorom sa má určiť cieľ alebo spoločenská úloha združenia, sídlo, riadenie a požadované podmienky účasti v nich a ktorými sa majú stanoviť spôsoby činnosti so zreteľom na časovú a miestnu potrebu alebo osožnosť.

§ 2. Majú si zvoliť titul alebo názov, prispôsobený časovým a miestnym zvykom, odvodený predovšetkým od samého cieľa, o ktorý sa usilujú.

Kán. 305 - § 1. Všetky združenia veriacich podliehajú dohľadu kompetentnej cirkevnej autority, ktorá sa má starať, aby sa v nich zachovávala neporušenosť viery a mravov, a má dozerieť, aby sa do cirkevnej disciplíny nevkradli zlozvyky, a preto jej patrí povinnosť a právo vizitovať ich podľa normy práva a štatútu; podliehajú aj riadeniu tej istej autority podľa predpisov nasledujúcich kánonov.

§ 2. Dohľadu Svätého stolca podliehajú združenia akéhokoľvek druhu; dohľadu miestneho ordinára podliehajú diecézne združenia, ako aj iné združenia, pokiaľ v diecéze vykonávajú činnosť.

Kán. 306 - Aby niekto užíval práva a privilégiá združenia, odpustky a iné duchovné milosti udelené tomuto združeniu je potrebné a stačí, aby bol podľa predpisov práva a vlastného štatútu združenia do neho platne prijatý a nebol z neho legitímne prepustený.

Kán. 307 - § 1. Prijímanie členov sa má robiť podľa normy práva a štatútu každého združenia.

§ 2. Tá istá osoba môže byť prijatá do viacerých združení.

§ 3. Členovia rehoľných inštitútov môžu vstúpiť do združení podľa normy vlastného práva so súhlasom svojho predstaveného.

Kán. 308 - Nikto, kto bol legitímne prijatý, nemá byť zo združenia prepustený, ak to nie je z oprávneného dôvodu podľa normy práva a štatútu.

Kán. 309 - Legitímne ustanovené združenia majú právo podľa normy práva a štatútu vydávať osobitné normy, vzťahujúce sa na samo združenie, konať zhromaždenia, určovať predstavených, úradníkov, pomocníkov a správcov majetku.

Kán. 310 - Súkromné združenie, ktoré nebolo ustanovené ako právnická osoba, ako také nemôže byť subjektom povinností a práv; avšak v ňom združení veriaci môžu spoločne prevziať záväzky a ako spoluvlastníci a spoludržiteľia nadobúdať a vlastníť práva a majetky; tieto práva a záväzky môžu vykonávať cez splnomocnenca čiže zástupcu.

Kán. 311 - Členovia inštitútov zasväteného života, ktorí predsedajú alebo asistujú združeniam, spojeným nejakým spôsobom s ich inštitútom, sa majú starať, aby tieto združenia poskytovali pomoc dielam apoštolátu pôsobiacim v diecéze pod vedením miestneho ordinára za spolupráce najmä so združeniami, ktoré sú určené na vykonávanie apoštolátu v diecéze.

II. kapitola

VEREJNÉ ZDRUŽENIA VERIACICH

Kán. 312 - § 1. Kompetentnou autoritou na zriadenie verejných združení je:

1. Svätý stolec pre univerzálne a medzinárodné združenia;
2. konferencia biskupov na svojom území pre národné združenia, ktoré sú totiž samým zriadením určené na vykonávanie činnosti v celom národe;
3. diecézny biskup na svojom území, nie však diecézny administrátor pre diecézne združenia, s výnimkou tých združení, ktorých zriaďovacie právo je apoštolským privilegiom vyhradené iným.

§ 2. Na platné zriadenie združenia alebo pobočky združenia v diecéze, hoci sa to deje na základe apoštolského privilegia, sa vyžaduje písomný súhlas diecézneho biskupa; avšak súhlas diecézneho biskupa, daný na zriadenie domu rehoľného inštitútu, platí aj na zriadenie združenia v tom istom dome alebo k nemu pripojenom kostole, ktoré je vlastné tomu inštitútu.

Kán. 313 - Verejné združenie, ako aj konfederácia verejných združení sa tým samým dekrétom, ktorým ich podľa normy kán. 312 zriaďuje kompetentná cirkevná autorita, ustanovujú za právnickú osobu, a ak sa to vyžaduje, dostávajú poslanie na dosahovanie cieľov, ktoré si sami v mene Cirkvi vytyčujú.

Kán. 314 - Štatút akéhokoľvek verejného združenia, jeho uznanie alebo zmena potrebujú schválenie cirkevnej autority, ktorej patrí zriadenie združenia podľa normy kán. 312 § 1.

Kán. 315 - Verejné združenia môžu z vlastnej iniciatívy konať podujatia, primerané ich povahe; riadia sa podľa normy štatútu, ale pod vyšším vedením cirkevnej autority, o ktorej sa hovorí v kán. 312 § 1.

Kán. 316 - § 1. Do verejných združení nemôže byť platne prijatý ten, kto verejne zavrhol katolícku vieru alebo odpadol od cirkevného spoločenstva, alebo je postihnutý uloženou alebo vyhlásenou exkomunikáciou.

§ 2. Tí legitímne prijatí, ktorí sa dopustili poklesku, o ktorom sa hovorí v § 1, sa majú po predchádzajúcom napomenutí zo združenia prepustiť pri zachovaní jeho štatútu a pri neporušení práva rekurzu k cirkevnej autorite, o ktorej sa hovorí v kán. 312 § 1.

Kán. 317 - § 1. Ak sa v štatúte nepredvída niečo iné, cirkevná autorita, o ktorej sa hovorí v kán. 312 § 1, má právo potvrdiť moderátora verejného združenia, ktorého zvolilo samo verejné združenie, alebo navrhnutého ustanoviť, alebo ho vlastným právom vymenovať;

avšak kaplána, čiže cirkevného asistenta, vymenúva tá istá cirkevná autorita po vypočutí, keď je to užitočné, vyšších úradníkov združenia.

§ 2. Norma stanovená v § 1 platí aj pre združenia, zriadené členmi rehoľných inštitútov na základe apoštolského privilégia mimo ich vlastných kostolov alebo domov; avšak v združeniach zriadených členmi rehoľných inštitútov vo vlastnom kostole alebo dome, vymenovanie alebo potvrdenie moderátora a kaplána patrí predstavenému inštitútu podľa normy štatútu.

§ 3. V združeniach, ktoré nie sú klerické, môžu úlohu moderátora vykonávať laici; na túto úlohu sa nemá prijímať kaplán čiže cirkevný asistent, ak sa v štatúte neurčuje niečo iné.

§ 4. Vo verejných združeniach veriacich, ktoré sú určené priamo na vykonávanie apoštolátu, moderátormi nemajú byť tí, ktorí zastávajú vedúcu úlohu v politických stranách.

Kán. 318 - § 1. Za zvláštnych okolností, keď to vyžadujú vážne dôvody, môže cirkevná autorita, o ktorej sa hovorí v kán. 312 § 1, určiť komisára, ktorý v jej mene na čas vedie združenie.

§ 2. Moderátora verejného združenia môže z oprávneného dôvodu odvolať ten, kto ho vymenoval alebo potvrdil, ale po vypočutí tak samého moderátora, ako aj vyšších úradníkov združenia podľa normy štatútu; kaplána však môže odvolať podľa normy kán. 192-195 ten, kto ho vymenoval.

Kán. 319 - § 1. Zákonne zriadené verejné združenie, ak nie je stanovené niečo iné, spravuje podľa normy štatútu dobrá, ktoré vlastní, pod vyšším riadením cirkevnej autority, o ktorej sa hovorí v kán. 312 § 1, jej musí každoročne predložiť vyúčtovanie zo spravovania.

§ 2. Tej istej autorite musí predložiť presné vyúčtovanie z nakladania s milodarmi a almužnami, ktoré zozbieralo.

Kán. 320 - § 1. Združenia, ktoré zriadil Svätý stolec, môže zrušiť iba on.

§ 2. Konferencia biskupov môže z vážnych dôvodov zrušiť združenia, ktoré zriadila. Diecézny biskup môže z vážnych dôvodov zrušiť združenia, ktoré on zriadil, ako aj združenia, zriadené na základe apoštolského indultu členmi rehoľných inštitútov so súhlasom diecézneho biskupa.

§ 3. Kompetentná autorita nemá zrušiť verejné združenie, ak nevypočuje jeho moderátora a iných vyšších úradníkov.

III. kapitola

SÚKROMNÉ ZDRUŽENIA VERIACICH

Kán. 321 - Súkromné združenia riadia a spravujú veriaci podľa predpisov štatútu.

Kán. 322 - § 1. Súkromné združenie veriacich môže nadobudnúť právnu subjektivitu formálnym dekrétom kompetentnej cirkevnej autority, o ktorej sa hovorí v kán. 312.

§ 2. Nijaké súkromné združenie veriacich nemôže nadobudnúť právnu subjektivitu, ak jej štatút neschválila cirkevná autorita, o ktorej sa hovorí v kán. 312 § 1; schválenie štatútu však nemení súkromnú povahu združenia.

Kán. 323 - § 1. Hoci súkromné združenia veriacich podľa normy kán. 321 majú samostatnosť, podliehajú podľa normy kán. 305 dohľadu cirkevnej autority a takisto jej riadeniu.

§ 2. Pri zachovaní samostatnosti, vlastnej súkromným združeniam, cirkevnej autorite tiež patrí dozerat' a dbať na to, aby sa vyhýbalo triešteniu síl a aby sa vykonávanie ich apoštolátu usmerňovalo na spoločné dobro.

Kán. 324 - § 1. Súkromné združenie veriacich si slobodne podľa normy štatútu určuje svojho moderátora a úradníkov.

§ 2. Ak si súkromné združenie veriacich želá mať duchovného poradcu, môže si ho slobodne vybrať spomedzi kňazov, ktorí zákonne vykonávajú službu v diecéze; ten však potrebuje potvrdenie miestneho ordinára.

Kán. 325 - § 1. Súkromné združenie veriacich slobodne spravuje podľa predpisov štatútu ten majetok, ktorý vlastní, pri neporušení práva kompetentnej cirkevnej autority dozerat', aby sa majetok používal na ciele združenia.

§ 2. Toto združenie podlieha autorite miestneho ordinára podľa normy kán. 1301 vo veci spravovania a používania majetku, ktorý bol združeniu darovaný alebo zanechaný na nábožné ciele.

Kán. 326 - § 1. Súkromné združenie veriacich zaniká podľa normy štatútu; môže ho zrušiť aj kompetentná autorita, ak jeho činnosť spôsobuje vážnu škodu cirkevnému učeniu alebo disciplíne, alebo je veriacim na pohoršenie.

§ 2. Naloženie s majetkami zaniknutého združenia má byť stanovené podľa normy štatútu pri neporušení nadobudnutých práv a úmyslu darcov.

IV. kapitola

OSOBITNÉ NORMY O ZDRUŽENIACH LAIKOV

Kán. 327 – Veriaci laici si majú veľmi cenit' združenia, ktoré sú ustanovené na duchovné ciele, o ktorých sa hovorí v kán. 298, zvlášť tie, ktoré si kladú za cieľ kresťanským duchom oživovať poriadok časných vecí a tak veľmi podporujú vnútornú jednotu medzi vierou a životom.

Kán. 328 - Tí, ktorí sú na čele združení laikov, aj tých, ktoré boli zriadené na základe apoštolského privilégia, majú sa starať, aby tam, kde je to užitočné, ich združenia spolupracovali s inými združeniami veriacich a aby ochotne pomáhali rozličným kresťanským dielam, predovšetkým tým, ktoré sa nachádzajú na tom istom území.

Kán. 329 - Moderátori združení laikov sa majú starať, aby sa členovia združenia náležite formovali na vykonávanie apoštolátu, vlastného laikom.

II. časť

HIERARCHICKÉ ZRIADENIE CIRKVI

I. oddiel

NAJVYŠŠIA AUTORITA CIRKVI

I. kapitola

RÍMSKY VEĽKŇAZ A KOLÉGIUM BISKUPOV

Kán. 330 – Tak ako svätý Peter a ostatní apoštoli tvoria z Pánovho ustanovenia jediné apoštolské kolégium, podobným spôsobom sú navzájom spojení Rímsky veľkňaz, Petrov nástupca, a biskupi, nástupcovia apoštolov.

1. článok

Rímsky veľkňaz

Kán. 331 - Biskup Rímskej cirkvi, v ktorom pretrváva úrad, ktorý Pán zveril jedine Petrovi, prvému z apoštolov, a ktorý sa má odovzdávať jeho nástupcom, je hlava kolégia biskupov, Kristov zástupca a pastier celej Cirkvi tu na zemi; preto na základe svojho úradu má v Cirkvi najvyššiu, plnú, bezprostrednú a univerzálnu riadnu moc, ktorú môže vždy slobodne vykonávať.

Kán. 332 - § 1. Rímsky veľkňaz dostáva plnú a najvyššiu moc v Cirkvi legitímnym zvolením, ktoré prijal, spolu s biskupskou vysviackou. Preto, kto je zvolený na Najvyšší pápežský úrad, a je vyznačený posvätným biskupským charakterom, dostáva túto moc vo chvíli prijatia zvolenia. Ale ak zvolený nemá biskupský posvätný charakter, má byť hneď vysvätený za biskupa.

§ 2. V prípade, že sa Rímsky veľkňaz zriekne svojho úradu, k platnosti zrieknutia sa vyžaduje, aby bolo slobodne vykonané a riadne oznámené, nie však aby ho niekto prijal.

Kán. 333 - § 1. Rímsky veľkňaz má na základe svojho úradu moc nielen nad celou Cirkvou, ale dostáva primát riadnej moci aj nad všetkými partikulárnymi cirkvami a ich zoskupeniami, čím sa súčasne upevňuje a zabezpečuje vlastná, riadna a bezprostredná moc, ktorú majú biskupi nad partikulárnymi cirkvami zverenými do ich starostlivosti.

§ 2. Rímsky veľkňaz pri plnení svojho úradu najvyššieho pastiera Cirkvi je stále spojený spoločenstvom s ostatnými biskupmi, ba aj s celou Cirkvou; sám má však právo podľa potrieb Cirkvi určiť buď osobný, alebo kolégiový spôsob vykonávania tohto úradu.

§ 3. Proti rozsudku alebo dekrétu Rímskeho veľkňaza niet odvolania ani rekurzu.

Kán. 334 - Rímskemu veľkňazovi vo vykonávaní jeho úradu pomáhajú biskupi, ktorí môžu s ním spolupracovať rozličnými spôsobmi, medzi ktoré patrí synoda biskupov. Okrem toho sú mu na pomoci otcovia kardináli, ako aj iné osoby, a podľa potrieb doby aj rozličné inštitúcie; všetky tieto osoby a inštitúcie vykonávajú v jeho mene a jeho autoritou poslanie, ktoré je im zverené pre dobro všetkých cirkví podľa noriem určených právom.

Kán. 335 - Keď je Rímsky stolec uprázdnený alebo je celkom hatený, v riadení celej Cirkvi sa nesmie nič meniť; majú sa však zachovávať osobitné zákony vydané pre tieto okolnosti.

2. článok

Kolégium biskupov

Kán. 336 - Kolégium biskupov, ktorého hlavou je Najvyšší veľkňaz a jeho členmi sú biskupi na základe sviatostnej vysviacky a hierarchického spoločenstva s hlavou a členmi kolégia a v ktorom apoštolský zbor nepretržite pretrváva, je spolu so svojou hlavou a nikdy bez tejto hlavy aj subjektom najvyššej a plnej moci nad celou Cirkvou.

Kán. 337 - § 1. Kolégium biskupov vykonáva moc nad celou Cirkvou slávnostným spôsobom na ekumenickom koncile.

§ 2. Tú istú moc vykonáva prostredníctvom jednotnej činnosti biskupov rozídených vo svete, ktorú ako takú Rímsky veľkňaz vyhlásil alebo slobodne prijal, takže sa stáva pravým kolégiovým úkonom.

§ 3. Rímsky veľkňaz má právo podľa potrieb Cirkvi vybrať a napomáhať spôsoby, ktorými kolégium biskupov má kolégiovo vykonávať svoju službu vzhľadom na celú Cirkev.

Kán. 338 - § 1. Jedine Rímsky veľkňaz má právo ekumenický koncil zvolať, osobne alebo cez iných mu predsedat', preložiť ho, prerušiť alebo rozpustiť a schváliť jeho dekréty.

§ 2. Rímsky veľkňaz má právo určiť otázky, ktoré sa majú na koncile prerokovať, a stanoviť poriadok, ktorý treba na koncile zachovať; otcovia koncilu môžu k otázkam predloženým Rímskym veľkňazom pridať iné, ktoré potrebujú schválenie toho istého Rímskeho veľkňaza.

Kán. 339 - § 1. Všetci biskupi a len biskupi, ktorí sú členmi kolégia biskupov, majú právo a povinnosť zúčastniť sa na ekumenickom koncile s rozhodujúcim hlasom.

§ 2. Okrem toho, najvyššia cirkevná autorita môže na ekumenický koncil prizvať aj niektorých iných, ktorí nie sú vyznačení biskupskou hodnosťou, a má právo určiť ich úlohu na koncile.

Kán. 340 - Ak sa stane, že sa Apoštolský stolec počas konania koncilu uprázdni, koncil sa samým právom prerušuje dovtedy, kým nový Najvyšší veľkňaz nenariadi v ňom pokračovať alebo ho nerozpustí.

Kán. 341 - § 1. Dekréty ekumenického koncilu nemajú záväznú účinnosť, ak neboli Rímskym veľkňazom spolu s koncilovými otcami schválené, ním potvrdené a na jeho príkaz vyhlásené.

§ 2. Dekréty, ktoré vydáva kolégium biskupov, keď vykonáva vo vlastnom zmysle kolégiovú činnosť spôsobom, ktorý Rímsky veľkňaz zaviedol alebo slobodne prijal, potrebujú to isté potvrdenie a vyhlásenie na to, aby mali záväznú účinnosť.

II. kapitola

SYNODA BISKUPOV

Kán. 342 - Synoda biskupov je zhromaždenie biskupov, vybratých z rozličných krajín sveta, ktorí sa schádzajú v stanovenom čase, aby udržiavali úzke spojenie medzi Rímskym veľkňazom a biskupmi a aby Rímskemu veľkňazovi radami poskytovali pomoc, keď ide o neporušenosť a vzrast viery a mravov, dodržiavanie a upevňovanie cirkevnej disciplíny, a aby posúdili otázky týkajúce sa činnosti Cirkvi vo svete.

Kán. 343 - Synoda biskupov má za úlohu prerokovať otázky predložené na rokovanie a vyjadriť želania, nie však o nich rozhodnúť alebo vydať o nich dekréty, ak jej v určitých prípadoch nedal moc rozhodovať Rímsky veľkňaz, ktorému v tomto prípade patrí právo potvrdiť rozhodnutia synody.

Kán. 344 - Synoda biskupov priamo podlieha autorite Rímskeho veľkňaza, ktorý má právo:

1. zvolať synodu, kedykoľvek to uzná za vhodné, a určiť miesto, kde sa budú konať zhromaždenia;
2. potvrdiť voľbu členov, ktorí majú byť zvolení podľa normy osobitného práva, určiť a vymenovať ďalších členov;
3. stanoviť podľa normy osobitného práva vo vhodnom čase pred slávením synody obsah otázok, o ktorých treba rokovať;
4. určiť poriadok rokovania;
5. predsedať synode osobne alebo prostredníctvom iných;
6. synodu zakončiť, preložiť, prerušiť a rozpustiť.

Kán. 345 - Synoda biskupov sa môže zísť buď na všeobecné zhromaždenie, na ktorom sa prerokujú veci priamo sa vzťahujúce na dobro celej Cirkvi; toto zhromaždenie je riadne alebo mimoriadne, alebo sa môže zísť na osobitné zhromaždenie, na ktorom sa prerokujú záležitosti, ktoré sa priamo týkajú určitej krajiny alebo krajín.

Kán. 346⁶ - § 1. Synoda biskupov, ktorá sa schádza na riadne všeobecné zhromaždenie, pozostáva z členov, ktorých väčšinu tvoria biskupi, zvolení pre jednotlivé zhromaždenia konferenciami biskupov spôsobom, vymedzeným osobitným právom synody; iní sú poverení na základe toho istého práva; iných priamo vymenúva Rímsky veľkňaz; k nim sa pridávajú niektorí členovia klerických rehoľných inštitútov, zvolení podľa normy toho istého osobitného práva.

§ 2. Synoda biskupov zídenná na mimoriadne všeobecné zhromaždenie, aby prerokovala záležitosti, ktoré si vyžadujú rýchle riešenie, pozostáva z členov, ktorých väčšinu tvoria biskupi, poverení osobitným právom synody na základe úradu, ktorý vykonávajú, iných však priamo vymenúva Rímsky veľkňaz; k nim sa pridávajú niektorí členovia klerických rehoľných inštitútov, zvolení podľa normy toho istého práva.

§ 3. Synoda biskupov, ktorá sa schádza na osobitné zhromaždenie, pozostáva z členov, vybratých predovšetkým z tých krajín, pre ktoré bola zvolaná podľa normy osobitného práva, ktorým sa synoda riadi.

Kán. 347 - § 1. Keď Rímsky veľkňaz ukončí zhromaždenie synody biskupov, končí sa biskupom a iným členom úloha, ktorá im bola na nej zverená.

§ 2. Keď sa Apoštolský stolec po zvolaní synody alebo počas jej konania uprázdni, zhromaždenie synody sa samým právom pozastavuje a takisto aj úloha, ktorá bola na ňom členom zverená, kým nový Veľkňaz nerozhodne, že zhromaždenie treba rozpustiť alebo v ňom pokračovať.

⁶ PCLTI, odpoveď z 2. júla 1991, AAS 93 (1991) 1093:

Pochybnosť: Či môže konferencia biskupov emeritných biskupov, o ktorých je reč v kán. 402 § 1, zvoliť podľa predpisu kán. 346 § 1 za členov synody biskupov?

Odpoveď: kladne.

Kán. 348 - § 1. Synoda biskupov má stály generálny sekretariát, na jeho čele je Rímskym veľkňazom vymenovaný generálny sekretár, ktorému pomáha rada sekretariátu zložená z biskupov, z ktorých jedných volí podľa normy osobitného práva sama synoda biskupov, iných vymenúva Rímsky veľkňaz; avšak úloha všetkých sa končí začatím nového všeobecného zhromaždenia.

§ 2. Okrem toho, pre každé zhromaždenie synody biskupov je ustanovený jeden alebo viacerí osobitní sekretári, ktorých vymenúva Rímsky veľkňaz, a vo zverenom úrade zostávajú len do skončenia zhromaždenia synody.

III. kapitola

KARDINÁLI SVÄTEJ RÍMSKEJ CIRKVI

Kán. 349 - Kardináli svätej Rímskej cirkvi tvoria osobitné kolégium, ktorému patrí právo postarať sa o voľbu Rímskeho veľkňaza podľa normy osobitného práva; okrem toho kardináli pomáhajú Rímskemu veľkňazovi buď ako kolégium, keď sú zvolávaní, aby prerokovali otázky väčšieho významu, alebo ako jednotlivci, keď totiž v rozličných úradoch, ktoré zastávajú, poskytujú pomoc Rímskemu veľkňazovi predovšetkým v každodennej starostlivosti o celú Cirkev.

Kán. 350 - § 1. Kolégium kardinálov sa delí na tri stupne: biskupský, do ktorého patria kardináli, ktorým Rímsky veľkňaz udeľuje titul prímestskej cirkvi, ako aj východní patriarchovia, ktorí boli zaradení do kolégia kardinálov; kňazský a diakonský.

§ 2. Každému kardinálovi kňazského a diakonského stupňa Rímsky veľkňaz prideluje titul alebo diakoniú v Meste.

§ 3. Východní patriarchovia, prijatí do kolégia kardinálov, majú za titul svoje patriarchálne sídlo.

§ 4. Kardinál dekan má za titul Ostijskú diecézu spolu s inou cirkvou, ktorú za titul už mal.

§ 5. Opciou, uskutočnenou v konzistóriu a schválenou Rímskym veľkňazom, kardináli z kňazského stupňa pri zachovaní prvenstva svätenia a povýšenia môžu prejsť na iný titul a kardináli z diakonského stupňa na inú diakoniú, a ak boli v diakonskom stupni celé desaťročie, aj do kňazského stupňa.

§ 6. Kardinál, prechádzajúci na základe opcie z diakonského stupňa do kňazského, dostáva miesto pred všetkými tými kardinálmi kňazmi, ktorí boli po ňom prijatí za kardinálov.

Kán. 351 - § 1. Tých, ktorí majú byť povýšení na kardinálov, si Rímsky veľkňaz slobodne vyberá spomedzi mužov, ktorí majú aspoň kňazské svätenie, vynikajú učenosťou, mravmi, nábožnosťou, ako aj rozumnosťou v konaní; tí, ktorí ešte nie sú biskupmi, musia prijať biskupskú vysviacku.

§ 2. Kardinálov ustanovuje Rímsky veľkňaz dekrétom, ktorý sa zverejňuje pred kolégiom kardinálov; už od zverejnenia majú povinnosti a práva stanovené zákonom.

§ 3. Kto bol povýšený do kardinálskej hodnosti a jeho ustanovenie Rímsky veľkňaz oznámil, meno si však ponechal *in pectore*, nemá zatiaľ nijaké povinnosti kardinálov ani nijaké ich práva; keď však jeho meno bolo Rímskym veľkňazom zverejnené, má tie isté povinnosti a práva, ale právo precedencie má odo dňa ponechania mena *in pectore*.

Kán. 352 - § 1. Na čele kolégia kardinálov je dekan, keď je hatený, zastupuje ho prodekan; dekan ani prodekan nemá nad ostatnými kardinálmi nijakú riadiacu moc, ale je pokladaný za prvého medzi rovnými.

§ 2. Keď je úrad dekana uprázdnený, kardináli vyznačení titulom prícestskej cirkvi a len oni sami za predsedníctva prodekana, ak je prítomný, alebo najstaršieho z nich, majú zvoliť jedného spomedzi seba za dekana kolégia; jeho meno majú oznámiť Rímskemu veľkňazovi, ktorému patrí právo zvoleného schváliť.

§ 3. Tým istým spôsobom, o ktorom sa hovorí v § 2, za predsedníctva samého dekana sa zvolí prodekan; Rímskemu veľkňazovi patrí právo schváliť aj voľbu prodekana.

§ 4. Ak dekan a prodekan nemajú v Meste trvalé bydlisko, majú ho tam nadobudnúť.

Kán. 353 - § 1. Kardináli kolégiovou činnosťou pomáhajú Najvyššiemu pastierovi Cirkvi hlavne v konzistóriách, na ktoré sa zhromažďujú na príkaz a pod predsedníctvom Rímskeho veľkňaza; konzistória sú riadne a mimoriadne.

§ 2. Na riadne konzistórium sa zvolávajú všetci kardináli, aspoň tí, ktorí sa zdržiavajú v Meste, aby rokovali o niektorých vážnych všeobecnejšie sa vyskytujúcich záležitostiach, alebo aby vykonali niektoré veľmi slávnostné úkony.

§ 3. Na mimoriadne konzistórium, ktoré sa koná, keď to vyžadujú osobitné potreby Cirkvi alebo prerokovanie vážnejších záležitostí, sa zvolávajú všetci kardináli.

§ 4. Verejné môže byť iba riadne konzistórium, na ktorom sa slávia niektoré slávnosti, keďže okrem kardinálov môžu byť na ňom prítomní preláti, vyslanci občianskych spoločností a iní naň pozvaní.

Kán. 354 - Od otcov kardinálov, ktorí stoja na čele dikastérií a iných stálych inštitúcií Rímskej kúrie a Vatikánskeho štátu a dovŕšili sedemdesiaty piaty rok života sa žiada, aby zrieknutie sa úradu predložili Rímskemu veľkňazovi, ktorý po zvážení všetkých okolností rozhodne.

Kán. 355 - § 1. Kardinálovi dekanovi patrí právo vysvätiť zvoleného Rímskeho veľkňaza za biskupa, ak zvolený potrebuje vysviacku; keď je dekan hatený, to isté právo patrí prodekanovi, a keď aj on je hatený, najstaršiemu kardinálovi z biskupského stupňa.

§ 2. Kardinál protodiakon oznamuje ľudu meno novozvoleného Najvyššieho veľkňaza; takisto v zastúpení Rímskeho veľkňaza kladie metropolitom páliá alebo ich odovzdáva ich zástupcom.

Kán. 356 - Kardináli majú povinnosť horlivo spolupracovať s Rímskym veľkňazom; preto kardináli, ktorí zastávajú akýkoľvek úrad v kúrii a nie sú diecéznymi biskupmi, sú povinní sídliť v Meste; kardináli, ktorí majú na starosti niektorú diecézu ako diecézni biskupi, majú prísť do Mesta, kedykoľvek ich zvolá Rímsky veľkňaz.

Kán. 357 - § 1. Kardináli, ktorým je ako titul pridelená prícestská cirkev alebo kostol v Meste, po ich prevzatí majú radou a starostlivosťou napomáhať dobro týchto diecéz a kostolov, pričom nemajú nad nimi nijakú riadiacu moc a z nijakého dôvodu nemajú zasahovať do spravovania ich majetkov, disciplíny alebo služieb kostolov.

§ 2. Kardináli, ktorí sa nachádzajú mimo Mesta a mimo svojej diecézy, sú v tom, čo sa týka ich osoby, vyňatí spod riadiacej moci biskupa diecézy, v ktorej sa zdržiavajú.

Kán. 358 - Kardinálovi, ktorému Rímsky veľkňaz zveruje úlohu, aby na nejakej slávnosti alebo zhromaždení osôb zastupoval jeho osobu ako *legát a latere*, totiž ako jeho druhé ja, ako aj tomu, komu sa ako jeho osobitnému vyslancovi zveruje nejaká pastoračná úloha, patrí iba to, čím ho poveril sám Rímsky veľkňaz.

Kán. 359 - Keď je Apoštolský stolec uprázdnený, kolégium kardinálov má v Cirkvi iba takú moc, akú mu dáva osobitný zákon.

IV. kapitola RÍMSKA KÚRIA

Kán. 360 - Rímska kúria, prostredníctvom ktorej Rímsky veľkňaz zvyčajne vybavuje záležitosti celej Cirkvi a ktorá v jeho mene a jeho autoritou plní úlohu pre dobro a na službu cirkví, sa skladá zo Štátneho čiže Pápežského sekretariátu, Rady pre verejné záležitosti Cirkvi, kongregácií, tribunálov a iných ustanovizní; ustanovenie a kompetenciu všetkých určuje osobitný zákon.

Kán. 361 - Pod menom Apoštolský stolec alebo Svätý stolec sa v tomto Kódexe rozumie nielen Rímsky veľkňaz, ale ak z povahy veci alebo z kontextu nevyplýva niečo iné, aj Štátny sekretariát, Rada pre verejné záležitosti Cirkvi a iné ustanovizne Rímskej kúrie.

V. kapitola LEGÁTI RÍMSKEHO VEĽKŇAZA

Kán. 362 - Rímsky veľkňaz má vrodené a nezávislé právo vymenúvať a vysielat' svojich legátov tak do partikulárnych cirkví v rozličných národoch alebo krajinách, ako aj súčasne do štátov a k verejným autoritám a takisto ich prekladať a odvolávať, a to pri zachovaní noriem medzinárodného práva, ktoré sa týka vysielania a odvolávania legátov ustanovených pri štátoch.

Kán. 363 - § 1. Legátom Rímskeho veľkňaza sa zveruje úrad trvalým spôsobom reprezentovať osobu Rímskeho veľkňaza pri partikulárnych cirkvách alebo aj štátoch a verejných autoritách, ku ktorým sú vyslaní.

§ 2. Apoštolský stolec reprezentujú aj tí, ktorí sú poverení pápežskou misiou ako delegáti alebo pozorovatelia pri medzinárodných radách alebo na konferenciách a zhromaždeniach.

Kán. 364 - Hlavnou úlohou pápežského legáta je čoraz viac upevňovať a robiť účinnejšími zväzky jednoty, ktoré sú medzi Apoštolským stolcom a partikulárnymi cirkvami. Preto pápežskému legátovi do oblasti jeho pôsobenia patrí:

1. informovať Apoštolský stolec o pomeroch v akých sa nachádzajú partikulárne cirkvi, a o všetkom, čo sa týka samého života Cirkvi a dobra duší;
2. skutkom a radou pomáhať biskupom, pričom zostáva nedotknuté vykonávanie ich legitímnej moci;

3. pestovať časté kontakty s konferenciou biskupov a poskytovať jej všemožnú pomoc;
4. vo veci menovania biskupov zasielať alebo navrhovať Apoštolskému stolcu mená kandidátov, ako aj začať informatívny proces o tých, ktorí majú byť povýšení, podľa noriem vydaných Apoštolským stolcom;
5. usilovať sa napomáhať to, čo slúži pokoju, pokroku a spolupráci medzi národmi;
6. spolupracovať s biskupmi pri rozvíjaní vhodných vzťahov medzi Katolíckou cirkvou a inými cirkvami alebo cirkevnými spoločenstvami, ba aj nekresťanskými náboženstvami;
7. v spolupráci s biskupmi chrániť pred predstaviteľmi štátu to, čo patrí k poslaniu Cirkvi a Apoštolského stolca;
8. okrem toho vykonávať poverenia a plniť ostatné mandáty, ktoré mu zveril Apoštolský stolec.

Kán. 365 - § 1. Osobitnou úlohou pápežského legáta, ktorý podľa noriem medzinárodného práva súčasne pôsobí ako legát pri štátoch, je aj:

1. napomáhať a rozvíjať vzťahy medzi Apoštolským stolcom a štátnymi autoritami;
2. prerokovať otázky, týkajúce sa vzťahov medzi Cirkvou a štátom; venovať sa osobitným spôsobom vypracovávaniu konkordátov a iných podobných dohôd a ich uskutočňovaní.

§ 2. Pri vybavovaní záležitostí, o ktorých sa hovorí v § 1, pápežský legát, podľa okolnosti, nemá zanedbať vyžiadať si mienku a radu biskupov cirkevnej oblasti a informovať ich o priebehu záležitostí.

Kán. 366 - So zreteľom na osobitnú povahu úlohy legáta:

1. sídlo pápežskej legácie je vyňaté spod riadiacej moci miestneho ordinára, ak nejde o slávenia manželstiev;
2. pápežský legát môže, pokiaľ je to možné, po upovedomení miestnych ordinárov, vo všetkých kostoloch na území svojej legácie vykonávať liturgické slávenia, a to aj s biskupskými insígniami.

Kán. 367 - Úloha pápežského legáta nezaniká uprázdnením Apoštolského stolca, ak v pápežskej listine nebolo stanovené niečo iné; zaniká však splnením mandátu, odvolaním, ktoré mu bolo oznámené, zrieknutím sa, ktoré prijal Rímsky veľkňaz.

II. oddiel

PARTIKULÁRNE CIRKVI

A ICH ZOSKUPENIA

I. titul

PARTIKULÁRNE CIRKVI A V NICH USTANOVENÁ AUTORITA

I. kapitola

PARTIKULÁRNE CIRKVI

Kán. 368 - Partikulárne cirkvi, v ktorých a z ktorých jestvuje jedna a jediná Katolícka cirkev, sú predovšetkým diecézy, ktorým sa, ak nie je preukázané niečo iné, pripodobňuje územná prelatúra a územné opátstvo, apoštolský vikariát a apoštolská prefektúra, ako aj natrvalo zriadená apoštolská administratúra.

Kán. 369 - Diecéza je podiel Božieho ľudu, ktorý je zverený biskupovi, aby ho za spolupráce presbytéria pastoračne viedol tak, aby prilnúc k svojmu pastierovi, ktorý ho Evanjeliom a Eucharistiou zhromaďuje v Duchu Svätom, utváral partikulárnu cirkev, v ktorej je skutočne prítomná a účinkuje jedna svätá katolícka a apoštolská Kristova Cirkev.

Kán. 370 - Územná prelatúra alebo územné opátstvo je určitý podiel Božieho ľudu, územne ohraničený, ktorý je pre osobitné okolnosti zverený do starostlivosti niektorému prelátovi alebo opátovi, ktorý ho na spôsob diecézneho biskupa riadi ako jeho vlastný pastier.

Kán. 371 - § 1. Apoštolský vikariát alebo apoštolská prefektúra je určitý podiel Božieho ľudu, ktorý pre osobitné okolnosti ešte nie je ustanovený ako diecéza a pastoračná starostlivosť oň sa zveruje apoštolskému vikárovi alebo apoštolskému prefektovi, ktorí ho majú riadiť v mene Najvyššieho veľkňaza.

§ 2. Apoštolská administratúra je určitý podiel Božieho ľudu, ktorý pre osobitné a mimoriadne vážne dôvody Najvyšší veľkňaz nezriaďuje ako diecézu a pastoračná starostlivosť oň je zverená apoštolskému administrátorovi, ktorý ho riadi v mene Najvyššieho veľkňaza.

Kán. 372 - § 1. Má byť pravidlom, aby podiel Božieho ľudu, ktorý tvorí diecézu alebo niektorú inú partikulárnu cirkev, bol vymedzený istým územím tak, aby zahrňoval všetkých veriacich bývajúcich na tom území.

§ 2. Predsa však tam, kde by sa to podľa úsudku najvyššej cirkevnej autority po vypočutí mienky konferencií biskupov, ktorých sa to týka, videlo užitočné, môžu sa na tom istom území zriadiť partikulárne cirkvi, rozlíšené podľa obradu veriacich alebo z iného podobného dôvodu.

Kán. 373 - Jedine najvyššej cirkevnej autorite patrí právo zriaďovať partikulárne cirkvi; ak sú legitímne zriadené, samým právom majú právnu subjektivitu.

Kán. 374 - § 1. Každá diecéza alebo iná partikulárna cirkev má byť rozdelená na rozličné časti čiže farnosti.

§ 2. Na rozvíjanie pastoračnej starostlivosti spoločnou činnosťou sa viaceré susedné farnosti môžu spojiť do osobitných zoskupení, akými sú dekanáty.

II. kapitola BISKUPI

1. článok BISKUPI VO VŠEOBECNOSTI

Kán. 375 - § 1. Biskupi, ktorí sú z Božieho ustanovenia nástupcami apoštolov skrze Ducha Svätého, ktorý im je daný, sú ustanovení v Cirkvi za pastierov, aby aj oni boli učiteľmi náuky, kňazmi posvätného kultu a služobníkmi riadenia.

§ 2. Biskupi samou biskupskou vysviackou prijímajú úlohou posväcovať aj úlohu učiť a riadiť, ktoré však vzhľadom na ich povahu môžu vykonávať iba v hierarchickom spoločenstve s hlavou kolégia a jeho členmi.

Kán. 376 - Biskupi, ktorým je zverená starostlivosť o nejakú diecézu, sa nazývajú *diecézni*; ostatní sa nazývajú *titulárni*.

Kán. 377 - § 1. Biskupov slobodne vymenúva alebo legitímne zvolených potvrdzuje Najvyšší veľkňaz.

§ 2. Biskupi cirkevnej provincie, alebo kde to okolnosti vyžadujú, konferencie biskupov majú aspoň každé tri roky po spoločnej porade a tajne zostaviť zoznam kňazov, aj z členov inštitútov zasväteného života, naozaj vhodných na episkopát, a zaslať ho Apoštolskému stolcu, pričom zostáva zachované právo každého biskupa osve oznámiť mená kňazov, ktorých považuje za hodných a súcich na úrad biskupa.

§ 3. Ak nebolo legitímne stanovené ináč, kedykoľvek treba vymenovať diecézneho biskupa alebo biskupa koadjútora, úlohou pápežského legáta vzhľadom na takzvané terno kandidátov, ktoré treba predložiť Apoštolskému stolcu, je, aby jednotlivo preskúmal a Apoštolskému stolcu oznámil spolu so svojou mienkou to, čo odporúča metropolita a sufragáni provincie, do ktorej diecéza, o ktorú sa treba postarať, patrí alebo s ktorou je zoskupená, ako aj to, čo odporúča predseda konferencie biskupov; pápežský legát si má navyše vypočúť mienku niektorých z kolégia konzultorov a z katedrálnej kapituly, a ak to uzná za užitočné, má si jednotlivo a tajne vyžiadať mienku aj iných z diecézneho a rehoľného kléru, ako aj laikov, ktorí vynikajú múdrosťou.

§ 4. Ak nebolo zákonne postarané ináč, diecézny biskup, ktorý usudzuje, že jeho diecéze treba dať pomocného biskupa, Apoštolskému stolcu má predložiť zoznam aspoň troch kňazov, naozaj vhodných na tento úrad.

§ 5. Do budúcnosti sa svetským autoritám neudeľujú nijaké práva ani privilégia týkajúce sa voľby, vymenúvania, navrhovania a určovania biskupov.

Kán. 378 - § 1. K súcosti kandidáta na episkopát sa vyžaduje, aby:

1. vynikal pevnou vierou, dobrými mravmi, nábožnosťou, horlivosťou za duše, múdrosťou, rozvážnosťou a ľudskými čnosťami a mal aj ostatné vlohy, ktoré ho robia vhodným vykonávať uvedený úrad;

2. mal dobrú povesť;

3. bol aspoň tridsaťpäťročný;

4. bol aspoň päť rokov ustanovený v kňazskom stave;

5. mal doktorát alebo aspoň licenciát zo Svätého písma, teológie alebo kánonického práva, získaný na inštitúte vyšších štúdií, schválenom Apoštolským stolcom, alebo aby bol aspoň v týchto disciplínach naozaj skúsený.

§ 2. Konečný úsudok o súcosti toho, kto má byť povýšený, patrí Apoštolskému stolcu.

Kán. 379 - Ten, kto je povýšený do episkopátu, ak ho nezdržiava legitímna prekážka, musí do troch mesiacov od prijatia apoštolskej listiny prijať biskupskú vysviacku a to skôr, ako prevezme svoj úrad.

Kán. 380 - Povýšený na biskupa, skôr než kánonicky prevezme svoj úrad, má zložiť vyznanie viery a prísahu vernosti Apoštolskému stolcu podľa formuly, ktorú schválil ten istý Apoštolský stolec.

2. článok

DIECÉZNI BISKUPI

Kán. 381 - § 1. Diecéznemu biskupovi v diecéze, ktorá mu bola zverená, patrí všetka riadna, vlastná a bezprostredná moc, ktorá sa vyžaduje na vykonávanie jeho pastoračnej úlohy, s výnimkou káuz, ktoré sú na základe práva alebo dekrétu Najvyššieho veľkňaza vyhradené najvyššej alebo inej cirkevnej autorite.

§ 2. Tí, ktorí sú na čele iných spoločenstiev veriacich, o ktorých sa hovorí v kán. 368, sú právne postavení na roveň diecéznemu biskupovi, ak z povahy veci alebo z predpisu práva nevyplýva niečo iné.

Kán. 382 - § 1. Povýšený na biskupa nemôže pred kánonickým prevzatím diecézy zasahovať do vykonávania úradu, ktorý mu je zverený; môže však vykonávať úrady, ktoré v čase povýšenia v tej istej diecéze už mal, pri zachovaní predpisu kán. 409 § 2.

§ 2. Povýšený do úradu diecézneho biskupa, ak ho nezdržiava legitímna prekážka, musí kánonicky prevziať diecézu do štyroch mesiacov od prijatia apoštolskej listiny, ak ešte nie je vysvätený za biskupa; ak už je vysvätený, do dvoch mesiacov od jej prijatia.

§ 3. Biskup kánonicky prevezme diecézu vtedy, keď v samej diecéze osobne alebo cez zástupcu predloží kolégiu konzultorov apoštolskú listinu za prítomnosti kancelára kúrie, ktorý o veci vyhotoví zápisnicu, alebo v novozaložených diecézach vtedy, keď sa postará, aby sa klerici a ľud, prítomný v katedrálnom kostole, oboznámili s tou istou listinou, o čom najstarší z prítomných kňazov vyhotoví zápisnicu.

§ 4. Veľmi sa odporúča, aby sa kánonické prevzatie uskutočnilo liturgickým úkonom v katedrálnom kostole za prítomnosti klerikov a ľudu.

Kán. 383 - § 1. Diecézny biskup vo vykonávaní svojho úradu pastiera má byť starostlivý voči všetkým veriacim, ktorí sú zverení do jeho starostlivosti, bez ohľadu na ich vek, postavenie alebo národnosť, či už bývajú na jeho území, alebo sa na ňom dočasne zdržiavajú, pričom svojho apoštolského ducha má zamerať aj na tých, ktorí vzhľadom na svoje životné podmienky nemôžu v dostatočnej miere vyžívať riadnu pastoračnú starostlivosť, ako aj na tých, ktorí prestali viesť praktický náboženský život.

§ 2. Ak má vo svojej diecéze veriacich rozličného obradu, má sa postarať o ich duchovné potreby buď cez kňazov alebo farnosti toho istého obradu, buď cez biskupského vikára.

§ 3. Voči bratom, ktorí nie sú v plnom spoločenstve s Katolíckou cirkvou, sa má správať vládne a láskavo a rozvíjať aj ekumenizmus, ako ho chápe Cirkev.

§ 4. Nepokrstených má považovať za sebe zverených v Pánovi, aby aj im zažiarila Kristova láska, ktorej biskup musí byť pred všetkými svedkom.

Kán. 384 - Diecézny biskup má preukazovať osobitnú starostlivosť kňazom, ktorých má počúvať ako pomocníkov a poradcov, má chrániť ich práva a starať sa, aby si riadne plnili povinnosti svojho stavu a aby mali k dispozícii prostriedky a inštitúcie potrebné na

zvel'adenie duchovného a intelektuálneho života; takisto sa má starať, aby sa podľa normy práva zaistilo ich slušné materiálne zabezpečenie a sociálna starostlivosť.

Kán. 385 - Diecézny biskup má v čo najväčšej miere podporovať povolania na rozličné služby a na zasvätený život, pričom osobitnú starostlivosť má venovať kňazským a misionárskym povolaniam.

Kán. 386 - § 1. Diecézny biskup je povinný častým osobným kázaním veriacim predkladať a objasňovať pravdy viery, ktoré treba veriť a uplatňovať v mravoch; má sa tiež starať, aby sa predpisy kánonov o službe slova, najmä o homílii a katechetickej výuke horlivo zachovávali tak, aby sa všetkým podávala celá kresťanská náuka.

§ 2. Čo najvhodnejšími prostriedkami má pevne chrániť neporušenosť a jednotu viery, ktorú treba vyznávať, uznávajúc pritom oprávnenú slobodu v ďalšom skúmaní právd.

Kán. 387 - Diecézny biskup, pamätajúc na to, že je povinný dávať príklad svätosti v láske, poníženosti a jednoduchosti života, sa má všemožne usilovať napomáhať svätosť veriacich podľa povolania vlastného každému z nich a keďže je hlavným rozdáateľom Božích tajomstiev, má sa stále snažiť, aby veriaci zverení jeho starostlivosti slávením sviatostí rástli v milosti a aby poznali a žili veľkonočné tajomstvo.

Kán. 388 - § 1. Diecézny biskup po prevzatí diecézy musí každú nedeľu a v iné sviatky prikázané v jeho oblasti, obetovať omšu za ľud, ktorý mu je zverený.

§ 2. V dňoch, o ktorých sa hovorí v § 1, sám biskup musí sláviť a obetovať omšu za ľud; ak je však v tomto slávení zákonne hatený, má ju v tých istých dňoch obetovať cez iného alebo v iné dni sám.

§ 3. Biskup, ktorému sú z titulu spravovania okrem vlastnej diecézy zverené aj iné diecézy, zadosťučiní záväzku obetovaním jednej omše za všetok ľud, ktorý mu je zverený.

§ 4. Biskup, ktorý nezadosťučinil záväzku, o ktorom sa hovorí v § 1-3, má čím skôr obetovať za ľud toľko omší, koľko vynechal.

Kán. 389 - Často má v katedrálnom kostole alebo v inom kostole svojej diecézy predsedáť sláveniu najsvätejšej Eucharistie, najmä v prikázané sviatky a pri iných slávnostiach.

Kán. 390 - Diecézny biskup môže konať pontifikálne bohoslužby v celej svojej diecéze; nie však mimo vlastnej diecézy bez výslovného alebo aspoň rozumne predpokladaného súhlasu miestneho ordinára.

Kán. 391 - § 1. Diecéznemu biskupovi patrí právo riadiť sebe zverenú partikulárnu cirkev mocou zákonodarnou, výkonnou a súdnou podľa normy práva.

§ 2. Zákonodarnú moc vykonáva sám biskup; výkonnú moc uplatňuje buď sám, alebo cez generálnych alebo biskupských vikárov podľa normy práva; súdnu moc buď sám, alebo cez súdneho vikára a sudcov podľa normy práva.

Kán. 392 - § 1. Keďže biskup musí chrániť jednotu celej Cirkvi, je povinný napomáhať disciplínu spoločnú celej Cirkvi a preto má vyžadovať zachovávanie všetkých cirkevných zákonov.

§ 2. Má dozerať, aby sa do cirkevnej disciplíny nevkradli zlozvyky, najmä čo sa týka služby slova, slávenia sviatostí a svätenín, kultu Boha a svätých, ako aj spravovania majetkov.

Kán. 393 - Diecézny biskup zastupuje diecézu vo všetkých jej právnych záležitostiach.

Kán. 394 - § 1. Biskup má v diecéze podporovať rozličné spôsoby apoštolátu a starať sa, aby sa pod jeho vedením v celej diecéze, alebo v jej jednotlivých obvodoch, koordinovali všetky diela apoštolátu pri zachovaní vlastnej povahy každého jedného z nich.

§ 2. Má trvať na povinnosti, ktorá zaväzuje veriacich, aby sa každý podľa svojho postavenia a schopností venoval vykonávaniu apoštolátu, a má ich povzbudzovať, aby sa podľa miestnych a časových potrieb zúčastňovali na rozličných dielach apoštolátu a podporovali ich.

Kán. 395 - § 1. Diecézny biskup, hoci má koadjútora alebo pomocného biskupa, je zákonom viazaný osobne rezidovať v diecéze.

§ 2. Okrem prípadu návštevy *ad limina* alebo koncilov, synody biskupov, konferencie biskupov, ktorých sa musí zúčastniť, alebo iného úradu, ktorý mu bol legitímne zverený, z diecézy sa z oprávneného dôvodu smie vzdialiť najviac na jeden mesiac, či súvislý, alebo s prestávkami, len keď sa zabezpečí, že jeho neprítomnosťou diecéza neutrpí nijakú škodu.

§ 3. Z diecézy nemá byť vzdialený v dňoch Narodenia Pána, Svätého týždňa a Vzkriesenia Pána, Zoslania Duchu Svätého a Kristovho Tela a Krvi, ak to nie je z vážneho a naliehavého dôvodu.

§ 4. Ak by bol biskup nezákonne neprítomný v diecéze dlhšie než šesť mesiacov, metropolita má o jeho neprítomnosti upovedomiť Apoštolský stolec; ak ide o metropolitu, to isté má urobiť najstarší sufragán.

Kán. 396 - § 1. Biskup je viazaný každoročne vizitovať diecézu, buď celú, alebo jej časť tak, aby aspoň každých päť rokov vykonal vizitáciu celej diecézy sám, alebo ak by bol zákonne hatený, cez biskupa koadjútora alebo pomocného biskupa, alebo generálneho či biskupského vikára, alebo cez iného kňaza.

§ 2. Biskup si smie pri vizitácii vyvolať za sprievodcov a pomocníkov klerikov, akých chce, pričom sa zavrhuje akékoľvek protichodné privilegium alebo zvyk.

Kán. 397 - § 1. Riadnej biskupskej vizitácii podliehajú osoby, katolícke inštitúcie, posvätné veci a miesta, ktoré sa nachádzajú v hraniciach diecézy.

§ 2. Členov rehoľných inštitútov pápežského práva a ich domy môže biskup vizitovať iba v prípadoch uvedených v práve.

Kán. 398 - Biskup sa má usilovať vykonať pastoračnú vizitáciu s náležitou svedomitosťou; má dbať na to, aby zbytočnými výdavkami nespôsobil nikomu ťažkosti a nebol na ťarchu.

Kán. 399 - § 1. Diecézny biskup je viazaný každých päť rokov podať Najvyššiemu veľkňazovi správu o stave diecézy, ktorá mu je zverená, formou a v čase, ako to určil Apoštolský stolec.

§ 2. Ak rok určený na podanie správy celkom alebo sčasti zapadá do prvého dvojročia od začiatku riadenia diecézy, biskup môže v tomto prípade upustiť od vypracovania a podania správy.

Kán. 400 - § 1. Diecézny biskup v tom roku, v ktorom má povinnosť podať Najvyššiemu veľkňazovi správu, má prísť do Mesta uctiť si hroby svätých apoštolov Petra a Pavla a vykonať návštevu u Rímskeho veľkňaza, ak Apoštolský stolec nestanovil ináč.

§ 2. Túto povinnosť má biskup splniť osobne, ak nie je zákonne hatený; v takom prípade ju má splniť cez koadjútora, ak ho má, alebo cez pomocného biskupa, alebo niektorého súceho kňaza svojho presbytéria, ktorý sídli v jeho diecéze.

§ 3. Apoštolský vikár môže túto povinnosť splniť aj cez zástupcu, ktorý sa nachádza v Meste; apoštolský prefekt túto povinnosť nemá.

Kán. 401 - § 1. Od diecézneho biskupa, ktorý dovŕšil sedemdesiaty piaty rok života, sa žiada, aby zrieknutie úradu predložil Najvyššiemu veľkňazovi, ktorý po zvážení všetkých okolností rozhodne.

§ 2. Od diecézneho biskupa, ktorý sa pre narušené zdravie alebo iný vážny dôvod stal menej schopným zastávať svoj úrad, sa naliehavo žiada, aby predložil zrieknutie sa úradu.

Kán. 402 - § 1. Biskup, ktorého zrieknutie úradu bolo prijaté, ponecháva si titul emeritného biskupa svojej diecézy, a ak si to želá, môže si podržať miesto pobytu v samej diecéze, ak v niektorých prípadoch pre zvláštne okolnosti Apoštolský stolec nerozhodne ináč.

§ 2. Konferencia biskupov sa musí postarať, aby sa biskupovi, ktorý sa zriekol, zaistilo primerané a dôstojné materiálne zabezpečenie so zreteľom na prvotnú povinnosť, ktorá zaväzuje diecézu, ktorej slúžil.

3. článok

BISKUPI KOADJÚTORI A POMOCNÍ BISKUPI

Kán. 403 - § 1. Keď to vyžadujú pastoračné potreby diecézy, na žiadosť diecézneho biskupa má byť ustanovený jeden alebo viacerí pomocní biskupi; pomocný biskup nemá právo nástupníctva.

§ 2. Vo vážnejších okolnostiach, aj osobnej povahy, sa diecéznemu biskupovi môže dať pomocný biskup, vybavený osobitnými splnomocneniami.

§ 3. Svätý stolec, ak to sám považuje za vhodnejšie, môže z úradu ustanoviť biskupa koadjútora, ktorý je vybavený osobitnými splnomocneniami; biskup koadjutor má právo nástupníctva.

Kán. 404 - § 1. Biskup koadjutor prevezme svoj úrad vtedy, keď sám alebo cez zástupcu predloží vymenovacíu apoštolskú listinu diecéznemu biskupovi a kolégiu konzultorov za prítomnosti kancelára kúrie, ktorý o veci vyhotoví zápisnicu.

§ 2. Pomocný biskup prevezme svoj úrad vtedy, keď predloží vymenovacíu apoštolskú listinu diecéznemu biskupovi za prítomnosti kancelára kúrie, ktorý o veci vyhotoví zápisnicu.

§ 3. Ak je však diecézny biskup úplne hatený, stačí, keď biskup koadjutor ako aj pomocný biskup predložia vymenovacíu apoštolskú listinu kolégiu konzultorov za prítomnosti kancelára kúrie.

Kán. 405 - § 1. Biskup koadjutor, ako aj pomocný biskup majú povinnosti a práva vymedzené predpismi nasledujúcich kánonov a sú určené aj v ich vymenúvacích listinách.

§ 2. Biskup koadjutor a pomocný biskup, o ktorom sa hovorí v kán. 403 § 2, pomáhajú diecéznemu biskupovi v celom riadení diecézy a zastupujú ho, keď je neprítomný alebo hatený.

Kán. 406 - § 1. Diecézny biskup má ustanoviť biskupa koadjutora a takisto pomocného biskupa, o ktorom sa hovorí v kán. 403 § 2, za generálneho vikára; okrem toho má diecézny biskup zveriť skôr jemu než iným to, na čo sa podľa práva vyžaduje osobitný mandát.

§ 2. Ak v apoštolskej listine nebolo stanovené ináč a pri zachovaní predpisu § 1, diecézny biskup má ustanoviť svojho pomocného biskupa alebo pomocných biskupov za generálnych vikárov alebo aspoň za biskupských vikárov, závisiacich iba od jeho autority alebo od autority biskupa koadjutora, alebo pomocného biskupa, o ktorom sa hovorí v kán. 403 § 2.

Kán. 407 - § 1. Aby sa súčasné a budúce dobro diecézy čo najviac zveľaďovalo, diecézny biskup, koadjutor a pomocný biskup, o ktorom sa hovorí v kán. 403 § 2, sa majú navzájom radiť vo veciach väčšieho významu.

§ 2. Diecézny biskup má pri zvažovaní otázok väčšieho významu najmä pastoračnej povahy dať prednosť porade s pomocnými biskupmi pred ostatnými.

§ 3. Biskup koadjutor a pomocný biskup, pretože sú povolani k tomu, aby mali účasť na starostlivosti diecézneho biskupa, si majú svoje úlohy tak plniť, aby v činnosti a zmýšľaní postupovali v súlade s ním.

Kán. 408 - § 1. Biskup koadjutor a pomocný biskup, ak ich nezdržiava oprávnená prekážka, sú vždy, keď to žiada diecézny biskup, povinní vykonávať pontifikálne a iné úradné úkony, ktoré viažu diecézneho biskupa.

§ 2. Diecézny biskup nemá natrvalo zverovať inému tie biskupské práva a úkony, ktoré môže vykonávať biskup koadjutor alebo pomocný biskup.

Kán. 409 - § 1. Keď je biskupský stolec uprázdnený, biskup koadjutor sa hneď stáva biskupom diecézy, pre ktorú bol ustanovený, len keď ju legitímne prevzal.

§ 2. Keď je biskupský stolec uprázdnený, ak kompetentná autorita nestanovila niečo iné, pomocný biskup, kým nový biskup neprevezme biskupský stolec, si zachová všetky a len tie moci a splnomocnenia, ktoré mal ako generálny vikár alebo ako biskupský vikár, keď bol biskupský stolec obsadený; ale ak nebol určený na úrad diecézneho administrátora, túto svoju moc, udelenú právom, má vykonávať pod autoritou diecézneho administrátora, ktorý je na čele riadenia diecézy.

Kán. 410 - Biskup koadjutor a pomocný biskup sú viazaní tak ako diecézny biskup sídlieť v diecéze; nemajú sa z nej vzdáľovať iba ak na krátky čas, a to z dôvodu nejakej

povinnosti, ktorú treba splniť mimo diecézy alebo z dôvodu dovolenky, ktorá nemá byť dlhšia ako mesiac.

Kán. 411 - Na biskupa koadjútora a pomocného biskupa, keď ide o zrieknutie sa úradu, sa vzťahujú predpisy kán. 401 a 402 § 2.

III. kapitola

HATENÝ A UPRÁZDNENÝ BISKUPSKÝ STOLEC

1. článok

HATENÝ BISKUPSKÝ STOLEC

Kán. 412 – Biskupský stolec sa považuje za hatený, ak uväznenie, vypovedanie, exil alebo nespôsobilosť úplne zabraňuje diecéznemu biskupovi vykonávať v diecéze pastoračnú úlohu, takže sa ani písomne nemôže stýkať s veriacimi diecézy.

Kán. 413 - § 1. Keď je biskupský stolec hatený, riadenie diecézy, ak Svätý stolec nezariadil ináč, patrí biskupovi koadjutorovi, ak je; ak biskupa koadjútora niet alebo je hatený, niektorému pomocnému biskupovi alebo generálnemu či biskupskému vikárovi, alebo inému kňazovi pri zachovaní poradia osôb stanoveného v zozname, ktorý má diecézny biskup čo najskôr po prevzatí diecézy zostaviť; tento zoznam, ktorý treba oznámiť metropolitovi, sa má obnovovať aspoň každé tri roky a kancelár ho má uchovávať v tajnosti.

§ 2. Ak niet biskupa koadjútora alebo je hatený a ak chýba zoznam, o ktorom sa hovorí v § 1, úlohou kolégia konzultorov je zvoliť kňaza, ktorý má riadiť diecézu.

§ 3. Kto podľa normy § 1 alebo 2 prevzal riadenie diecézy, má čím skôr upovedomiť Svätý stolec o hatenom biskupskom stolci a o prevzatej úlohe.

Kán. 414 - Kto bol podľa normy kán. 413 povolaný, aby prechodne vykonával pastoračnú starostlivosť o diecézu iba v čase, keď je biskupský stolec hatený, vo vykonávaní pastoračnej starostlivosti o diecézu ho viažu povinnosti a má moc, ktoré podľa práva patria diecéznemu administrátorovi.

Kán. 415 - Ak je diecéznemu biskupovi cirkevným trestom zakázané vykonávať úlohu, metropolita, alebo ak ho niet, alebo ak ide o neho samého, povýšením najstarší sufragán sa má ihneď obrátiť na Svätý stolec, aby sa on postaral.

2. článok

UPRÁZDNENÝ STOLEC

Kán. 416 – Biskupský stolec sa uprázdni smrťou diecézneho biskupa, zrieknutím sa, ktoré prijal Rímsky veľkňaz, preložením a odňatím, ktoré bolo biskupovi oznámené.

Kán. 417 - Všetko, čo generálny vikár alebo biskupský vikár vykonali dovtedy, kým nedostali nepochybnú správu o smrti diecézneho biskupa, je platné a takisto je platné aj to,

čo vykonali diecézny biskup alebo generálny vikár, alebo biskupský vikár, kým nedostali nepochybnú správu o spomínaných pápežských úkonoch.

Kán. 418 - § 1. Biskup musí do dvoch mesiacov od prijatia nepochybnej správy o preložení odísť do diecézy, *do ktorej* bol preložený, a kánonicky ju prevziať; dňom prevzatia novej diecézy sa uprázdni diecéza, *z ktorej* bol preložený.

§ 2. Preložený biskup od prijatia nepochybnej správy o preložení až do kánonického prevzatia novej diecézy, v diecéze *z ktorej* bol preložený:

1. dostáva moc diecézneho administrátora a má jeho záväzky, pričom prestáva akákoľvek moc generálneho vikára a biskupského vikára, ale pri neporušení kán. 409 § 2;
2. dostáva plnú mzdu vlastnú úradu.

Kán. 419 - Keď je stolec uprázdnený, riadenie diecézy až do ustanovenia diecézneho administrátora prechádza na pomocného biskupa, ak ich je viac, na toho, ktorý je povýšením najstarší; ak niet pomocného biskupa, prechádza na kolégium konzultorov, ak Svätý stolec nezariadil ináč. Kto takto preberá riadenie diecézy, má bezodkladne zvolať kolégium, ktoré je kompetentné určiť diecézneho administrátora.

Kán. 420 - Keď je stolec uprázdnený v apoštolskom vikariáte alebo v apoštolskej prefektúre, riadenie preberá provikár alebo proprefekt, ktorého vikár alebo prefekt vymenúva iba na tento cieľ, bezprostredne po prevzatí úradu, ak Svätý stolec nestanovil ináč.

Kán. 421 - § 1. Kolégium konzultorov má do ôsmich dní od prijatia správy, že biskupský stolec je uprázdnený, zvoliť diecézneho administrátora, ktorý má dočasne riadiť diecézu, pri zachovaní predpisu kán. 502 § 3.

§ 2. Ak diecézny administrátor v predpísanom čase nebol z akéhokoľvek dôvodu legitímne zvolený, jeho určenie prechádza na metropolitu, a ak je uprázdnená sama metropolitná cirkev alebo súčasne metropolitná aj sufragánna, na sufragánneho biskupa povýšením najstaršieho.

Kán. 422 - Pomocný biskup, a ak ho niet, kolégium konzultorov, má čo najrýchlejšie upovedomiť Apoštolský stolec o smrti biskupa a takisto ten, kto bol zvolený za diecézneho administrátora, o svojom zvolení.

Kán. 423 - § 1. Má sa určiť jeden diecézny administrátor, opačný zvyk sa zamieta; ináč je voľba neplatná.

§ 2. Diecézny administrátor nemá byť súčasne ekonómom; preto ak za diecézneho administrátora bol zvolený ekonóm diecézy, ekonomická rada má na ten čas zvoliť iného ekonóma.

Kán. 424 - Diecézny administrátor má byť zvolený podľa normy kán. 165-178.

Kán. 425 - § 1. Na úlohu diecézneho administrátora môže byť platne určený iba kňaz, ktorý dovŕšil tridsiaty piaty rok života a na ten istý uprázdnený stolec nebol už zvolený, vymenovaný alebo navrhnutý.

§ 2. Za diecézneho administrátora má byť zvolený kňaz, ktorý vyniká učenosťou a rozumnosťou.

§ 3. Ak podmienky predpísané v § 1 boli zanedbané, metropolita, alebo, ak je uprázdnená metropolitná cirkev, povýšením najstarší sufragánný biskup, po zistení pravdy o veci má na tento raz určiť administrátora; úkony toho, kto bol zvolený proti predpisom § 1, sú samým právom neplatné.

Kán. 426 - Kto riadi diecézu, keď je stolec uprázdnený, má pred určením diecézneho administrátora takú moc, akú právo priznáva generálnemu vikárovi.

Kán. 427 - § 1. Diecézny administrátor má povinnosti a moc ako diecézny biskup s vylúčením tých vecí, ktoré sú svojou povahou alebo samým právom vyňaté.

§ 2. Diecézny administrátor dostáva moc prijatím voľby, bez toho, aby sa vyžadovalo od niekoho jej potvrdenie pri zachovaní povinnosti, o ktorej sa hovorí v kán. 833, bod 4.

Kán. 428 - § 1. Keď je stolec uprázdnený, nemá sa nič meniť.

§ 2. Tým, ktorí sa prechodne starajú o riadenie diecézy, sa zakazuje robiť čokoľvek, čo by mohlo znamenať akúkoľvek ujmu pre diecézu alebo biskupské práva; zvlášť sa im zakazuje aj komukoľvek inému, či už osobne alebo cez iného odstrániť alebo ničiť akékoľvek dokumenty diecéznej kúrie alebo v nich čokoľvek meniť.

Kán. 429 - Diecézny administrátor je povinný sídlieť v diecéze a obetovať omšu za ľud podľa normy kán. 388.

Kán. 430 - § 1. Úloha diecézneho administrátora sa končí, keď nový biskup prevezme diecézu.

§ 2. Odvolanie diecézneho administrátora je vyhradené Svätému stolcu; ak sa prípadne sám zriekne, zrieknutie treba hodnovernou formou predložiť kolégiu, ktoré je kompetentné voliť, a nepotrebuje prijatie; po odvolaní alebo zrieknutí diecézneho administrátora, alebo po jeho smrti sa má podľa normy kán. 421 zvoliť iný diecézny administrátor.

II. titul

ZOSKUPENIA PARTIKULÁRNYCH CIRKVI

I. kapitola

CIRKEVNÉ PROVINCIE A CIRKEVNÉ OBLASTI

Kán. 431 - § 1. Aby sa podľa osobných a miestnych okolností napomáhala spoločná pastoračná činnosť rozličných susedných diecéz a aby sa vhodnejšie rozvíjali vzájomné vzťahy medzi diecéznymi biskupmi, susedné partikulárne cirkvi sa majú spájať do cirkevných provincií presne územne ohraničených.

§ 2. Vyňaté diecézy nemajú spravidla naďalej existovať; a tak jednotlivé diecézy a iné partikulárne cirkvi, nachádzajúce sa na území nejakej cirkevnej provincie, musia byť zaradené do tejto cirkevnej provincie.

§ 3. Jedine najvyššej cirkevnej autorite po vypočutí mienky biskupov, ktorých sa to týka, patrí právo ustanoviť, zrušiť alebo meniť cirkevné provincie.

Kán. 432 - § 1. V cirkevnej provincii má podľa normy práva autoritu provinčný koncil a metropolita.

§ 2. Cirkevná provincia má samým právom právnú subjektivitu.

Kán. 433 - § 1. Ak je to užitočné, najmä v krajinách, kde sú partikulárne cirkvi početnejšie, môže na návrh konferencie biskupov Svätý stolec spojiť susedné cirkevné provincie do cirkevných oblastí.

§ 2. Cirkevnú oblasť možno zriadiť ako právnickú osobu.

Kán. 434 - Zhromaždeniu biskupov cirkevnej oblasti patrí rozvíjať spoluprácu a spoločnú pastoračnú činnosť v oblasti; avšak tie moci, ktoré sa v kánonoch tohto Kódexu udeľujú konferencii biskupov, tomuto zhromaždeniu nepatria, ak len mu niektoré zvlášť neudelil Svätý stolec.

II. kapitola

METROPOLITI

Kán. 435 - Na čele cirkevnej provincie je metropolita, ktorý je arcibiskupom zverenej diecézy; tento úrad je spojený s biskupským stolcom, ktorý určil alebo schválil Rímsky veľkňaz.

Kán. 436 - § 1. V sufragánných diecézach metropolitovi patrí:

1. dozerat', aby sa viera a cirkevná disciplína presne zachovávala a o prípadných zneužitíach upovedomiť Rímskeho veľkňaza;

2. vykonať kánonickú vizitáciu z dôvodu, ktorý predtým Apoštolský stolec schválil, ak ju sufragán zanedbal;

3. určiť diecézneho administrátora podľa normy kán. 421 § 2, a 425 § 3.

§ 2. Kde to okolnosti vyžadujú, Apoštolský stolec môže metropolitu vybaviť osobitnými úlohami a mocou, ktoré treba vymedziť v partikulárnom práve.

§ 3. V sufragánných diecézach nepatrí metropolitom nijaká iná riadiaca moc; môže však vo všetkých kostoloch, a ak ide o katedrálly kostol, po predbežnom oznámení diecéznemu biskupovi, vykonávať posvätné obrady ako biskup vo vlastnej diecéze.

Kán. 437 - § 1. Metropolita je povinný do troch mesiacov od prijatia biskupskej konsekrácie, alebo, ak už bol konsekrovaný, od kánonického obsadenia, žiadať osobne alebo cez zástupcu od Rímskeho veľkňaza pálium, označujúce moc, ktorou je metropolita v spoločenstve s Rímskou cirkvou na základe práva vybavený vo vlastnej provincii.

§ 2. Metropolita môže používať pálium podľa normy liturgických zákonov v ktoromkoľvek kostole cirkevnej provincie, na čele ktorej stojí, nikdy však mimo nej, a to ani so súhlasom diecézneho biskupa.

§ 3. Ak je metropolita preložený na iný metropolitný stolec, potrebuje nové pálium.

Kán. 438 - V Latinskej cirkvi titul patriarcha a prímás okrem čestného prvenstva neprináša so sebou nijakú riadiacu moc, ak len o nejakej moci nie je zrejmé niečo iné z apoštolského privilégia alebo zo schváleného zvyku.

III. kapitola PARTIKULÁRNE KONCILY

Kán. 439 - § 1. Plenárny koncil čiže koncil pre všetky partikulárne cirkvi tej istej konferencie biskupov sa má konať vždy, keď to sama konferencia biskupov so schválením Apoštolského stolca pokladá za potrebné alebo užitočné.

§ 2. Norma stanovená v § 1 platí aj pre konanie provinčného koncilu v cirkevnej provincii, ktorej hranice sa kryjú s územím krajiny.

Kán. 440 - § 1. Provinčný koncil pre rozličné partikulárne cirkvi tej istej cirkevnej provincie sa má konať vždy, keď sa to podľa úsudku väčšiny diecéznych biskupov provincie pokladá za vhodné, pri neporušení kán. 439 § 2.

§ 2. Provinčný koncil sa nemôže zvolať, keď je metropolitný stolec uprázdnený.

Kán. 441 – Konferencii biskupov patrí:

1. zvolať plenárny koncil;
2. zvoliť miesto konania koncilu na území konferencie biskupov;
3. zvoliť spomedzi diecéznych biskupov predsedu plenárneho koncilu, ktorého má schváliť Apoštolský stolec;
4. stanoviť rokovací poriadok a otázky, ktoré sa majú prerokovať, ohlásiť začiatok a trvanie plenárneho koncilu, preložiť, predĺžiť a ukončiť ho.

Kán. 442 - § 1. Metropolitovi so súhlasom väčšiny sufragánnych biskupov patrí:

1. zvolať provinčný koncil;
2. zvoliť miesto konania provinčného koncilu na území provincie;
3. stanoviť rokovací poriadok a otázky, ktoré sa majú prerokovať, ohlásiť začiatok a trvanie provinčného koncilu, preložiť, predĺžiť a ukončiť ho.

§ 2. Metropolitovi patrí predsedieť provinčnému koncilu a keď je legitímne hatený, sufragánnemu biskupovi, zvolenému ostatnými sufragánnymi biskupmi.

Kán. 443 - § 1. Na partikulárne koncily majú byť zvolaní a majú na nich právo rozhodujúceho hlasu:

1. diecézni biskupi;
2. biskupi koadjútori a pomocní biskupi;
3. iní titulárni biskupi, ktorí zastávajú na území osobitný úrad, zverený im Apoštolským stolcom alebo konferenciou biskupov.

§ 2. Na partikulárne koncily môžu byť pozvaní iní titulárni aj emeritní biskupi, ktorí bývajú na území; aj tí majú právo rozhodujúceho hlasu.

§ 3. Na partikulárne koncily majú byť pozvaní iba s poradným hlasom:

1. generálni vikári a biskupskí vikári všetkých partikulárnych cirkví na území;
2. vyšší predstavení rehoľných inštitútov a spoločností apoštolského života v počte, ktorý tak pre mužov, ako aj pre ženy má určiť konferencia biskupov alebo biskupi provincie, zvolení všetkými vyššími predstavenými inštitútov a spoločností, ktoré majú sídlo na území;

3. rektori cirkevných a katolíckych univerzít ako aj dekaní teologických fakúlt a fakúlt kánonického práva, ktoré majú sídlo na území;

4. niektorí rektori veľkých seminárov v počte vymedzenom ako v bode 2, zvolení rektormi seminárov, ktoré sa nachádzajú na území.

§ 4. Na partikulárne koncily môžu byť pozvaní aj kňazi a iní veriaci, ale iba s poradným hlasom tak, aby ich počet neprevyšoval polovicu tých, o ktorých sa hovorí v § 1-3.

§ 5. Okrem toho na provinčné koncily treba pozvať katedrálne kapituly, ako aj kňazskú radu a pastoračnú radu každej partikulárnej cirkvi, a to tak, aby každá z nich vyslala dvoch svojich členov, ktorých kolégiovo určila; tí však majú iba poradný hlas.

§ 6. Na partikulárne koncily sa môžu ako hostia prizvať aj iní, ak je to užitočné podľa úsudku konferencie biskupov pre plenárny koncil alebo podľa úsudku metropolitu spolu so sufragánymi biskupmi pre provinčný koncil.

Kán. 444 - § 1. Všetci pozvaní na partikulárne koncily sa musia na nich zúčastniť, ak ich nezdržiava oprávnená prekážka, o ktorej sú povinní upovedomiť predsedu koncilu.

§ 2. Tí, ktorí sú pozvaní na partikulárne koncily a majú na nich rozhodujúci hlas, môžu poslať zástupcu, ak ich zdržiava oprávnená prekážka; tento zástupca má len poradný hlas.

Kán. 445 - Partikulárny koncil sa na svojom území stará o to, aby sa zabezpečili pastoračné potreby Božieho ľudu, a má riadiacu, predovšetkým zákonodarnú moc tak, aby vždy, pri neporušení univerzálneho práva Cirkvi mohol rozhodovať, čo sa má považovať za vhodné pre vzrast viery, pre usporiadanie spoločnej pastoračnej činnosti a pre usmerňovanie mravov a pre zachovávanie, zavedenie alebo ochranu spoločnej cirkevnej disciplíny.

Kán. 446 - Po skončení partikulárneho koncilu sa má predseda postarať, aby sa všetky spisy koncilu zaslali Apoštolskému stolcu; dekréty vydané koncilom sa nemajú vyhlásiť, ak neboli preskúmané Apoštolským stolcom; sám koncil má právo určiť spôsob vyhlásenia dekrétov a čas, odkedy vyhlásené dekréty začínajú zaväzovať.

IV. kapitola

KONFERENCIE BISKUPOV

Kán. 447 - Konferencia biskupov, ako stála inštitúcia, je zhromaždenie biskupov nejakej krajiny alebo určitého územia, ktorí spoločne vykonávajú isté pastoračné úlohy pre veriacich na svojom území, aby sa čoraz viac vzťahovalo dobro, ktoré Cirkev poskytuje ľuďom najmä formami a spôsobmi apoštolátu, vhodne prispôbenými okolnostiam času a miesta podľa normy práva.

Kán. 448 - § 1. Konferencia biskupov podľa všeobecného pravidla zahŕňa tých, ktorí sú na čele všetkých partikulárnych cirkví tej istej krajiny podľa normy kán. 450.

§ 2. Ale ak Apoštolský stolec po vypočutí mienky diecéznych biskupov, ktorých sa to týka, usúdi, že to odporúčajú osobné alebo vecné okolnosti, môže sa zriadiť konferencia biskupov pre menšie alebo väčšie územie tak, aby zahŕňala len biskupov niektorých partikulárnych cirkví ustanovených na určitom území alebo tých, ktorí sú na čele

partikulárnych cirkví nachádzajúcich sa v rozličných krajinách; Apoštolský stolec má právo pre jednotlivé z nich stanoviť osobitné normy.

Kán. 449 - § 1. Iba najvyššia autorita Cirkvi má právo po vypočítaní mienky biskupov, ktorých sa to týka, zriaďovať, zrušovať alebo meniť konferencie biskupov.

§ 2. Legitímne zriadená konferencia biskupov má samým právom právnu subjektivitu.

Kán. 450 - § 1. Samým právom do konferencie biskupov patria všetci diecézni biskupi územia a im podľa práva na roveň postavení, ako aj biskupi koadjútori, pomocní biskupi a ostatní titulárni biskupi, ktorí na tom istom území plnia osobitnú úlohu, im zverenú Apoštolským stolcom alebo konferenciou biskupov; môžu byť pozvaní aj ordinári iného obradu, ktorí však majú len poradný hlas, ak štatút konferencie biskupov neurčuje niečo iné.

§ 2. Ostatní titulárni biskupi, ako aj legát Rímskeho veľkňaza, nie sú podľa práva členmi konferencie biskupov.

Kán. 451 - Každá konferencia biskupov má vypracovať svoj štatút, ktorý treba dať preskúmať Apoštolskému stolcu, v ktorom okrem iného majú byť úpravy o konaní plenárnych zasadaní konferencie a má byť postarané o stálu radu biskupov a generálny sekretariát konferencie, ako aj o iné úrady a komisie, ktoré podľa úsudku konferencie účinnejšie pomôžu dosiahnuť cieľ.

Kán. 452⁷ - § 1. Každá konferencia biskupov si má podľa normy štatútu zvoliť predsedu, stanoviť, kto bude plniť úlohu podpredsedu, ak je predseda legitímne hatený, a určiť generálneho sekretára.

§ 2. Predseda konferencie, a keď je legitímne hatený, tak podpredseda, predsedá nielen všeobecným zasadaniam konferencie biskupov, ale aj stálej rade.

Kán. 453 - Plenárne zasadania konferencie biskupov sa majú konať aspoň raz do roka a okrem toho vždy, keď to vyžadujú osobitné okolnosti, podľa predpisov štatútu.

Kán. 454 - § 1. Rozhodujúci hlas na plenárnych zasadaniach konferencie biskupov samým právom prislúcha diecéznym biskupom a tým, ktorí sú im podľa práva postavení na roveň, ako aj biskupom koadjútorom.

§ 2. Pomocným biskupom a ostatným titulárnym biskupom, ktorí patria do konferencie biskupov, prislúcha rozhodujúci alebo poradný hlas podľa predpisov štatútu konferencie; má však platiť, že keď ide o vypracovanie alebo zmenu štatútu, rozhodujúci hlas majú iba tí, o ktorých sa hovorí v § 1.

⁷ PCCICAI, odpoveď III, z 19. januára 1988, AAS 81 (1989) 388:

Pochybnosť: *Či pomocný biskup môže v konferenciách biskupov zastávať úlohu predsedu (alebo podpredsedu)? Či to môže v zhromaždeniach biskupov cirkevnej oblasti, o ktorých hovorí kán. 434?*

Odpoveď: *Záporne na obe otázky.*

Kán. 455⁸ - § 1. Konferencia biskupov môže vynášať všeobecné dekréty iba v prípadoch, v ktorých to predpisuje univerzálne právo alebo stanovuje osobitný mandát Apoštolského stolca či už z vlastného podnetu alebo na žiadosť samej konferencie.

§ 2. Aby dekréty, o ktorých sa hovorí v § 1, mohlo plenárne zasadanie platne vyniesť, musí ich odhlasovať aspoň dvojtretinová väčšina členov, ktorí patria do konferencie s rozhodujúcim hlasom; nadobúdajú záväznú účinnosť, ak po preskúmaní Apoštolským stolcom boli legitímne vyhlásené.

§ 3. Spôsob vyhlásenia a čas, odkedy dekréty nadobudnú účinnosť, určuje sama konferencia biskupov.

§ 4. V prípadoch, keď ani univerzálne právo, ani osobitný mandát Apoštolského stolca neudelili konferencii biskupov moc, o ktorej sa hovorí v § 1, kompetencia jednotlivých diecéznych biskupov ostáva nedotknutá a ani konferencia, ani jej predseda nemôžu konať v mene všetkých biskupov, ak všetci jednotliví biskupi nedali súhlas.

Kán. 456 - Po skončení plenárneho zasadania konferencie biskupov má predseda zaslať Apoštolskému stolcu správu o úkonoch konferencie, ako aj jej dekréty, aby sa oboznámil so spismi konferencie a aby mohol preskúmať dekréty, ak nejaké sú.

Kán. 457 - Úlohou stálej rady biskupov je starať sa, aby sa pripravili témy, o ktorých sa má na plenárnom zasadaní rokovať, a aby sa náležite vykonali rozhodnutia stanovené na plenárnom zasadaní; jej úlohou je vybavovať aj iné záležitosti, ktoré sa jej zverujú podľa normy štatútu.

Kán. 458 - Úlohou generálneho sekretariátu je:

1. napísať správu o úkonoch a dekrétach plenárneho zasadania konferencie, ako aj o úkonoch stálej rady biskupov a oboznámiť s nimi všetkých členov konferencie a takisto pripraviť iné spisy, ktoré mu predseda konferencie alebo stála rada zveruje na vyhotovenie;
2. oboznámiť susedné konferencie biskupov s úkonmi a dokumentmi, ktoré sa im konferencia na plenárnom zasadaní alebo stála rada biskupov rozhodla poslať.

Kán. 459 - § 1. Predovšetkým medzi susednými konferenciami biskupov sa majú rozvíjať vzťahy, aby sa napomáhalo a chránilo väčšie dobro.

§ 2. Kedykoľvek sa však konferencie podujímajú na činnosti alebo plány konania, ktoré majú medzinárodnú povahu, treba si vypočúť Apoštolský stolec.

III. titul

VNÚTORNÉ USPORIADANIE PARTIKULÁRNYCH CIRKVI

I. kapitola

DIECÉZNA SYNODA

⁸ PCCICAI, odpoveď I, zo 14. mája 1985, AAS 77 (1985) 771:

Pochybnosť: Či pod výraz „všeobecné dekréty“ v kán. 455 § 1 spadajú aj všeobecné vykonávacie dekréty, o ktorých sa hovorí v kán. 31 - 33?

Odpoveď: kladne.

Kán. 460 - Diecézna synoda je zhromaždenie vybratých kňazov a iných veriacich partikulárnej cirkvi, ktorí diecéznemu biskupovi poskytujú pomoc pre dobro celého diecézneho spoločenstva podľa normy nasledujúcich kánonov.

Kán. 461 - § 1. Diecézna synoda sa má konať v jednotlivých partikulárnych cirkvách, keď to podľa úsudku diecézneho biskupa po vypočutí mienky kňazskej rady okolnosti odporúčajú.

§ 2. Ak má biskup na starosti viac diecéz, alebo o jednu sa stará ako vlastný biskup a o druhú ako administrátor, môže zvolať jednu diecéznu synodu zo všetkých diecéz, ktoré sú mu zverené.

Kán. 462 - § 1. Diecéznu synodu zvoláva iba diecézny biskup, nie však ten, kto je dočasne na čele diecézy.

§ 2. Diecéznej synode predsedá diecézny biskup, ktorý však pre jednotlivé zasadnutia synody môže na tento úrad delegovať generálneho vikára alebo biskupského vikára.

Kán. 463 - § 1. Na diecéznu synodu ako členov synody treba pozvať a sú povinní sa jej zúčastniť:

1. biskup koadjutor a pomocní biskupi;
2. generálni vikári a biskupskí vikári, ako aj súdny vikár;
3. kanonici katedrálneho kostola;
4. členovia kňazskej rady;
5. veriaci laici aj členovia inštitútov zasväteného života, zvolení pastoračnou radou spôsobom a v počte, ktorý má stanoviť diecézny biskup, alebo ak táto rada nie je, spôsobom, určeným diecéznym biskupom;
6. rektor veľkého diecézneho seminára;
7. dekaní;
8. aspoň jeden kňaz z každého dekanátu, ktorého majú voliť všetci, ktorí tam vykonávajú duchovnú starostlivosť; takisto treba zvoliť iného kňaza, ktorý ho má zastupovať, ak je hatený;
9. niektorí predstavení rehoľných inštitútov a spoločností apoštolského života, majúcich v diecéze dom, ktorých treba zvoliť v počte a spôsobom, ako to stanovil diecézny biskup.

§ 2. Na diecéznu synodu môže diecézny biskup ako členov synody pozvať aj iných, tak klerikov, ako aj členov inštitútov zasväteného života alebo veriacich laikov.

§ 3. Na diecéznu synodu môže diecézny biskup, ak to považuje za vhodné, ako pozorovateľov pozvať niektorých služobníkov alebo členov cirkví alebo ekleziálnych spoločenstiev, ktoré nie sú v plnom spoločenstve s Katolíckou cirkvou.

Kán. 464 – Ak člena synody zdržiava legitímna prekážka, nemôže poslať zástupcu, ktorý by sa na nej v jeho mene zúčastnil; o tejto prekážke má však upovedomiť diecézneho biskupa.

Kán. 465 - Všetky predložené otázky sa na zasadnutiach synody majú dať členom na slobodné prerokovanie.

Kán. 466 - Jediným zákonodarcom na diecéznej synode je diecézny biskup, pričom iní členovia synody majú iba poradný hlas; jedine on podpisuje synodálne vyhlásenia a dekréty, ktoré sa môžu zverejniť iba s jeho autoritou.

Kán. 467 - Diecézny biskup má s textami synodálnych vyhlásení a dekrétov oboznámiť metropolitu a konferenciu biskupov.

Kán. 468 - § 1. Diecéznemu biskupovi patrí podľa jeho rozumného úsudku diecéznu synodu pozastaviť, ako aj rozpustiť.

§ 2. Keď je biskupský stolec uprázdnený alebo hatený, diecézna synoda sa samým právom prerušuje, kým diecézny biskup, ktorý nastúpi, nenariadi v nej pokračovať alebo ju nevyhlási za zaniknutú.

II. kapitola

DIECÉZNA KÚRIA

Kán. 469 - Diecézna kúria pozostáva z tých inštitúcií a osôb, ktoré pomáhajú biskupovi v riadení celej diecézy najmä pri usmerňovaní pastoračnej činnosti, v starostlivosti o spravovanie diecézy, ako aj pri vykonávaní súdnej moci.

Kán. 470 - Vymenovanie tých, ktorí zastávajú úrady v diecéznej kúrii, patrí diecéznemu biskupovi.

Kán. 471 - Všetci, ktorí sa prijímajú do úradov v kúrii, musia:

1. zložiť sľub, že budú verne plniť úlohu spôsobom určeným právom alebo biskupom;
2. zachovávať tajomstvo v rozsahu a spôsobom, ako určuje právo alebo biskup.

Kán. 472 - Keď ide o kauzy a osoby, ktoré sú v kúrii spojené s vykonávaním súdnej moci, majú sa zachovávať predpisy Siedmej knihy *Procesy*; keď však ide o veci, týkajúce sa spravovania diecézy, majú sa zachovávať predpisy nasledujúcich kánonov.

Kán. 473 - § 1. Diecézny biskup sa musí starať, aby sa všetky záležitosti, ktoré patria k spravovaniu celej diecézy, náležite koordinovali a usmerňovali na vhodnejšie zabezpečenie dobra podielu Božieho ľudu, ktorý mu je zverený.

§ 2. Je úlohou samého diecézneho biskupa koordinovať pastoračnú činnosť vikárov tak generálnych, ako aj biskupských; kde je to užitočné, môže vymenovať moderátora kúrie, ktorý musí byť kňaz alebo biskup; jeho úlohou je koordinovať pod autoritou biskupa to, čo sa vzťahuje na vybavovanie administratívnych záležitostí, ako aj starať sa, aby ostatní pracovníci kúrie riadne zastávali úrad, ktorý im je zverený.

§ 3. Ak podľa úsudku biskupa miestne okolnosti neodporúčajú niečo iné, za moderátora kúrie sa má vymenovať generálny vikár, alebo ak sú viacerí generálni vikári, jeden z nich.

§ 4. Kde to biskup uzná za užitočné, na vhodnejšie rozvíjanie pastoračnej činnosti môže ustanoviť biskupskú radu pozostávajúcu z generálnych vikárov a biskupských vikárov.

Kán. 474 - Spisy kúrie, ktoré sú určené na to, aby mali právny účinok, musia byť podpísané ordinárom, ktorý ich vydáva, a to pre platnosť, a súčasne kancelárom kúrie alebo notárom; kancelár je však povinný o spisoch upovedomiť moderátora kúrie.

1. článok

GENERÁLNI A BISKUPSKÍ VIKÁRI

Kán. 475 - § 1. V každej diecéze musí diecézny biskup ustanoviť generálneho vikára, ktorý má riadnu moc podľa predpisov nasledujúcich kánonov a ktorý mu má pomáhať v riadení celej diecézy.

§ 2. Má byť všeobecným pravidlom, že sa má ustanoviť jeden generálny vikár, ak rozloha diecézy alebo počet obyvateľov, alebo iné pastoračné dôvody neodporúčajú niečo iné.

Kán. 476 - Kedykoľvek to vyžaduje správne riadenie diecézy, diecézny biskup môže ustanoviť jedného alebo viacerých biskupských vikárov, ktorí v určenej časti diecézy alebo v istých záležitostiach, alebo pre veriacich určitého obradu, či pre určité skupiny ľudí majú takú istú riadnu moc, aká univerzálnym právom prislúcha generálnemu vikárovi podľa normy nasledujúcich kánonov.

Kán. 477 - § 1. Generálneho a biskupského vikára slobodne vymenúva diecézny biskup a môže ich slobodne odvolať pri zachovaní predpisu kán. 406; biskupský vikár, ktorý nie je pomocným biskupom, má byť vymenovaný iba na čas, ktorý treba stanoviť v samom úkone ustanovenia.

§ 2. Keď je generálny vikár neprítomný alebo je legitímne hatený, diecézny biskup môže vymenovať iného, ktorý ho má zastupovať; tá istá norma sa vzťahuje aj na biskupského vikára.

Kán. 478 - § 1. Generálny a biskupský vikár majú byť kňazi alebo biskupi nie mladší než tridsaťroční, doktori alebo licenciáti kánonického práva alebo teológie, alebo aspoň naozaj skúsení v týchto disciplínach, ktorí sa vyznačujú zdravou náukou, bezúhonnosťou, rozvážnosťou a skúsenosťou vo vybavovaní vecí.

§ 2. Úlohu generálneho a biskupského vikára nemožno zlučovať s úlohou kanonika penitenciára, ani zverovať pokrvným biskupa až do štvrtého stupňa.

Kán. 479 - § 1. Generálnemu vikárovi na základe úradu prislúcha v celej diecéze výkonná moc, ktorá podľa práva patrí diecéznemu biskupovi, a to na vykonávanie všetkých administratívnych úkonov s výnimkou tých, ktoré si biskup vyhradil, alebo ktoré podľa práva vyžadujú osobitný mandát biskupa.

§ 2. Biskupskému vikárovi samým právom patrí moc, o ktorej sa hovorí v § 1, ale len pre určitú časť územia alebo pre isté záležitosti, alebo pre veriacich určitého obradu či len určitej skupiny, pre ktoré a pre ktorých je ustanovený, s výnimkou tých káuz, ktoré biskup vyhradil sebe alebo generálnemu vikárovi, alebo ktoré podľa práva vyžadujú zvláštny mandát biskupa.

§ 3. Generálnemu vikárovi, ako aj biskupskému vikárovi v rámci ich kompetencie patria aj trvalé splnomocnenia, udelené Apoštolským stolcom biskupovi, ako aj vykonávanie

reskriptov, ak sa výslovne nestanovilo niečo iné, alebo ak diecézny biskup nebol zvolený so zreteľom na jeho osobné schopnosti.

Kán. 480 - Generálny vikár a biskupský vikár sú povinní diecéznemu biskupovi referovať o dôležitejších záležitostiach, ktoré sa majú vykonať a ktoré sa vykonali a nikdy nemajú konať proti vôli a úmyslu diecézneho biskupa.

Kán. 481 - § 1. Moc generálneho vikára a biskupského vikára zaniká uplynutím času mandátu, zrieknutím sa a pri zachovaní kán. 406 a 409 aj odvolaním, ktoré im diecézny biskup doručil, ako aj uprázdnením biskupského stolca.

§ 2. Pozastavením úradu diecézneho biskupa sa pozastavuje moc generálneho vikára a biskupského vikára, ak nie sú vyznačení biskupskou hodnosťou.

2. článok

KANCELÁR, INÍ NOTÁRI A ARCHÍVY

Kán. 482 - § 1. V každej kúrii má byť ustanovený kancelár, ktorého hlavnou úlohou je, ak partikulárne právo neurčuje ináč, starať sa, aby sa spisy kúrie vyhotovovali, odosielali a tiež uchovávali v archíve kúrie.

§ 2. Ak sa pokladá za potrebné, môže sa kancelárovi prideliť pomocník, ktorý sa nazýva vicekancelár.

§ 3. Kancelár a vicekancelár sú zároveň notármi a tajomníkmi kúrie.

Kán. 483 - § 1. Okrem kancelára môžu byť ustanovení aj iní notári, ktorými vyhotovený či podpísaný spis je verejne hodnoverný; to sa vzťahuje buď na akékoľvek spisy alebo len na súdne spisy, alebo len na spisy určitej kauzy či záležitosti.

§ 2. Kancelár a notári musia mať bezúhonnú povesť a byť bez akéhokoľvek podozrenia; v kauzách, ktorými môže byť ohrozená povesť kňaza, musí byť notárom kňaz.

Kán. 484 - Povinnosťou notárov je:

1. vyhotovovať spisy a listiny, týkajúce sa dekrétov, opatrení, povinností alebo iných skutočností, ktoré vyžadujú ich účasť;
2. písomne verne zaznamenať to, čo sa koná, a podpísať to s uvedením miesta, dňa, mesiaca a roka;
3. pri zachovaní toho, čo sa má zachovať, predložiť spisy alebo listiny z registra tomu, kto ich legitímne žiada, a osvedčiť, že ich kópie sa zhodujú s originálom.

Kán. 485 - Kancelára a ostatných notárov môže z úradu slobodne odvolať diecézny biskup, nie však diecézny administrátor, ak to nie je so súhlasom kolégia konzultorov.

Kán. 486 - § 1. Všetky dokumenty týkajúce sa diecézy alebo farností sa musia uchovávať s najväčšou starostlivosťou.

§ 2. V každej kúrii sa má na bezpečnom mieste zriadiť diecézny archív, čiže priestor na uchovávanie dokumentov, v ktorom sa majú uchovávať listiny a písomnosti, týkajúce sa duchovných ako aj časných záležitostí diecézy, uložené podľa istého poriadku a starostlivo uzamknuté.

§ 3. Z dokumentov, ktoré sa v archíve nachádzajú, sa má zostaviť inventár čiže katalóg s krátkym obsahom jednotlivých spisov.

Kán. 487 - § 1. Je potrebné, aby bol archív uzamknutý a kľúč od neho má mať iba biskup a kancelár; nikomu nie je dovolené doň vstúpiť bez povolenia biskupa alebo moderátora kúrie a súčasne kancelára.

§ 2. Tí, ktorých sa to týka, majú právo osobne alebo cez zástupcu dostať hodnoverný odpis alebo fotokópiu dokumentov, ktoré sú svojou povahou verejné a ktoré sa vzťahujú na stav ich osoby.

Kán. 488 - Nie je dovolené vynášať z archívu dokumenty, ak to nie je iba na krátky čas a so súhlasom biskupa alebo moderátora kúrie a súčasne kancelára.

Kán. 489 - § 1. V diecéznej kúrii má byť aj tajný archív alebo aspoň v riadnom archíve trezor alebo skriňa úplne uzatvorená a uzamknutá, ktorú nemožno z miesta odstrániť; v nej sa totiž majú veľmi obozretne udržiavať dokumenty, ktoré treba uchovávať v tajnosti.

§ 2. Každý rok sa majú zničiť dokumenty trestných káuz týkajúcich sa mravov, ktorých vinníci zomreli, alebo ktoré boli ukončené odsudzujúcim rozsudkom pred desiatimi rokmi, pričom sa má uchovať stručný obsah skutku s textom definitívneho rozsudku.

Kán. 490 - § 1. Kľúč od tajného archívu má mať len biskup.

§ 2. Keď je stolec uprázdnený, tajný archív alebo trezor sa nemá otvárať; v prípade ozajstnej nevyhnutnosti to môže urobiť iba sám diecézny administrátor.

§ 3. Z tajného archívu alebo z trezora sa dokumenty nemajú vynášať.

Kán. 491 - § 1. Diecézny biskup má dbať o to, aby sa spisy a dokumenty aj v archívoch katedrálnych, kolégiových, farských a iných kostolov, nachádzajúcich sa na jeho území, starostlivo uchovávali a aby sa inventáre čiže katalógy vyhotovovali v dvoch exemplároch, z ktorých jeden sa má uchovávať vo vlastnom archíve, druhý v diecéznom archíve.

§ 2. Diecézny biskup sa má tiež starať, aby v diecéze bol historický archív a aby dokumenty majúce historickú hodnotu boli v ňom starostlivo chránené a systematicky usporiadané.

§ 3. Pri prezeraní a vynášaní spisov a dokumentov, o ktorých sa hovorí v § 1 a 2, sa majú zachovávať normy, stanovené diecéznym biskupom.

3. článok

EKONOMICKÁ RADA A EKONÓM

Kán. 492 - § 1. V jednotlivých diecézach sa má ustanoviť ekonomická rada, ktorej predsedá sám diecézny biskup alebo jeho delegát a ktorá pozostáva aspoň z troch veriacich v Krista vymenovaných biskupom, skutočných znalcov v ekonomických veciach, ako aj v občianskom práve a vyznačujúcich sa bezúhonnosťou.

§ 2. Členovia ekonomickej rady sa majú vymenovať na päť rokov, ale po uplynutí tohto času môžu byť prijatí na ďalšie päťročia.

§ 3. Z ekonomickej rady sa vylučujú osoby, ktoré sú s biskupom spojené pokrvstvom alebo príbuzenstvom až do štvrtého stupňa.

Kán. 493 - Ekonomická rada okrem úloh, ktoré sú jej zverené v Piatej knihe *Časné majetky Cirkvi*, má každoročne podľa pokynov diecézneho biskupa pripraviť rozpočet príjmov a výdavkov, ktoré sa predvídajú pre celé riadenie diecézy na nasledujúci rok, ako aj na konci roka schváliť vyúčtovanie príjmov a výdavkov.

Kán. 494 - § 1. V každej diecéze má biskup, po vypočutí mienky kolégia konzultorov a ekonomickej rady, vymenovať ekonóma, ktorý v ekonomických veciach má byť skutočným znalcom a má sa vyznačovať bezúhonnosťou.

§ 2. Ekonóm má byť vymenovaný na päť rokov, ale po uplynutí tohto času ho možno vymenovať na ďalšie päťročia; počas trvania úlohy sa nemá odvolávať, ak to nie je z vážneho dôvodu, ktorý má posúdiť biskup po vypočutí kolégia konzultorov a ekonomickej rady.

§ 3. Úlohou ekonóma je podľa poriadku určeného ekonomickou radou spravovať majetky diecézy pod autoritou biskupa a zo stanoveného príjmu diecézy hradiť výdavky, ktoré biskup alebo iní ním poverení legitímne určili.

§ 4. Na konci roka je ekonóm povinný predložiť ekonomickej rade vyúčtovanie z príjmov a výdavkov.

III. kapitola

KŇAZSKÁ RADA A KOLÉGIUM KONZULTOROV

Kán. 495 - § 1. V každej diecéze sa má ustanoviť kňazská rada čiže skupina kňazov, ktorá má byť akoby senátom biskupa, reprezentujúca presbytérium; jej úlohou je podľa normy práva pomáhať biskupovi v riadení diecézy, aby sa čo najväčšmi vzťahovalo pastoračné dobro podielu Božieho ľudu, ktorý mu je zverený.

§ 2. V apoštolských vikariátoch a prefektúrach má vikár alebo prefekt ustanoviť radu aspoň z troch kňazov misionárov, ktorých mienku si majú vo vážnejších záležitostiach vypočuť hoci aj listom.

Kán. 496 – Kňazská rada má mať vlastný štatút schválený diecéznym biskupom so zreteľom na normy vydané konferenciou biskupov.

Kán. 497 - Keď ide o ustanovenie členov kňazskej rady:

1. asi polovicu majú slobodne zvoliť sami kňazi podľa normy nasledujúcich kánonov, ako aj štatútu;
2. podľa normy štatútu niektorí kňazi musia byť členmi rady na základe úradu, ktorý je im zverený;
3. diecézny biskup má právo niektorých slobodne vymenovať.

Kán. 498 - § 1. Aktívne aj pasívne právo voľby na ustanovenie kňazskej rady majú:

1. všetci svetskí kňazi inkardinovaní v diecéze;
2. svetskí kňazi neinkardinovaní v diecéze, ako aj kňazi členovia niektorého rehoľného inštitútu alebo spoločnosti apoštolského života, ktorí sa zdržiavajú v diecéze a pre jej dobro zastávajú nejaký úrad.

§ 2. Pokiaľ sa to v štatúte predvída, to isté právo voľby sa môže udeliť iným kňazom, ktorí majú v diecéze trvalé alebo prechodné bydlisko.

Kán. 499 - Spôsob voľby členov kňazskej rady treba vymedziť štatútom tak, aby boli podľa možnosti zastúpení kňazi presbytéria predovšetkým vzhľadom na rozličné služby a na rozmanité oblasti diecézy.

Kán. 500 - § 1. Diecéznemu biskupovi patrí kňazskú radu zvolať, predsedáť jej a stanoviť otázky, ktoré sa majú na nej prerokovať alebo prijať tie, ktoré predložili členovia.

§ 2. Kňazská rada má iba poradný hlas; diecézny biskup ju má vypočúť v záležitostiach väčšieho významu, jej súhlas však potrebuje iba v prípadoch, výslovne určených právom.

§ 3. Kňazská rada nikdy nemôže platne konať bez diecézneho biskupa, ktorému jedinému patrí aj starosť o zverejnenie toho, čo bolo stanovené podľa normy § 2.

Kán. 501 - § 1. Členovia kňazskej rady majú byť ustanovení na čas určený v štatúte, ale tak, aby sa celá rada alebo nejaká jej časť obnovila v priebehu piatich rokov.

§ 2. Keď sa biskupský stolec uprázdni, kňazská rada zaniká a jej úlohy plní kolégium konzultorov; biskup musí do roka od prevzatia diecézy nanovo ustanoviť kňazskú radu.

§ 3. Ak kňazská rada neplní úlohu, ktorá jej bola pre dobro diecézy zverená, alebo ju vážne zneužíva, diecézny biskup ju môže po porade s metropolitom, alebo ak ide o metropolitný stolec, po porade so sufragánnym biskupom povýšením najstarším, rozpustiť, ale do roka ju musí nanovo ustanoviť.

Kán. 502⁹ - § 1. Spomedzi členov kňazskej rady diecézny biskup slobodne vymenúva niektorých kňazov alebo biskupov, počtom nie menej ako šesť a nie viac ako dvanásť, ktorí majú na päť rokov tvoriť kolégium konzultorov, ktorému patria úlohy určené právom; po uplynutí piatich rokov kolégium konzultorov pokračuje v plnení svojich vlastných úloh dovtedy, kým sa neustanoví nové kolégium.

§ 2. Kolégiu konzultorov predsedá diecézny biskup; keď je však biskupský stolec hatený alebo uprázdnený, predsedá mu ten, kto dočasne zastupuje biskupa, alebo ak ešte nebol ustanovený, vysviackou najstarší kňaz z kolégia konzultorov.

§ 3. Konferencia biskupov môže stanoviť, aby sa úlohy kolégia konzultorov zverili katedrálnej kapitule.

§ 4. V apoštolskom vikariáte a v apoštolskej prefektúre úlohy kolégia konzultorov patria misijnej rade, o ktorej sa hovorí v kán. 495 § 2, ak právo nestanovuje niečo iné.

IV. kapitola KAPITULY KANONIKOV

⁹ PCCICAI, odpoveď III, z 26. júna 1984, AAS 76 (1984) 747:

Pochybnosť: a) či podľa kán. 502 § 1 člen kolégia konzultorov, ktorý prestal byť členom kňazskej rady, zostáva vo svojej úlohe konzultora?

Odpoveď: kladne.

Pochybnosť: b) či diecézny biskup musí vymenovať iného na miesto konzultora, ktorý počas trvania piatich rokov odstúpil od tejto úlohy?

Odpoveď: Záporne s poznámkou.

Poznámka je, že záväzok menovať iného konzultora nastane iba vtedy, ak nie je ani minimálny počet konzultorov požadovaný kán. 502 § 1.

Kán. 503 - Kapitula kanonikov, katedrálna alebo kolégiová, je kolégium kňazov, ktorého úlohou je v katedrálnom alebo kolégiovom kostole vykonávať slávnostnejšie liturgické obrady; okrem toho katedrálna kapitula má plniť úlohy, ktoré jej zveruje právo alebo diecézny biskup.

Kán. 504 - Zriadenie katedrálnej kapituly, jej zmena alebo jej zrušenie je vyhradené Apoštolskému stolcu.

Kán. 505 - Každá kapitula, katedrálna alebo kolégiová, má mať svoj štatút, zostavený legitímnym úkonom kapituly a schválený diecéznym biskupom; tento štatút sa nemá meniť ani zrušiť, ak to neschváli ten istý diecézny biskup.

Kán. 506 - § 1. Štatút kapituly má vždy pri neporušení zákonov základiny stanoviť zloženie kapituly a počet kanonikov; má stanoviť, čo má robiť kapitula a jednotliví kanonici pri vykonávaní Božieho kultu, ako aj služby; má nariadovať zhromaždenia, na ktorých sa majú prerokúvať záležitosti kapituly, a pri neporušení predpisov univerzálneho práva stanoviť podmienky, vyžadované k platnosti a dovoľenosti záležitostí.

§ 2. V štatúte sa majú stanoviť aj príjmy tak trvalé, ako aj vyplácané z príležitosti vykonanej úlohy a taktiež sa má určiť, so zreteľom na normy vydané Svätým stolcom, aké majú byť insígnie kanonikov.

Kán. 507 - § 1. Jeden z kanonikov má byť na čele kapituly a podľa normy štatútu sa majú ustanoviť aj iné úrady vzhľadom na jestvujúci zvyk platný v krajine.

§ 2. Klerikom nepatriacim do kapituly sa môžu zveriť iné úrady, ktorými majú podľa normy štatútu poskytovať kanonikom pomoc.

Kán. 508 - § 1. Kanonik penitenciár tak katedrálneho, ako aj kolégiového kostola má na základe úradu riadne oprávnenie, ktoré však nemôže delegovať iným, rozhrášovať vo sviatosťnom fóre od cenzúr vopred vyneseneho rozsudku, nevyhlásených a Apoštolskému stolcu nevyhradených, v diecéze aj cudzincov a diecezánov aj mimo územia diecézy.

§ 2. Kde chýba kapitula, diecézny biskup má na plnenie tejto úlohy ustanoviť kňaza.

Kán. 509¹⁰ - § 1. Diecéznemu biskupovi, nie však diecéznemu administrátorovi, patrí právo obsadiť po vypočutí kapituly, všetky a jednotlivé kanonikáty tak v katedrálnom, ako aj v kolégiovom kostole; akékoľvek opačné privilégium sa odvoláva. Tomu istému biskupovi patrí potvrdiť toho, koho sama kapitula zvolila za predsedu.

§ 2. Diecézny biskup má udeľovať kanonikáty iba kňazom, ktorí sa vyznačujú učenosťou a bezúhonnosťou života a ktorí chvályhodne vykonávali službu.

Kán. 510 - § 1. Ku kapitule kanonikov sa nemajú viac pripájať farnosti; tie, ktoré sú ešte spojené s nejakou kapitulou, má diecézny biskup oddeliť od kapituly.

¹⁰ PCCICAI, odpoveď I, z 24. januára 1989, AAS 81 (1989) 991:

Pochybnosť: *Či sa voľba predsedu v kapitulách kanonikov ukladá podľa kán. 509 § 1?*

Odpoveď: *Záporne.*

§ 2. V kostole, ktorý je súčasne farský i kapitulný, sa má určiť farár, vybratý spomedzi členov kapituly alebo mimo nich; tento farár je viazaný všetkými povinnosťami a má všetky práva a oprávnenia, ktoré sú podľa normy práva vlastné farárovi.

§ 3. Diecézny biskup má stanoviť presné normy, ktorými sa majú náležite zosúladiť pastoračné povinnosti farára a úlohy vlastné kapitule, pričom má dbať, aby farár nebol na prekážku kapitulným činnostiam ani kapitula farským. Prípadné rozpory má rozriešiť diecézny biskup, ktorý sa má predovšetkým starať, aby sa vhodne zabezpečili pastoračné potreby veriacich.

§ 4. O milodaroch darovaných kostolu, ktorý je súčasne farský i kapitulný, sa predpokladá, že boli venované farnosti, ak nie je zrejme niečo iné.

V. kapitola

PASTORAČNÁ RADA

Kán. 511 - V jednotlivých diecézach, ak to pastoračné okolnosti odporúčajú, sa má ustanoviť pastoračná rada, ktorej úlohou je pod autoritou biskupa skúmať všetko, čo sa týka pastoračných činností v diecéze, zvažovať to a predkladať praktické návrhy.

Kán. 512 - § 1. Pastoračná rada pozostáva z veriacich, ktorí sú v plnom spoločenstve s Katolíckou cirkvou tak z klerikov, ako aj z členov inštitútov zasväteného života a predovšetkým z laikov; určujú sa spôsobom, ktorý vymedzil diecézny biskup.

§ 2. Veriaci, určení do pastoračnej rady, sa majú vyberať tak, aby naozaj reprezentovali celý podiel Božieho ľudu, ktorý tvorí diecézu, so zreteľom na rozličné oblasti diecézy, sociálne podmienky a povolania, ako aj na úlohu, ktorú majú v apoštoláte buď ako jednotlivci alebo spojení s inými.

§ 3. Pre pastoračnú radu sa majú určiť len veriaci, ktorí sa vyznačujú pevnou vierou, dobrými mravmi a rozumnosťou.

Kán. 513 - § 1. Pastoračná rada sa ustanovuje na čas podľa predpisov štatútu, ktorý vydáva biskup.

§ 2. Keď je biskupský stolec uprázdnený, pastoračná rada zaniká.

Kán. 514 - § 1. Iba diecéznemu biskupovi patrí zvolávať podľa potrieb apoštolátu pastoračnú radu, ktorá má iba poradný hlas, a jej predsedať; takisto iba jemu patrí zverejniť to, o čom sa rokovalo v rade.

§ 2. Má sa zvolať aspoň raz do roka.

VI. kapitola

FARNOSTI, FARÁRI A FARSKÍ VIKÁRI

Kán. 515 - § 1. Farnosť je určité spoločenstvo veriacich, natrvalo ustanovené v partikulárnej cirkvi, o ktoré je pastoračná starostlivosť pod autoritou diecézneho biskupa zverená farárovi ako jeho vlastnému pastierovi.

§ 2. Farnosti zriaďovať, zrušovať alebo ich meniť patrí jedine diecéznemu biskupovi, ktorý nemá farnosti zriaďovať, zrušovať ani ich značne meniť bez vypočutia mienky kňazskej rady.

§ 3. Legitímne zriadená farnosť má samým právom právnu subjektivitu.

Kán. 516 - § 1. Ak právo neurčuje niečo iné, farnosti sa kladie na roveň kvázifarnosť, ktorá je v partikulárnej cirkvi určitým spoločenstvom veriacich, ktorí sú zverený kňazovi ako vlastnému pastierovi, pre osobitné okolnosti ešte nezriadeným ako farnosť.

§ 2. Kde sa niektoré spoločenstvá nemôžu zriadiť ako farnosť alebo kvázifarnosť, diecézny biskup sa má o ich pastoračnú starostlivosť postarať iným spôsobom.

Kán. 517 - § 1. Kde to vyžadujú okolnosti, pastoračná starostlivosť o farnosť alebo súčasne o rozličné farnosti sa môže zveriť viacerým kňazom ako celku, ale tak, že jeden z nich má byť moderátorom vykonávania pastoračnej starostlivosti, čiže má riadiť spoločnú činnosť a niesť za ňu pred biskupom zodpovednosť.

§ 2. Ak diecézny biskup pre nedostatok kňazov usúdi, že účasť na vykonávaní pastoračnej starostlivosti o farnosť treba zveriť diakonovi alebo inej osobe, ktorá nie je vyznačená kňazským charakterom, alebo spoločenstvu osôb, má ustanoviť nejakého kňaza, ktorý, vybavený mocou a splnomocneniami farára, má usmerňovať pastoračnú starostlivosť.

Kán. 518 - Farnosť má byť podľa všeobecného pravidla územná, má totiž zahrňovať všetkých veriacich určitého územia; kde je to však užitočné, majú sa ustanoviť osobné farnosti určované zo zreteľom na obrad, reč, národnosť veriacich nejakého územia, ako aj z iného dôvodu.

Kán. 519 - Farár je vlastný pastier farnosti, ktorá mu je zverená. Pastoračnú starostlivosť o zverené spoločenstvo vykonáva pod autoritou diecézneho biskupa a je povolaný k účasti na jeho službe Krista, aby pre to isté spoločenstvo vykonával učiacu, posväcovaciu a riadiacu úlohu za spolupráce aj iných kňazov alebo diakonov i za príspevia laických veriacich podľa normy práva.

Kán. 520 - § 1. Právnická osoba nemá byť farárom; avšak diecézny biskup, nie však diecézny administrátor, môže so súhlasom kompetentného predstaveného zveriť farnosť klerickému rehoľnému inštitútu alebo klerickej spoločnosti apoštolského života, zriadiac ju aj v kostole inštitútu alebo spoločnosti, ale tak, že farárom farnosti má byť jeden kňaz alebo moderátor, o ktorom sa hovorí v kán. 517 § 1, ak sa pastoračná starostlivosť zveruje viacerým ako celku.

§ 2. Zverenie farnosti, o ktorom sa hovorí v § 1, môže byť buď trvalé alebo na určitý stanovený čas; v oboch prípadoch sa má urobiť písomnou dohodou uzavretou medzi diecéznym biskupom a kompetentným predstaveným inštitútu alebo spoločnosti; v dohode sa okrem iného má výslovne a presne stanoviť to, čo sa týka činnosti, ktorú treba vykonať, osôb, ktoré treba na ňu prideliť, a ekonomických vecí.

Kán. 521 - § 1. Aby niekto mohol byť platne vymenovaný za farára, je potrebné, aby bol ustanovený v posvätnom kňazskom stave.

§ 2. Okrem toho sa má vyznačovať zdravou náukou a bezúhonnosťou mravov, má vynikať horlivosťou za duše a inými čnosťami a okrem toho má mať vlastnosti, ktoré sa pre starostlivosť o danú farnosť vyžadujú univerzálnym alebo partikulárnym právom.

§ 3. Aby sa niekomu zveril úrad farára, je potrebné sa o jeho súcosti s istotou presvedčiť spôsobom, ktorý určí diecézny biskup, hoci aj skúškou.

Kán. 522 - Je potrebné, aby mal farár stabilitu, a preto má byť vymenovaný na neobmedzený čas; na určitý čas ho diecézny biskup môže vymenovať len vtedy, keď to dekrétom dovolila konferencia biskupov.

Kán. 523 - Diecéznemu biskupovi patrí obsadenie úradu farára a to slobodným udelením, ak len niekto nemá právo navrhovať alebo voliť, pri zachovaní predpisu kán. 682 § 1.

Kán. 524 - Diecézny biskup má uprázdnenú farnosť bez akéhokoľvek uprednostňovania osôb udeliť tomu, koho po zvážení všetkých okolností považuje za súčasného vykonávať v nej farskú starostlivosť; aby si utvoril úsudok o súcosti, má si vypočúť mienku dekana a vykonať vhodné zisťovania v prípade potreby s vypočutím mienky niektorých kňazov, ako aj veriacich laikov.

Kán. 525 - Keď je biskupský stolec uprázdnený alebo hatený, diecéznemu administrátorovi alebo inému, kto dočasne riadi diecézu, patrí:

1. ustanoviť alebo potvrdiť kňazov, ktorí boli pre farnosť legitímne navrhnutí alebo zvolení;
2. vymenovať farárov, ak je stolec už rok uprázdnený alebo hatený.

Kán. 526 - § 1. Farár má mať farskú starostlivosť iba o jednu farnosť; avšak pre nedostatok kňazov alebo pre iné okolnosti môže byť tomu istému farárovi zverená starostlivosť o viaceré susedné farnosti.

§ 2. V tej istej farnosti má byť iba jeden farár alebo moderátor podľa normy kán. 517 § 1, pričom sa zavrhuje zvyk a odvoláva sa akékoľvek opačné privilégium.

Kán. 527 - § 1. Kto bol určený do pastoračnej starostlivosti o farnosť, dostáva ju a je povinný ju vykonávať od chvíle jej prevzatia.

§ 2. Farára uvádza do prevzatia úradu miestny ordinár alebo ním delegovaný kňaz pri zachovaní spôsobu prijatého partikulárnym zákonom alebo legitímnym zvykom; z oprávneného dôvodu však ten istý ordinár môže od tohto spôsobu dišpenzovať; v tomto prípade dišpenz, oznámený farnosti nahrádza jej prevzatie.

§ 3. Miestny ordinár má určiť čas, v ktorom sa musí farnosť prevziať; ak čas uplynul bez využitia, farnosť môže vyhlásiť za uprázdnenú, ak prevzatiu nestála v ceste oprávnená prekážka.

Kán. 528 - § 1. Farár je povinný starať sa, aby sa Božie slovo neporušené hlásalo tým, ktorí sa nachádzajú vo farnosti; preto má dbať, aby veriaci laici boli poučovaní o pravdách viery najmä homíliou, ktorú treba mať v nedele a prikázané sviatky, ako aj katechetickou výukou, a má rozvíjať činnosti, ktorými sa napomáha evanjeliový duch aj vo vzťahu k sociálnej spravodlivosti; osobitnú starostlivosť má venovať katolíckej výchove detí a mládeže; má sa aj za spolupráce veriacich všemožne usilovať, aby sa evanjeliové posolstvo dostalo aj k tým, ktorí zanechali náboženský život, alebo nevyznávajú pravú vieru.

§ 2. Farár sa má starať, aby sa najsvätejšia Eucharistia stala stredobodom farského zhromaždenia veriacich; má sa snažiť, aby sa veriaci sýtili nábožným slávením sviatostí

a osobitne aby často pristupovali k sviatostiam najsvätejšej Eucharistie a pokánia; takisto sa má usilovať, aby veriaci boli vedení k modlitbe konanej aj v rodinách a aby sa vedome a aktívne zúčastňovali na posvätnnej liturgii, ktorú farár musí vo svojej farnosti riadiť pod autoritou diecézneho biskupa, a je viazaný dozeráť, aby sa nevkradli zlozvyky.

Kán. 529 - § 1. Farár, aby horlivo vykonával úrad pastiera, sa má usilovať poznať veriacich zverených do jeho starostlivosti; preto má navštevovať rodiny, mať účasť na starostiach a najmä na trápeniach a žiaľoch veriacich a posilňovať ich v Pánovi, ako aj múdro naprávať, keď v niečom pochybili; chorým, predovšetkým umierajúcim, má pomáhať so súcitnou láskou, starostlivo ich posilňovať sviatosťami a odporúčať ich duše Bohu; s osobitnou starostlivosťou sa má ujímať chudobných, utrápených, osamelých, vyhnaných z vlasti a tých, na ktorých doliehajú osobitné ťažkosti; má sa aj snažiť, aby manželia a rodičia mali podporu pri plnení svojich povinností, a v rodine má podporovať vzrast kresťanského života.

§ 2. Farár má uznávať a napomáhať vlastný podiel, ktorý majú v poslaní Cirkvi veriaci laici, podporujúc ich združenia s náboženskými cieľmi. Má spolupracovať so svojím biskupom a s presbytériom diecézy a snažiť sa, aby sa veriaci starali o farské spoločenstvo, aby sa cítili členmi tak diecézy, ako aj celej Cirkvi a aby sa zúčastňovali na činnostiach, ktoré toto spoločenstvo majú napomáhať, alebo aby ich podporovali.

Kán. 530 – Farárovi sú osobitne zverené tieto úkony:

1. vysluhovanie krstu;
2. vysluhovanie sviatosti birmovania tým, ktorí sa nachádzajú v nebezpečenstve smrti podľa normy kán. 883, bod 3;
3. vysluhovanie viatika, ako aj pomazania chorých pri zachovaní predpisu kán. 1003 § 2 a 3, ako aj udeľovanie apoštolského požehnanie;
4. asistovanie pri uzatváraní manželstiev a požehnanie sobáša;
5. pochovávanie;
6. požehnanie krstného prameňa vo veľkonočnom čase, vedenie procesií mimo kostola, ako aj slávnostné požehnanie mimo kostola;
7. slávnostnejšie slávenie Eucharistie v nedele a prikázané sviatky.

Kán. 531 - Hoci by niektorú úlohu farára vykonal iný, milodary, ktoré pri tejto príležitosti dostane od veriacich, má odovzdať do farského fondu, ak nie je zrejma opačná vôľa darcu ohľadne dobrovoľných milodarov; diecéznemu biskupovi po vypočutí mienky kňazskej rady prislúcha stanoviť predpisy, ktorými má byť postarané o určenie týchto milodarov, ako aj o odmenu klerikov, ktorí plnia túto úlohu.

Kán. 532 - Farár zastupuje farnosť vo všetkých právnych záležitostiach podľa normy práva; má dbať, aby sa farské majetky spravovali podľa normy kán. 1281-1288.

Kán. 533 - § 1. Farár je povinný sídlieť vo farskej budove blízko kostola; ale v jednotlivých prípadoch, ak je oprávnený dôvod, miestny ordinár môže dovoliť, aby býval inde, najmä v dome spoločnom viacerým kňazom, len aby bolo náležité a vhodne postarané o plnenie farských úloh.

§ 2. Ak neprekáža vážny dôvod, farár sa smie z titulu dovolenky každoročne z farnosti vzdialiť najviac na jeden súvislý alebo prerušený mesiac; do dovolenky sa nezapočítavajú dni, v ktorých sa farár raz do roka venuje duchovným cvičeniam; keď sa má farár z farnosti vzdialiť na viac ako jeden týždeň, je povinný o tom upovedomiť miestneho ordinára.

§ 3. Diecézny biskup má stanoviť normy, ktorými sa počas neprítomnosti farára má zabezpečiť starostlivosť o farnosť pomocou kňaza, povereného náležitými splnomocneniami.

Kán. 534 - § 1. Farár je po prevzatí farnosti povinný každú nedeľu a každý sviatok prikázaný v jeho diecéze obetovať omšu za ľud, ktorý mu je zverený; kto je však v tejto povinnosti legitímne hatený, má ju obetovať v tých istých dňoch cez iného alebo v iné dni sám.

§ 2. Farár, ktorý má na starosti viac farností, v dňoch, o ktorých sa hovorí v § 1, je povinný obetovať iba jednu omšu za všetok ľud, ktorý mu je zverený.

§ 3. Farár, ktorý nezadostučinil záväzku, o ktorom sa hovorí v § 1 a 2, má čím skôr obetovať za ľud toľko omší, koľko vynechal.

Kán. 535 - § 1. V každej farnosti majú byť farské knihy, a to kniha pokrstených, manželstiev, zomrelých a iné knihy podľa predpisov konferencie biskupov alebo diecézneho biskupa; farár sa má postarať, aby sa tieto knihy viedli presne a aby sa starostlivo uchovávali.

§ 2.¹¹ V knihe pokrstených sa má zaznačiť aj začlenenie do svojprávnej cirkvi alebo prechod do inej a tiež birmovanie, ako aj to, čo sa vzťahuje na kánonický stav veriacich z hľadiska manželstva pri neporušení predpisu kán. 1133, z hľadiska adoptovania, takisto z hľadiska prijatia posvätného stavu a tiež doživotnej profesie zloženej v rehoľnom inštitúte; tieto záznamy sa majú vždy uvádzať v dokumente o prijatom krste.

§ 3. Každá farnosť má mať vlastnú pečiátku; svedectvá, ktoré sa vydávajú o kánonickom stave veriacich, ako aj všetky spisy, ktoré môžu mať právny význam, má podpísať sám farár alebo jeho delegát a majú sa opatriť farskou pečiátkou.

§ 4. V každej farnosti má byť priestor na uchovávanie dokumentov čiže archív, v ktorom sa majú chrániť farské knihy spolu s listinami biskupov a inými dokumentmi, ktoré treba uchovávať z dôvodu potreby alebo osohu; toto všetko má diecézny biskup alebo jeho delegát v čase vizitácie alebo v nejakom inom vhodnom čase prezrieť a farár má dbať, aby sa to nedostalo do cudzích rúk.

§ 5. Aj staršie farské knihy sa majú starostlivo uchovávať podľa predpisov partikulárneho práva.

Kán. 536 - § 1. Ak podľa úsudku diecézneho biskupa, po vypočutí mienky kňazskej rady je vhodné, v každej farnosti sa má ustanoviť pastoračná rada, ktorej predsedá farár; v nej veriaci v Krista spolu s tými, ktorí sa na základe svojho úradu zúčastňujú vo farnosti pastoračnej starostlivosti, majú poskytovať svoju pomoc pri rozvíjaní pastoračnej činnosti.

§ 2. Pastoračná rada má iba poradný hlas a riadi sa normami, stanovenými diecéznym biskupom.

¹¹ Pápež František, *De concordia inter Codices*, 31. mája 2016, *AAS* 108 (2016) 602-606.

Kán. 537 - Každá farnosť má mať ekonomickú radu, ktorá sa okrem univerzálneho práva riadi normami vydanými diecéznym biskupom a v ktorej veriaci vybratí podľa tých istých noriem, majú farárovi pomáhať v spravovaní majetkov farnosti pri zachovaní predpisu kán. 532.

Kán. 538 - § 1. Farárovi sa končí úrad odvolaním alebo preložením, ktoré podľa normy práva vykonal diecézny biskup, zrieknutím, ktoré z oprávneného dôvodu urobil sám farár, a aby bolo platné, prijal ho ten istý biskup, ako aj uplynutím času, ak podľa predpisov partikulárneho práva, o ktorom sa hovorí v kán. 522, bol ustanovený na určitý čas.

§ 2. Farár, ktorý je členom rehoľného inštitútu alebo je inkardinovaný v spoločnosti apoštolského života, má byť odvolaný podľa normy kán. 682 § 2.

§ 3. Od farára, keď zavŕšil sedemdesiaty piaty rok života, sa žiada, aby zrieknutie úradu predložil diecéznemu biskupovi, ktorý po zvážení všetkých okolností osoby a miesta má rozhodnúť, či ho treba prijať alebo oddialiť; diecézny biskup sa má postarať o primerané materiálne zabezpečenie a bývanie zriekajúceho sa so zreteľom na normy, stanovené konferenciou biskupov.

Kán. 539 - Keď je farnosť uprázdnená, alebo keď sa farárovi uväznením, vyhnanstvom alebo vypovedaním, pre nespôsobilosť alebo slabé zdravie alebo z iného dôvodu prekáža vo vykonávaní pastoračnej úlohy vo farnosti, diecézny biskup má čím skôr určiť farského administrátora čiže kňaza, ktorý má farára zastupovať podľa normy kán. 540.

Kán. 540 - § 1. Farský administrátor je viazaný tými istými povinnosťami a má tie isté práva ako farár, ak diecézny biskup nestanovil ináč.

§ 2. Farskému administrátorovi nie je dovolené konať nič, čo spôsobuje ujmu právam farára, alebo môže byť na škodu farským majetkom.

§ 3. Farský administrátor má po skončení úradu predložiť vyúčtovanie farárovi.

Kán. 541 - § 1. Keď je farnosť uprázdnená a rovnako keď farár je vo vykonávaní pastoračnej úlohy hatený, pred ustanovením farského administrátora má riadenie farnosti dočasne prevziať farský vikár; ak ich je viac, ten, ktorý je vymenovaním najstarší, a ak farskí vikári nie sú, farár, určený partikulárnym právom.

§ 2. Kto podľa normy § 1 prevzal riadenie farnosti, o uprázdnení farnosti má ihneď upovedomiť miestneho ordinára.

Kán. 542 - Kňazi, ktorým sa podľa normy kán. 517 § 1, ako celku zveruje pastoračná starostlivosť o niektorú farnosť alebo súčasne o rozličné farnosti:

1. majú mať vlastnosti, o ktorých sa hovorí v kán. 521;

2. majú byť vymenovaní alebo ustanovení podľa normy predpisov kán. 522 a 524;

3. pastoračnú starostlivosť preberajú iba od chvíle prevzatia farnosti; ich moderátor sa uvádza do prevzatia podľa normy predpisov kán. 527 § 2; u ostatných kňazov sa prevzatie nahrádza legitímne zloženým vyznaním viery.

Kán. 543 - § 1. Ak sa kňazom ako celku zveruje pastoračná starostlivosť o niektorú farnosť alebo o rozličné farnosti súčasne, každý z nich je podľa poriadku, ktorý si sami stanovili, povinný vykonávať úlohy a úkony farára, o ktorých sa hovorí v kán. 528, 529 a 530;

splnomocnenie asistovať pri uzatváraní manželstiev, ako aj všetky moci dišpenzovať, udelené farárovi samým právom, prislúchajú všetkým, ale sa majú vykonávať pod vedením moderátora.

§ 2. Všetci kňazi, ktorí patria do skupiny:

1. sú povinní sídlieť;
2. spoločne majú stanoviť poriadok, podľa ktorého jeden z nich bude obetovať omšu za ľud podľa normy kán. 534;
3. farnosť alebo farnosti zverené skupine v právnych záležitostiach zastupuje iba moderátor.

Kán. 544 - Keď niektorý kňaz zo skupiny, o ktorej sa hovorí v kán. 517 § 1, alebo moderátor skupiny končí úrad, a takisto keď sa niektorý z nich stane nespôsobilý na vykonávanie pastoračnej úlohy, farnosť alebo farnosti, ktoré sú zverené skupine, sa nestávajú uprázdnenými; je však úlohou diecézneho biskupa vymenovať iného moderátora; ale skôr ako biskup vymenuje iného moderátora, túto úlohu má vykonávať vymenovaním najstarší kňaz tejto skupiny.

Kán. 545 - § 1. Vždy, keď je to potrebné alebo vhodné na náležité plnenie pastoračnej starostlivosti o farnosť, možno farárovi prideliť jedného alebo viacerých farských vikárov, ktorí ako spolupracovníci farára a účastní na jeho starostlivosti majú pomáhať v pastoračnej službe spoločnou radou a spoločným úsilím s farárom a pod jeho autoritou.

§ 2. Farský vikár môže byť ustanovený buď na to, aby pomáhal pri vykonávaní celej pastoračnej služby alebo pre celú farnosť, alebo pre určitú časť farnosti, alebo pre určitú skupinu veriacich farnosti, alebo aj na to, aby pomáhal pri vykonávaní určitej služby súčasne v rozličných farnostiach.

Kán. 546 - Aby bol niekto platne vymenovaný za farského vikára, je potrebné, aby bol ustanovený v posvätnom kňazskom stave.

Kán. 547 - Farského vikára slobodne vymenúva diecézny biskup, ak to považuje za vhodné, po vypočutí mienky farára alebo farárov farností, pre ktoré sa ustanovuje, ako aj dekana pri zachovaní predpisu kán. 682 § 1.

Kán. 548 - § 1. Povinnosti a práva farského vikára okrem kánonov tejto kapitoly určuje diecézny štatút a listina diecézneho biskupa, podrobnejšie ich však určuje mandát farára.

§ 2. Farský vikár je na základe svojho úradu viazaný pomáhať farárovi v celej farskej službe, ak listina diecézneho biskupa výslovne neurčuje niečo iné, ale s výnimkou obetovania omše za ľud a takisto, ak sa to vyžaduje podľa normy práva, zastupovať farára.

§ 3. Farský vikár má pravidelne referovať farárovi o plánovaných a začatých pastoračných podujatiach, tak aby farár a farský vikár alebo farskí vikári spoločnými silami mohli zabezpečiť pastoračnú starostlivosť o farnosť, za ktorú spoločne zodpovedajú.

Kán. 549 - Za neprítomnosti farára, ak sa diecézny biskup podľa normy kán. 533 § 3, nepostaral ináč a ak nebol ustanovený farský administrátor, majú sa zachovať predpisy kán. 541 § 1; farský vikár má v tomto prípade aj všetky povinnosti farára s výnimkou záväzku obetovať omšu za ľud.

Kán. 550 - § 1. Farský vikár je povinný sídlieť vo farnosti, alebo ak je ustanovený pre rozličné farnosti súčasne, v niektorej z nich; miestny ordinár však z oprávneného dôvodu môže dovoliť, aby býval inde, predovšetkým v dome spoločnom viacerým kňazom, len keď tým vykonávanie pastoračných úloh neutrpí nijakú škodu.

§ 2. Miestny ordinár sa má starať, aby sa tam, kde je to možné, medzi farárom a farskými vikármi podporoval na fare istý spôsob spoločného života.

§ 3. Čo sa týka dovolenky, farský vikár má to isté právo ako farár.

Kán. 551 - Čo sa týka milodarov, ktoré veriaci dávajú farskému vikárovi z príležitosti vykonanej pastoračnej služby, majú sa zachovávať predpisy kán. 531.

Kán. 552 – Farského vikára môže diecézny biskup alebo diecézny administrátor z oprávneného dôvodu odvolať, pri zachovaní predpisu kán. 682 § 2.

VII. kapitola

OBVODNÍ VIKÁRI - DEKANI

Kán. 553 - § 1. Obvodný vikár, ktorý sa nazýva dekan alebo arcikňaz alebo iným menom, je kňaz, ktorý je na čele dekanátu.

§ 2. Ak sa partikulárnym právom nestanovuje niečo iné, dekana vymenúva diecézny biskup, pričom podľa svojho rozumného úsudku vypočúva mienku kňazov, ktorí v danom dekanáte vykonávajú službu.

Kán. 554 - § 1. Na úrad dekana, ktorý sa neviaže na úrad farára určitej farnosti, má biskup vybrať kňaza, ktorého po preskúmaní okolností miesta a času považuje za vhodného.

§ 2. Dekan má byť vymenovaný na určitý čas, určený partikulárnym právom.

§ 3. Diecézny biskup môže dekana z oprávneného dôvodu slobodne z úradu odvolať podľa svojho rozvážneho úsudku.

Kán. 555 - § 1. Dekan okrem oprávnení, ktoré mu legitímne dáva partikulárne právo, má povinnosť a právo:

1. napomáhať a koordinovať spoločnú pastoračnú činnosť v dekanáte;

2. dozerať, aby klerici jeho obvodu viedli život primeraný ich stavu a aby si svedomite plnili svoje povinnosti;

3. postarať sa, aby sa náboženské úkony slávili podľa predpisov posvätnnej liturgie, aby sa výzdoba a čistota kostolov a posvätného zariadenia starostlivo zachovávala najväčšmi pri eucharistickom slávení a uchovávaní Najsvätejšej sviatosti, aby sa správne viedli a náležite uchovávali farské knihy, aby bol cirkevný majetok svedomito spravovaný; napokon, aby sa farskej budove venovala náležitá starostlivosť.

§ 2. Dekan sa má v dekanáte, ktorý mu je zverený:

1. usilovať, aby sa klerici podľa predpisov partikulárneho práva v stanovenom čase zúčastňovali prednášok, teologických zhromaždení alebo konferencií podľa normy kán. 279 § 2;

2. starať, aby kňazi jeho obvodu mali naporúdzi duchovnú pomoc; takisto má čo najväčšmi prejavovať starostlivosť o tých, ktorí sa nachádzajú v ťažkých okolnostiach alebo ktorých trápia problémy.

§ 3. Dekan sa má starať, aby farárom jeho obvodu, o ktorých vie, že sú vážne chorí, nechýbala duchovná a materiálna pomoc a aby sa dôstojne slávil pohreb tých, čo zomreli; tiež sa má postarať, aby počas ich choroby alebo pri ich smrti nevyšli navnivoč alebo neboli odnesené knihy, dokumenty, posvätné zariadenia a iné veci, ktoré patria Cirkvi.

§ 4. Dekan je povinný vizitovať farnosti svojho obvodu podľa určenia diecézneho biskupa.

VIII. kapitola

REKTORI KOSTOLOV A KAPLÁNI

1. článok

REKTORI KOSTOLOV

Kán. 556 - Rektormi kostolov sa tu rozumejú kňazi, ktorým je zverená starostlivosť o nejaký kostol, ktorý nie je ani farský ani kapitulný, a ani nie je pripojený k domu rehoľného spoločenstva alebo spoločnosti apoštolského života, ktoré v ňom slávia bohoslužby.

Kán. 557 - § 1. Rektora kostola slobodne vymenúva diecézny biskup pri neporušení práva voliť alebo navrhovať, ak to niekomu legitímne prislúcha; v tom prípade diecézny biskup má právo rektora potvrdiť alebo ustanoviť.

§ 2. Aj vtedy, keď kostol patrí nejakému klerickému rehoľnému inštitútu pápežského práva, diecézny biskup ustanovuje rektora, ktorého navrhol predstavený.

§ 3. Rektorom kostola, ktorý je spojený so seminárom alebo s iným kolégiom, ktoré spravujú klerici, je rektor seminára alebo kolégia, ak diecézny biskup nestanovil ináč.

Kán. 558 - Pri zachovaní predpisu kán. 262 rektorovi nie je dovolené vykonávať farské úkony, o ktorých sa hovorí v kán. 530, v bodoch 1-6, v kostole, ktorý mu je zverený, ak s tým farár nesúhlasí alebo ho v prípade potreby nedeleguje.

Kán. 559 – Rektor môže v kostole, ktorý mu je zverený, vykonávať liturgické slávenia, aj slávnostné, pri neporušení zákonných podmienok základiny a len keď podľa úsudku miestneho ordinára nijakým spôsobom neškodí farskej službe.

Kán. 560 - Miestny ordinár, kde to považuje za vhodné, môže rektorovi prikázať, aby vo svojom kostole slávil pre ľud určité aj farské obrady a aby kostol bol prístupný určitým skupinám veriacich, ktoré tam chcú vykonávať liturgické slávenia.

Kán. 561 - Nikomu nie je dovolené v kostole sláviť Eucharistiu, vysluhovať sviatosti alebo vykonávať iné posvätné úkony bez povolenia rektora alebo iného legitímneho predstaveného; toto povolenie sa má dať alebo odoprieť podľa normy práva.

Kán. 562 - Rektor kostola pod autoritou miestneho ordinára a pri dodržiavaní legitímneho štatútu a nadobudnutých práv je povinný dozerať, aby sa v kostole dôstojne vykonávali posvätné úkony podľa liturgických noriem a predpisov kánonov, aby sa bremená verne plnili, majetok svedomite spravoval, aby bola zaistená údržba a výzdoba posvätného

zariadenia a posvätných budov a aby sa nedialo nič, čo sa akokoľvek nezhoduje s posvätnosťou miesta a s náležitou úctou k Božiemu domu.

Kán. 563 - Miestny ordinár môže z oprávneného dôvodu podľa svojho rozumného uváženia odvolať z úradu rektora kostola, hoci ho iní zvolili alebo navrhli pri zachovaní predpisu kán. 682 § 2.

2. článok KAPLÁNI

Kán. 564 - Kaplán je kňaz, ktorému sa aspoň sčasti nastalo zveruje pastoračná starostlivosť o nejaké spoločenstvo alebo osobitnú skupinu veriacich, ktorú treba vykonávať podľa normy univerzálneho a partikulárneho práva.

Kán. 565 - Kaplána vymenúva miestny ordinár, ktorému tiež patrí navrhnutého ustanoviť alebo zvoleného potvrdiť, ak právo neurčuje niečo iné, alebo ak niekomu legitímne nepatria osobitné práva.

Kán. 566 - § 1. Je potrebné, aby kaplán dostal všetky splnomocnenia, ktoré vyžaduje riadna pastoračná starostlivosť. Okrem tých splnomocnení, ktoré sa udeľujú partikulárnym právom alebo zvláštnym delegovaním, má kaplán na základe úradu splnomocnenie spovedať veriacich, zverených jeho starostlivosti, hlásať im Božie slovo, vysluhovať viatikum a pomazanie chorých, ako aj udeliť sviatosť birmovania tým, ktorí sa nachádzajú v nebezpečenstve smrti.

§ 2. Okrem toho má kaplán v nemocniciach, vo väzniciach a pri plavbách na mori oprávnenie rozhrášovať od nerezervovaných a nevyhlásených cenzúr, uložených na základe vopred vyneseneho rozsudku, pri zachovaní predpisu kán. 976, ktoré má použiť iba na týchto miestach.

Kán. 567 - § 1. Miestny ordinár nemá pristúpiť k vymenovaniu kaplána domu laického rehoľného inštitútu bez konzultácie s predstaveným, ktorý má právo po vypočutí mienky spoločenstva niektorého kňaza navrhnúť.

§ 2. Kaplán má sláviť alebo riadiť liturgické obrady; nie je mu však dovolené miešať sa do vnútorného riadenia inštitútu.

Kán. 568 - Kapláni sa majú podľa možnosti ustanoviť pre tých, ktorí pre životné podmienky nemôžu požívať riadnu starostlivosť farárov, ako sú vystáhovalci, vyhnanci, utečenci, kočovníci a plaviaci sa.

Kán. 569 - Vojenský kapláni sa riadia zvláštnymi zákonmi.

Kán. 570 - Ak je k sídlu spoločenstva alebo skupiny pripojený kostol, ktorý nie je farský, kaplán má byť rektorom tohto kostola, ak starostlivosť o spoločenstvo alebo o kostol nevyžaduje niečo iné.

Kán. 571 - Kaplán pri vykonávaní svojej pastoračnej úlohy má udržiavať s farárom náležitý vzťah.

Kán. 572 - Keď ide o odvolanie kaplána, má sa zachovať predpis kán. 563.

III. časť

INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA

I. oddiel

INŠTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA

I. titul

NORMY SPOLOČNÉ VŠETKÝM INŠTITÚTOM ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA

Kán. 573 - § 1. Zasvätený život profesiou evanjeliových rád je stála forma života, ktorým sa veriaci, užšie nasledujú Krista pôsobením Ducha Svätého, celkom zasväcujú nadovšetko milovanému Bohu, aby z nového a osobitného titulu oddaní jeho oslave, budovaniu Cirkvi a spásu sveta dosahovali dokonalosť lásky v službe Božieho kráľovstva a stanú sa v Cirkvi žiarivým znamením, boli predzvesťou nebeskej slávy.

§ 2. Na túto formu života v inštitútoch zasväteného života, kánonicky zriadených kompetentnou cirkevnou autoritou, sa slobodne podujímajú veriaci, ktorí sľubmi alebo inými posvätnými záväzkami podľa vlastných zákonov inštitútov skladajú profesiu evanjeliových rád čistoty, chudoby a poslušnosti a láskou, ku ktorej vedú, sa zvláštnym spôsobom spájajú s Cirkvou a s jej tajomstvom.

Kán. 574 - § 1. Stav tých, ktorí v takýchto inštitútoch skladajú profesiu evanjeliových rád, patrí k životu a svätosti Cirkvi, a ho v Cirkvi majú všetci podporovať napomáhať.

§ 2. Boh do tohto stavu zvlášť povoláva niektorých veriacich, aby v živote Cirkvi požívali osobitný dar a aby podľa cieľa a ducha inštitútu boli na osov jej spásnemu poslaniu.

Kán. 575 - Evanjeliové rady, založené na učení a príklade Krista Učiteľa, sú Božím darom, ktorý Cirkev prijala od Pána a s jeho milosťou ho stále uchováva.

Kán. 576 – Kompetentnej cirkevnej autorite patrí vykladať evanjeliové rady, upravovať zákonmi ich uskutočňovanie, kánonickým schvaľovaním z nich ustanovovať trvalé formy života a takisto sa primerane starať, aby inštitúty rástli a prekvitali v duchu zakladateľov a zdravých tradícií.

Kán. 577 - V Cirkvi je veľmi veľa inštitútov zasväteného života, ktoré majú rozličné dary podľa milosti, ktorá im bola daná; užšie totiž nasledujú Krista buď modliaceho sa, alebo ohlasujúceho Božie kráľovstvo, alebo konajúceho ľudom dobro, alebo žijúceho s nimi vo svete, vždy však plniaceho Otcovu vôľu.

Kán. 578 - Všetci majú verne zachovávať úmysel a zámery zakladateľov, potvrdené kompetentnou cirkevnou autoritou, týkajúce sa podstaty, cieľa, ducha a povahy inštitútu, ako aj jeho zdravých tradícií, čo všetko tvorí dedičstvo tohto inštitútu.

Kán. 579 - Diecézni biskupi, každý na svojom území, môžu formálnym dekrétom platne zriadiť inštitúty zasväteného života len po vopred udelenom písomnom povolení Apoštolského stolca.¹²

Kán. 580 - Pričlenenie nejakého inštitútu zasväteného života k inému je vyhradené kompetentnej autorite pričleňujúceho inštitútu, ale vždy pri neporušení kánonickej samostatnosti pričleneného inštitútu.

Kán. 581 - Kompetentnej autorite inštitútu patrí podľa normy konštitúcií rozdeliť inštitút na časti, nech sa akokoľvek nazývajú, zriadiť nové, zriadené zlučovať alebo ináč ohraničiť.

Kán. 582 - Zlučovanie a spájanie inštitútov zasväteného života je vyhradené jedine Apoštolskému stolcu; jemu je vyhradené aj vytváranie ich konfederácií a federácií.

Kán. 583 - Zmeny v inštitútoch zasväteného života, týkajúce sa tých vecí, ktoré boli schválené Apoštolským stolcom, sa nemôžu uskutočniť bez jeho dovolenia.

Kán. 584 - Zrušenie inštitútu prislúcha iba Apoštolskému stolcu, ktorému je tiež vyhradené rozhodovanie o jeho časných majetkoch.

Kán. 585 - Zrušiť časti inštitútu patrí kompetentnej autorite toho istého inštitútu.

Kán. 586 - § 1. Jednotlivým inštitútom sa priznáva oprávnená samostatnosť života, najmä riadenia, na základe ktorej majú v Cirkvi vlastnú disciplínu a môžu si zachovať nedotknuté svoje dedičstvo, o ktorom sa hovorí v kán. 578.

§ 2. Miestni ordinári majú túto samostatnosť zachovávať a chrániť.

Kán. 587 - § 1. Aby sa vernejšie chránilo vlastné povolanie a identita jednotlivých inštitútov, základný kódex čiže konštitúcie každého inštitútu musia okrem toho, čo je stanovené zachovávať v kán. 578, obsahovať základné normy, týkajúce sa riadenia inštitútu a disciplíny členov, včleňovania a formovania členov, ako aj vlastného predmetu posvätných zväzkov.

§ 2. Takýto kódex schvaľuje kompetentná autorita Cirkvi a možno ho zmeniť iba s jej súhlasom.

§ 3. V tomto kódexe sa majú vhodne zladit' duchovné a právne prvky; normy sa však nemajú množiť bez potreby.

§ 4. Ostatné normy, stanovené kompetentnou autoritou inštitútu, sa majú vhodne zozbierať do iných kódexov a tie sa môžu podľa požiadaviek miesta a času primerane preskúmať a prispôbiť.

Kán. 588 - § 1. Stav zasväteného života nie je svojou povahou ani klerický, ani laický.

§ 2. Klerickým sa nazýva ten inštitút, ktorý podľa cieľa alebo zámeru zakladateľa alebo na základe legitímnej tradície je pod vedením klerikov, berie na seba vykonávanie posvätného stavu a za taký ho uznáva cirkevná autorita.

¹²Pápež František, MP *Authenticum charismatis*, z 1.novembra 2020, *L'Osservatore Romano* 4. novembra 2020.

§ 3. Laickým sa nazýva ten inštitút, ktorý za taký uznáva cirkevná autorita a na základe svojej podstaty, povahy a cieľa má vlastné poslanie určené zakladateľom alebo legitímnou tradíciou a nezahŕňa vykonávanie posvätného stavu.

Kán. 589 - Inštitút zasväteného života sa nazýva inštitútom pápežského práva, ak ho Apoštolský stolec zriadil alebo ho formálnym dekrétom schválil; nazýva sa však inštitútom diecézneho práva, ak ho zriadil diecézny biskup a nedostal schvaľovací dekrét od Apoštolského stolca.

Kán. 590 - § 1. Keďže inštitúty zasväteného života sa osobitným spôsobom venujú službe Bohu a celej Cirkvi, z osobitného dôvodu sú podriadené jej najvyššej autorite.

§ 2. Jednotliví členovia sú povinní poslúchať Najvyššieho veľkňaza ako svojho najvyššieho predstaveného aj z dôvodu posvätného zväzku poslušnosti.

Kán. 591 - Aby sa čo najlepšie zabezpečilo dobro inštitútov a potreby apoštolátu, Najvyšší veľkňaz môže na základe svojho primátu nad celou Cirkvou so zreteľom na spoločný ošoh vyňať inštitúty zasväteného života spod riadenia miestnych ordinárov a podriaďiť ich sebe samému alebo inej cirkevnej autorite.

Kán. 592 - § 1. Aby sa spoločenstvo inštitútov s Apoštolským stolcom čo najlepšie rozvíjalo, každý najvyšší predstavený má Apoštolskému stolcu spôsobom a v čase, aký sám stanovil, posilať krátky prehľad o stave a živote inštitútu.

§ 2. Predstavení všetkých inštitútov majú napomáhať znalosť dokumentov Apoštolského stolca, týkajúcich sa členov, ktorí sú im zverení, a majú sa starať o ich zachovávanie.

Kán. 593 - Inštitúty pápežského práva z hľadiska vnútorného riadenia a disciplíny bezprostredne a výlučne podliehajú moci Apoštolského stolca, pri zachovaní predpisu kán. 586.

Kán. 594 - Inštitút diecézneho práva zostáva pod osobitnou starostlivosťou diecézneho biskupa, pri zachovaní kán. 586.

Kán. 595 - § 1. Biskup hlavného sídla má právo schváliť konštitúcie a potvrdiť zmeny, ktoré boli do nich legitímne zavedené, pri neporušení tých vecí, do ktorých zasialhol Apoštolský stolec, ako aj prerokúvať dôležitejšie záležitosti, vzťahujúce sa na celý inštitút, ktoré presahujú moc vnútornej autority, ale po porade s ostatnými diecéznymi biskupmi, ak sa inštitút rozšíril do viacerých diecéz.

§ 2. Diecézny biskup môže v jednotlivých prípadoch udeliť dišpenz od konštitúcií.

Kán. 596 - § 1. Predstavení a kapituly inštitútov majú nad členmi takú moc, akú určuje univerzálne právo a konštitúcie.

§ 2. V klerických rehoľných inštitútoch pápežského práva majú však okrem toho cirkevnú moc riadenia tak pre vonkajšie ako aj pre vnútorné fórum.

§ 3. Na moc, o ktorej sa hovorí v § 1, sa vzťahujú predpisy kán. 131, 133 a 137-144.

Kán. 597 - § 1. Do inštitútu zasväteného života môže byť prijatý každý katolík, ktorý má správny úmysel a vlastnosti vyžadované univerzálnym a vlastným právom a nebráni mu nijaká prekážka.

§ 2. Nikto nemôže byť prijatý bez primeranej prípravy.

Kán. 598 - § 1. Každý inštitút má so zreteľom na povahu a vlastné ciele vo svojich konštitúciách určiť spôsob, akým treba zachovávať evanjeliové rady čistoty, chudoby a poslušnosti primerane svojmu spôsobu života.

§ 2. Všetci členovia však musia nielen verne a úplne zachovávať evanjeliové rady, ale aj usporiadať život podľa vlastného práva inštitútu, a tak sa usilovať o dokonalosť svojho stavu.

Kán. 599 - Evanjeliová rada čistoty, prijatá pre nebeské kráľovstvo, ktorá je znakom budúceho sveta a prameňom hojnejšej plodnosti v nerozdelenom srdci, nesie so sebou záväzok dokonalej zdržanlivosti v celibáte.

Kán. 600 - Evanjeliová rada chudoby v nasledovaní Krista, ktorý hoci bol bohatý, stal sa pre nás chudobným, okrem života v skutočnosti i v duchu chudobného, vedeného usilovne v triezvosti a odpútaného od pozemských bohatstiev, prináša so sebou závislosť a obmedzenie v užívaní majetkov a v nakladaní s nimi podľa normy vlastného práva jednotlivých inštitútov.

Kán. 601 - Evanjeliová rada poslušnosti, prijatá v duchu viery a lásky v nasledovaní Krista poslušného až na smrť, zaväzuje podriaďiť vôľu legitímnym predstaveným, zastupujúcim Boha, keď vydávajú príkazy podľa vlastných konštitúcií a stanov.

Kán. 602 - Bratský život, vlastný každému inštitútu, ktorým sa všetci členovia združujú v Kristovi akoby do osobitnej rodiny, sa má určiť tak, aby sa pre všetkých stal vzájomnou pomocou pri plnení povolania každého z nich. Bratským spoločenstvom, zakoreneným a spočívajúcim v láske, majú byť členovia príkladom všeobecného zmierenia v Kristovi.

Kán. 603 - § 1. Okrem inštitútov zasväteného života Cirkev uznáva eremitský čiže pustovnícky život, v ktorom veriaci prísnejším odlúčením od sveta, tichom samoty, ustavičnou modlitbou a pokáním zasväcujú svoj život na chválu Boha a spásu sveta.

§ 2. Právo uznáva pustovníka oddaného Bohu v zasvätenom živote, ak verejne zloží vyznanie troch evanjeliových rád, potvrdených sľubom alebo iným posvätným záväzkom, do rúk diecézneho biskupa a pod jeho vedením zachováva vlastný spôsob života.

Kán. 604 - § 1. K týmto formám zasväteného života sa pridáva stav panien, ktoré po prejavení svätého predsavzatia užšie nasledovať Krista, diecézny biskup zasväť Bohu podľa schváleného liturgického obradu, mysticky ich zasnúbi s Kristom, Božím Synom, a odovzdá ich službe Cirkvi.

§ 2. Panny môžu vytvárať združenia, aby vernejšie zachovávali svoje predsavzatie a aby si vzájomne pomáhali pri vykonávaní tej služby Cirkvi, ktorá sa zhoduje s ich vlastným stavom.

§ 3¹³. Uznať a zriadiť tieto združenia patrí diecéznemu biskupovi pre diecézne združenia v hraniciach jeho územia a konferencii biskupov pre národné združenia v hraniciach jej územia.

Kán. 605 - Schvaľovanie nových foriem zasväteného života je vyhradené iba Apoštolskému stolcu. Diecézni biskupi sa však majú usilovať rozoznávať nové dary zasväteného života, ktoré Duch Svätý zveruje Cirkvi a pomáhať ich zakladateľom, aby čo možno najlepšie vyjadrili ciele a chránili ich vhodným štatútom pri použití predovšetkým všeobecných noriem, obsiahnutých v tejto časti.

Kán. 606 - Čo sa stanovuje o inštitútoch zasväteného života a o ich členoch, rovnakým právom platí pre obidve pohlavia, ak z kontextu reči alebo z povahy veci nie je zistené niečo iné.

II. titul

REHOLNÉ INŠTITÚTY

Kán. 607 - § 1. Rehoľný život ako zasvätenie celej osoby je v Cirkvi prejavom obdivuhodného, Bohom ustanoveného zasnúbenia, ktoré je znakom budúceho veku. Takto rehoľník završuje úplné darovanie seba ako obeť prinesenú Bohu, ktorou sa celá jeho existencia stáva nepretržitým kultom Boha v láske.

§ 2. Rehoľný inštitút je spoločnosť, v ktorej členovia podľa vlastného práva skladajú verejné sľuby, doživotné alebo dočasné, ktoré však po uplynutí času treba obnoviť, a žijú bratský život v spoločenstve.

§ 3. Verejné svedectvo, ktoré majú rehoľníci vydávať Kristovi a Cirkvi, prináša so sebou odlúčenie od sveta, ktoré je vlastné povahe a cieľu každého inštitútu.

I. kapitola

REHOLNÉ DOMY, ICH ZRIADENIE A ZRUŠENIE

Kán. 608 - Rehoľné spoločenstvo musí bývať v dome, legitímne ustanovenom pod autoritou predstaveného, určeného podľa normy práva; jednotlivé domy majú mať aspoň kaplnku, v ktorej sa má sláviť a uchovávať Eucharistia, aby naozaj bola stredobodom spoločenstva.

Kán. 609 - § 1. Domy rehoľného inštitútu zriaďuje podľa konštitúcií kompetentná autorita po predchádzajúcom písomnom súhlase diecézneho biskupa.

§ 2. Na zriadenie kláštora mníšok sa navyše vyžaduje povolenie Apoštolského stolca.

Kán. 610 - § 1. Domy sa zriaďujú so zreteľom na úžitok Cirkvi a inštitútu po zabezpečení toho, čo sa vyžaduje pre riadny rehoľný život členov podľa vlastných cieľov a ducha inštitútu.

§ 2. Nijaký dom sa nemá zriaďovať, ak nemožno rozumne usúdiť, že bude primerane postarané o potreby členov.

¹³ Pápež František, *Competentias quasdam decernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2022 (CLXII, n.37, p.8).

Kán. 611 - Súhlas diecézneho biskupa na zriadenie rehoľného domu nejakého inštitútu prináša so sebou právo:

1. viesť život podľa vlastnej povahy a vlastných cieľov inštitútu;
2. vykonávať diela vlastné inštitútu podľa normy práva pri neporušení podmienok, pripojených k súhlasu;
3. pre klerické inštitúty mať kostol pri neporušení predpisu kán. 1215 § 3 a vykonávať posvätné služby pri zachovaní toho, čo podľa práva treba zachovať.

Kán. 612 – Na to, aby bol rehoľný dom určený na apoštolské diela, odlišné od tých, na ktoré bol ustanovený, vyžaduje sa súhlas diecézneho biskupa; nevyžaduje sa však keď ide o zmenu, ktorá sa pri neporušení zákonov základiny vzťahuje iba na vnútorné riadenie a disciplínu.

Kán. 613 - § 1. Rehoľný dom regulárnych kanonikov a mníchov pod riadením a starostlivosťou vlastného predstaveného je svojprávny, ak konštitúcie neurčujú ináč.
§ 2. Moderátor svojprávneho domu je podľa práva vyšší predstavený.

Kán. 614 - Kláštory mníšok, pridružené k niektorému mužskému inštitútu, zachovávajú vlastný spôsob života a riadenie podľa konštitúcií. Vzájomné práva a povinnosti sa majú určiť tak, aby z pridruzenia mohlo vzrastať duchovné dobro.

Kán. 615 - Svojprávny kláštor, ktorý okrem vlastného moderátora nemá iného vyššieho predstaveného a ani nie je k nejakému inštitútu rehoľníkov tak pridružený, aby jeho predstavený mal nad takým kláštorom ozajstnú moc vymedzenú konštitúciami, sa podľa normy práva zveruje osobitnému dohľadu diecézneho biskupa.

Kán. 616 - § 1. Najvyšší predstavený po porade s diecéznym biskupom môže podľa normy konštitúcií zrušiť legitímne zriadený rehoľný dom. O majetok zrušeného domu sa má postarať vlastné právo inštitútu pri neporušení vôle zakladateľov alebo darcov a legitímne nadobudnutých práv.

§ 2. Zrušenie jediného domu inštitútu patrí Svätému stolcu, ktorému sa v takom prípade vyhradzuje aj rozhodnutie o majetku.

§ 3. Zrušiť svojprávny dom, o ktorom sa hovorí v kán. 613, patrí generálnej kapitule, ak konštitúcie neurčujú ináč.

§ 4. Zrušiť svojprávny kláštor mníšok patrí Apoštolskému stolcu, pričom treba ohľadom majetku zachovať predpisy konštitúcií.

II. kapitola RIADENIE INŠTITÚTOV

1. článok PREDSTAVENÍ A RADY

Kán. 617 - Predstavení majú svoju úlohu plniť a svoju moc vykonávať podľa normy univerzálneho a vlastného práva.

Kán. 618 - Predstavení majú svoju moc, prijatú od Boha prostredníctvom služby Cirkvi, vykonávať v duchu služby. Preto poslušní Božej vôli majú pri plnení úlohy riadiť podriadených ako Božie deti a s úctou voči ľudskej osobe napomáhať ich dobrovoľnú poslušnosť, majú ich ochotne počúvať, ako aj podporovať ich úsilie o dobro inštitútu a Cirkvi, ale pri zachovaní svojej autority v rozhodovaní a prikazovaní, čo treba konať.

Kán. 619 - Predstavení sa majú horlivo venovať svojmu úradu a spolu s členmi, ktorí sú im zverení, usilovať sa o budovanie bratského spoločenstva v Kristovi, v ktorom sa má nadovšetko hľadať a milovať Boh. Preto majú členov často sýtiť pokrmom Božieho slova a privádzať ich k sláveniu posvätnej liturgie. Majú im byť príkladom v pestovaní čností a v zachovávaní zákonov a tradícií vlastného inštitútu; vhodným spôsobom im majú pomáhať v osobných potrebách, starať sa svedomito o chorých a navštevovať ich, karhať nespokojných, potešovať malomyselných a voči všetkým byť trpezliví.

Kán. 620 - Vyšší predstavení sú tí, ktorí riadia celý inštitút, alebo jeho provinciu, alebo časť, ktorá je jej postavená na roveň, alebo svojprávny dom, a tiež ich zástupcovia. Medzi nich sa zaraďuje opát prímas a predstavený mníšskej kongregácie, ktorí však nemajú všetku moc, akú univerzálne právo udeľuje vyšším predstaveným.

Kán. 621 - Spojenie viacerých domov, ktoré pod tým istým predstaveným tvorí bezprostrednú časť toho istého inštitútu a je kánonicky zriadené legitímnou autoritou, sa volá provincia.

Kán. 622 - Najvyšší predstavený dostáva moc nad všetkými provinciami, domami a členmi inštitútu, ktorú má vykonávať podľa vlastného práva; ostatní predstavení ju majú v medziach svojej úlohy.

Kán. 623 - Aby členovia boli platne vymenovaní alebo zvolení do úlohy predstaveného, vyžaduje sa primeraný čas od doživotnej alebo definitívnej profesie, ktorý má byť určený vlastným právom, alebo ak ide o vyšších predstavených, konštitúciami.

Kán. 624 - § 1. Predstavení majú byť ustanovovaní na určité a primerané časové rozpätie podľa povahy a potreby inštitútu, ak o najvyššom predstavenom a o predstavených svojprávneho domu konštitúcie neurčujú ináč.

§ 2. Vlastné právo má vhodnými normami zabezpečiť, aby predstavení, ustanovení na určitý čas, nezostávali v úradoch riadenia dlhšie bez prerušenia.

§ 3. Môžu byť však počas trvania úlohy z úradu odvolaní alebo do iného preložení z dôvodov, stanovených vlastným právom.

Kán. 625 - § 1. Najvyšší predstavený inštitútu má byť určený kánonickou voľbou podľa normy konštitúcií.

§ 2. Voľbám predstaveného svojprávneho kláštora, o ktorom sa hovorí v kán. 615, a najvyššieho predstaveného inštitútu diecézneho práva predsedá biskup hlavného sídla.

§ 3. Ostatní predstavení majú byť ustanovení podľa normy konštitúcií, ale tak, že ak sú volení, potrebujú potvrdenie kompetentného vyššieho predstaveného; ak ich však vymenúva predstavený, má predchádzať vhodná konzultácia.

Kán. 626 - Predstavení pri udeľovaní úradov a členovia pri voľbách majú zachovávať normy univerzálneho a vlastného práva, chrániť sa akéhokoľvek zneužívania a uprednostňovania osôb, majú pred očami iba Boha a dobro inštitútu, majú vymenovať alebo voliť tých, o ktorých v Pánovi usudzujú, že sú naozaj hodní a schopní. Okrem toho sa vo voľbách majú chrániť priamo alebo nepriamo ziskávať hlasy či už pre seba alebo pre iných.

Kán. 627 - § 1. Predstavení majú mať podľa normy konštitúcií vlastnú radu a je potrebné, aby pri vykonávaní úlohy používali jej pomoc.

§ 2. Okrem prípadov predpísaných univerzálnym právom vlastné právo má určiť prípady, v ktorých pre platnosť konania je potrebný súhlas alebo rada, ktoré treba žiadať podľa normy kán. 127.

Kán. 628 - § 1. Predstavení, ktorí sú na túto úlohu určení vlastným právom inštitútu, majú v stanovenom čase podľa noriem toho istého vlastného práva vizitovať domy a členov, ktorí sú im zverení.

§ 2. Diecézny biskup má právo a povinnosť vizitovať aj z hľadiska rehoľnej disciplíny:

1. svojprávne kláštory, o ktorých sa hovorí v kán. 615;

2. jednotlivé domy inštitútu diecézneho práva, ktoré sa nachádzajú na jeho území.

§ 3. Členovia sa majú s dôverou správať k vizitátorovi, na otázky, ktoré legitímne kladie, mu majú odpovedať podľa pravdy v láske; nikto však nesmie akýmkoľvek spôsobom odvracať členov od tejto povinnosti alebo ináč hatiť cieľ vizitácie.

Kán. 629 - Predstavení sa majú zdržiavať každý vo svojom dome a nevzdávať sa z neho, ak to nie je podľa normy vlastného práva.

Kán. 630 - § 1. Predstavení majú členom priznávať náležitú slobodu, čo sa týka sviatosti pokánia a duchovného vedenia, ale pri neporušení disciplíny inštitútu.

§ 2. Predstavení sa podľa normy vlastného práva majú starať, aby členovia mali k dispozícii súcich spovedníkov, u ktorých sa môžu často spovedať.

§ 3. V kláštoroch mníšok, vo formačných domoch a v laických spoločenstvách s väčším počtom členov majú byť riadni spovedníci, schválení miestnym ordinárom po porade so spoločenstvom, ale bez akéhokoľvek uloženia povinnosti spovedať sa u nich.

§ 4. Predstavení nemajú spovedávať podriadených, ak si to členovia sami od seba nežiadajú.

§ 5. Členovia sa majú s dôverou obracať na predstavených, ktorým môžu slobodne a sami od seba otvoriť svoje srdce. Predstaveným je však zakázané akokoľvek ich navádzať, aby im vyjavili svoje svedomie.

2. článok

KAPITULY

Kán. 631 - § 1. Generálna kapitula, ktorá podľa normy konštitúcií má v inštitúte najvyššiu autoritu, sa má utvoriť tak, aby reprezentujúci celý inštitút, sa stala opravdivým znakom jeho jednoty v láske. Jej úlohou je hlavne: chrániť dedičstvo inštitútu, o ktorom sa hovorí v kán. 578, a podľa neho napomáhať primeranú obnovu, zvoliť najvyššieho predstaveného, prerokovať vážnejšie záležitosti, ako aj vydávať normy, ktoré majú všetci dodržiavať.

§ 2. Zloženie a rozsah moci kapituly sa majú určiť konštitúciami; vlastné právo má bližšie určiť poriadok, ktorý treba zachovávať pri konaní kapituly, zvlášť keď ide o voľby a spôsob rokovania.

§ 3. Podľa noriem stanovených vo vlastnom práve, nielen provincie a miestne spoločenstvá, ale aj ktorýkoľvek člen môže generálnej kapitule slobodne zaslať svoje želania a návrhy.

Kán. 632 - Vlastné právo má presne určiť, čo sa vzťahuje na iné kapituly inštitútu a na iné podobné zhromaždenia, čiže na ich povahu, autoritu, zloženie, spôsob postupovania a čas ich konania.

Kán. 633 - § 1. Účastnícke alebo poradné orgány majú úlohu, ktorá im bola zverená, verne plniť podľa normy univerzálneho a vlastného práva a svojím spôsobom vyjadrovať starostlivosť a účasť všetkých členov, zameranú na dobro celého inštitútu alebo spoločenstva.

§ 2. Pri ustanovovaní a používaní týchto účastníckych a poradných prostriedkov sa má zachovať múdre rozlišovanie a spôsob ich činnosti sa má zhodovať s povahou a cieľom inštitútu.

3. článok

ČASNÉ DOBRÁ A ICH SPRAVOVANIE

Kán. 634 - § 1. Inštitúty, provincie a domy ako právnické osoby sú samým právom schopné nadobúdať, vlastníť, spravovať a scudzovať časné dobrá, ak sa táto schopnosť v konštitúciách nevyklučuje alebo neobmedzuje.

§ 2. Majú sa však vyhýbať akejkoľvek podobe prepychu, ziskuchtivosti a hromadeniu majetkov.

Kán. 635 - § 1. Časné dobrá rehoľných inštitútov, keďže sú cirkevné, riadia sa predpismi Piatej knihy *Časné majetky Cirkvi*, ak sa výslovne neurčuje niečo iné.

§ 2. Každý inštitút však má na užívanie a spravovanie dobier stanoviť vhodné normy, ktorými sa má jemu vlastná chudoba podporovať, ochraňovať a zvyrazňovať.

Kán. 636 - § 1. V každom inštitúte a podobne v každej provincii, ktorá je riadená vyšším predstaveným, má byť ekonóm odlišný od vyššieho predstaveného a má byť ustanovený podľa normy vlastného práva; má viesť spravovanie dobier pod vedením príslušného predstaveného. Ekonóm odlišný od miestneho predstaveného má byť podľa možnosti ustanovený aj v miestnych spoločenstvách.

§ 2. Ekonómovia a iní správcovia majú v čase a spôsobom, aký stanovuje vlastné právo, predkladať kompetentnej autorite vyúčtovanie z vykonaného spravovania.

Kán. 637 - Svojprávne kláštory, o ktorých sa hovorí v kán. 615, musia miestnemu ordinárovi raz do roka predložiť vyúčtovanie zo spravovania; okrem toho miestny ordinár má mať právo poznať ekonomické pomery rehoľného domu diecézneho práva.

Kán. 638 - § 1. Vlastnému právu patrí v rámci univerzálneho práva určiť úkony, ktoré presahujú hranicu a spôsob riadnej správy, a určiť, čo je potrebné na platné uskutočnenie úkonu mimoriadnej správy.

§ 2. Okrem predstavených platne hradia výdavky a robia právne úkony riadnej správy v medziach svojej úlohy aj úradníci, ktorí sú na to určení vo vlastnom práve.

§ 3. Pre platnosť scudzenia a každej činnosti, ktorou sa majetkový stav právnickej osoby môže zhoršiť, vyžaduje sa písomné povolenie kompetentného predstaveného so súhlasom svojej rady. Ale ak ide o záležitosť, ktorá presahuje sumu určenú Svätým stolcom pre príslušnú krajinu, a takisto keď ide o veci darované Cirkvi sľubom, alebo o veci cenné z umeleckého alebo historického hľadiska, sa okrem toho vyžaduje dovoľenie Svätého stolca.

§ 4. Pre svojprávne kláštory, o ktorých sa hovorí v kán. 615, a pre inštitúty diecézneho práva je potrebný aj písomný súhlas miestneho ordinára.

Kán. 639 - § 1. Ak právnická osoba prevzala dlhy a záväzky hoci aj s povolením predstavených, je povinná sama niesť za ne zodpovednosť.

§ 2. Ak ich prevzal člen s povolením predstaveného vo vzťahu k svojmu majetku, sám musí niesť zodpovednosť; ale ak z mandátu predstaveného vybavil záležitosť inštitútu, zodpovedá inštitút.

§ 3. Ale ak ich prevzal rehoľník bez akéhokoľvek povolenia predstavených, je sám zodpovedný, nie však právnická osoba.

§ 4. Platí však, že vždy možno podať žalobu proti tomu, v prospech koho sa uzavretá dohoda obrátila.

§ 5. Rehoľní predstavení nesmú dovoliť, aby sa robili dlhy, ak nie je s istotou preukázané, že sa z bežných ziskov budú môcť splácať úroky z dlžoby a že v nie príliš dlhom čase zákonným odpisovaním bude možné vyrovnať sumu použitého kapitálu.

Kán. 640 - Inštitúty vzhľadom na okolnosti jednotlivých miest sa majú usilovať vydávať istým spôsobom spoločné svedectvo lásky a chudoby a podľa možnosti z vlastných majetkov prispievať na potreby Cirkvi a na podporu núdznych.

III. kapitola

PRIJÍMANIE KANDIDÁTOV A FORMOVANIE ČLENOV

1. článok

PRIJÍMANIE DO NOVICIÁTU

Kán. 641 - Právo prijímať kandidátov do noviciátu patrí vyšším predstaveným podľa normy vlastného práva.

Kán. 642 - Predstavení majú s pozornou starostlivosťou prijímať len takých, ktorí sú okrem požadovaného veku zdraví, majú vhodnú povahu a dostačujúce vlastnosti zrelosti

na osvojenie života, ktorý je vlastný inštitútu; zdravie, povaha a zrelosť, ak je to potrebné, sa majú potvrdiť aj za pomoci odborníkov pri zachovaní predpisu kán. 220.

Kán. 643 - § 1. Do noviciátu sa neplatne prijíma:

1. kto ešte nedovršil sedemnásť rok života;
2. manželská stránka počas trvania manželstva;
3. kto je aktuálne viazaný posvätným zväzkom k nejakému inštitútu zasväteného života, alebo je včlenený do nejakej spoločnosti apoštolského života pri neporušení predpisu kán. 684;
4. kto do inštitútu vstupuje pod vplyvom násilia, veľkého strachu alebo podvodu, alebo ten, koho predstavený prijíma pod tým istým vplyvom;
5. kto zatajil svoje včlenenie do nejakého inštitútu zasväteného života alebo do nejakej spoločnosti apoštolského života.

§ 2. Vlastné právo môže pripojiť podmienky alebo určiť iné prekážky aj čo do platnosti prijatia.

Kán. 644 - Predstavení nemajú prijímať do noviciátu svetských klerikov bez poradenia s ich vlastným ordinárom, ani tých, ktorí sú zadĺžení, a dlžobu nie sú schopní splatiť.

Kán. 645 - § 1. Kandidáti pred prijatím do noviciátu musia predložiť svedectvo o krste a birmovaní a o slobodnom stave.

§ 2. Ak ide o prijatie klerikov alebo tých, ktorí boli prijatí do iného inštitútu zasväteného života, do spoločnosti apoštolského života alebo do seminára sa okrem toho vyžaduje svedectvo príslušného miestneho ordinára alebo vyššieho predstaveného inštitútu alebo spoločnosti, alebo rektora seminára.

§ 3. Vlastné právo môže požadovať aj iné svedectvá o požadovanej súčnosti kandidátov a o tom, že nemajú prekážky.

§ 4. Predstavení si môžu vyžiadať ďalšie informácie hoci aj pod tajomstvom, ak to uznajú za potrebné.

2. článok

NOVICIÁT A FORMOVANIE NOVICOV

Kán. 646 - Noviciát, ktorým sa začína život v inštitúte, je zameraný na to, aby novici lepšie poznali Božie povolanie, a to vlastné inštitútu, aby skúsili spôsob života inštitútu a jeho duchom si formovali myseľ i srdce a aby sa potvrdil ich úmysel a súcosť.

Kán. 647 - § 1. Zriadenie, premiestnenie a zrušenie domu noviciátu sa má uskutočniť písomným dekrétom najvyššieho predstaveného inštitútu so súhlasom jeho rady.

§ 2. Aby bol noviciát platný, musí sa vykonať v dome na to riadne určenom. Výnimočne v jednotlivých prípadoch môže kandidát na základe dovolenia najvyššieho predstaveného so súhlasom jeho rady vykonať noviciát v inom dome inštitútu pod vedením niektorého osvedčeného rehoľníka, ktorý zastupuje magistra novicov.

§ 3. Vyšší predstavený môže dovoliť, aby sa skupina novicov v určitých časových úsekoch zdržiavala v inom dome inštitútu, ktorý on určil.

Kán. 648 - § 1. Aby bol noviciát platný, musí trvať dvanásť mesiacov, ktoré treba prežiť v samom noviciátnom spoločenstve, pri zachovaní predpisu kán. 647 § 3.

§ 2. Na dovŕšenie formovania novicov môžu konštitúcie okrem času, o ktorom hovorí § 1, určiť jedno alebo viaceré obdobia apoštolského zacvičovania, prežité mimo noviciátneho spoločenstva.

§ 3. Noviciát nemá trvať dlhšie než dva roky.

Kán. 649 - § 1. Pri neporušení predpisov kán. 647 § 3, a kán. 648 § 2, neprítomnosť v dome noviciátu, ktorá trvá dlhšie než tri mesiace buď súvislé alebo prerušené, robí noviciát neplatným. Neprítomnosť trvajúca viac ako pätnásť dní sa musí doplniť.

§ 2. S dovoľením kompetentného vyššieho predstaveného sa prvá profesia môže anticipovať, nie však skôr než pätnásť dní.

Kán. 650 - § 1. Cieľ noviciátu vyžaduje, aby sa novici formovali pod vedením magistra podľa programu formácie, ktorý treba určiť vlastným právom.

§ 2. Vedenie novicov pod autoritou vyšších predstavených je vyhradené iba magistrovi.

Kán. 651 - § 1. Magistrom novicov má byť člen inštitútu, ktorý zložil doživotné sľuby a bol legitímne určený.

§ 2. Magistrovi, ak je to potrebné, sa môžu pridať spolupracovníci, ktorí mu podliehajú z hľadiska vedenia noviciátu a programu formácie.

§ 3. Na čele formovania novicov majú byť starostlivo pripravení členovia, nezaťažení inými povinnosťami, ktorí môžu svoju úlohu plniť užitočne a stálym spôsobom.

Kán. 652 - § 1. Úlohou magistra a jeho spolupracovníkov je rozpoznať a potvrdiť povolanie novicov a postupne ich formovať na náležité vedenie života dokonalosti, ktorý je vlastný inštitútu.

§ 2. Novici sa majú viesť k pestovaniu ľudských a kresťanských čností; modlitbou a sebazapieraním sa majú uvádzať na cestu plnšej dokonalosti; majú sa poučať, ako rozjímať o tajomstve spásy, ako čítať Sväté písmo a meditovať o ňom; majú sa pripravovať na pestovanie Božieho kultu v posvätnnej liturgii; majú si osvojiť spôsob života zasväteného Bohu a ľuďom v Kristovi evanjelióvymi radami; majú sa poučiť o povahe a duchu inštitútu, o jeho ciele a disciplíne, o jeho dejinách a živote a vychovávaní k láske k Cirkvi a k jej posvätným pastierom.

§ 3. Novici, vedomí si vlastnej zodpovednosti, majú tak aktívne spolupracovať so svojim magistrom, aby verne odpovedali na milosť Božieho povolania.

§ 4. Členovia inštitútu sa majú starať, aby na diele formovania novicov zo svojej strany spolupracovali príkladným životom a modlitbou.

§ 5. Čas noviciátu, o ktorom sa hovorí v kán. 648 § 1, sa má využiť výlučne na dielo formácie, a preto sa novici nemajú zamestnávať štúdiami a úlohami, ktoré priamo neslúžia tejto formácii.

Kán. 653 - § 1. Novic môže inštitút slobodne opustiť; ale kompetentná autorita inštitútu ho môže prepustiť.

§ 2. Po dokončení noviciátu sa novicovi, ak je uznaný za súceho, má dovoliť pristúpiť k dočasnej profesii, ináč sa má prepustiť; ak zostáva pochybnosť o jeho súčnosti, vyšší

predstavený môže predĺžiť čas probácie podľa normy vlastného práva, nie však na dlhšie než šesť mesiacov.

3. článok

REHOLNÁ PROFESIA

Kán. 654 - Rehoľnou profesiou členovia verejným sľubom berú na seba záväzok zachovávať tri evanjeliové rady, zasväcujú sa Bohu službou Cirkvi a sú včlenení do inštitútu s právami a povinnosťami, určenými v práve.

Kán. 655 - Dočasná profesia sa skladá na čas určený vlastným právom, ktorý nemá byť kratší než tri roky a dlhší než šesť rokov.

Kán. 656 - K platnosti dočasnej profesie sa vyžaduje:

1. aby ten, kto ju chce skladať, dovŕšil aspoň osemnásť rok života;
2. aby noviciát bol platne vykonaný;
3. aby dovoľenie pristúpiť k dočasnej profesii zo strany kompetentného predstaveného s vyjadrením jeho rady bolo slobodne vykonané podľa normy práva;
4. aby bola výslovná a zložená bez násillia, veľkého strachu alebo podvodu;
5. aby ju prijal legitímny predstavený osobne alebo prostredníctvom iného.

Kán. 657 - § 1. Po uplynutí času, na aký bola profesia zložená, sa rehoľníkovi, ktorý to žiada z vlastnej vôle a je považovaný za súceho, má dovoliť pristúpiť k obnoveniu profesie alebo k doživotnej profesii, ináč má odísť.

§ 2. Ak sa to však zdá vhodné, kompetentný predstavený môže podľa vlastného práva predĺžiť obdobie dočasnej profesie, ale tak, aby celý čas, na ktorý sa člen dočasnými sľubmi zaväzuje, neprevýšil deväť rokov.

§ 3. Doživotná profesia sa môže z oprávneného dôvodu anticipovať, nie však viac ako tri mesiace.

Kán. 658 - Okrem podmienok, o ktorých sa hovorí v kán. 656, bod 3, 4, a 5, a iných, ktoré pridáva vlastné právo, k platnosti doživotnej profesie sa vyžaduje:

1. dovŕšený aspoň dvadsiaty prvý rok života;
2. predchádzajúca dočasná profesia aspoň trojročná, pri neporušení predpisu kán. 657 § 3.

4. článok

FORMOVANIE REHOLNÍKOV

Kán. 659 - § 1. V jednotlivých inštitútoch sa po prvej profesii má pokračovať vo formovaní všetkých členov, aby plnšie viedli život vlastný inštitútu a aby primeranejšie uskutočňovali jeho poslanie.

§ 2. Preto vlastné právo musí určiť program tohto formovania a jeho trvania so zreteľom na potreby Cirkvi a na okolnosti ľudí a času, ako to vyžaduje cieľ a povaha inštitútu.

§ 3. Formovanie členov, ktorí sa pripravujú na prijatie posvätných stavov sa riadi podľa všeobecného práva a podľa programu štúdií vlastného inštitútu.

Kán. 660 - § 1. Formovanie má byť systematické, prispôsobené chápanosti členov, duchovné a apoštolské, vedecké a súčasne praktické a prípadne aj so získaním primeraných titulov tak cirkevných, ako aj občianskych.

§ 2. Počas trvania tohto formovania sa členom nemajú zverovať úrady a diela, ktoré im prekážajú.

Kán. 661 - Rehoľníci majú po celý život horlivo pokračovať vo svojej duchovnej, vedeckej a praktickej formácii; predstavení im majú na to poskytnúť prostriedky a čas.

IV. kapitola

POVINNOSTI A PRÁVA INŠTITÚTOV A ICH ČLENOV

Kán. 662 - Rehoľníci majú pokladať za najvyššie pravidlo života nasledovanie Krista, predložené v evanjeliu a vyjadrené v konštitúciách vlastného inštitútu.

Kán. 663 - § 1. Prvou a hlavnou povinnosťou všetkých rehoľníkov má byť rozjímanie o Božích veciach a ustavičné spojenie s Bohom v modlitbe.

§ 2. Členovia sa majú podľa možnosti denne zúčastňovať na eucharistickej obete, prijímať najsvätejšie Kristovo Telo a klaňať sa samému Pánovi, prítomnému v Eucharistii.

§ 3. Majú sa venovať čítaniu Svätého písma a vnútornej modlitbe, majú dôstojne sláviť liturgiu hodín podľa predpisov vlastného práva pri zachovaní povinnosti pre klerikov, o ktorej sa hovorí v kán. 276 § 2, bod 3, a majú vykonávať aj iné úkony nábožnosti.

§ 4. Osobitnú úctu majú prejavovať Panne Bohorodičke, ktorá je príkladom a ochrankyňou každého zasväteného života, a to aj mariánskym ružencom.

§ 5. Každoročne majú svedomite zachovávať čas posvätných duchovných cvičení.

Kán. 664 - Rehoľníci majú zotrvať v obrátení ducha k Bohu, majú si aj denne spytovať svedomie a často pristupovať k sviatosti pokánia.

Kán. 665 - § 1. Rehoľníci majú bývať vo vlastnom rehoľnom dome, zachovávajúc spoločný život a nemajú sa z neho vzdialiť bez dovolenia svojho predstaveného. Ale ak ide o dlhodobú neprítomnosť v dome, vyšší predstavený so súhlasom svojej rady a z oprávneného dôvodu môže členovi dovoliť, aby mohol bývať mimo domu inštitútu, nie však dlhšie ako rok, ak to nie je z dôvodu liečenia sa z choroby, kvôli štúdiám alebo vykonávaniu apoštolátu v mene inštitútu.

§ 2. Člena, ktorý s úmyslom vymaníť sa spod moci predstavených sa nel zákonne vzdialil z rehoľného domu, majú predstavení starostlivo vyhľadať a pomôcť mu, aby sa vrátil a vytrval vo svojom povolaní.

Kán. 666 - V používaní spoločenských komunikačných prostriedkov sa má zachovávať potrebná opatrnosť a vyhýbať sa tomu, čo je škodlivé vlastnému povolaniu a nebezpečné čistote zasvätenej osoby.

Kán. 667 - § 1. Vo všetkých domoch sa má zachovávať klauzúra prispôsobená povahe a poslaniu inštitútu, ako ju určuje vlastné právo, pričom niektorá časť rehoľného domu má byť vždy vyhradená iba členom.

§ 2. Prísnejšiu disciplínu klauzúry treba zachovávať v kláštoroch určených na kontemplatívny život.

§ 3. Kláštory mníšok, ktoré sú úplne určené na kontemplatívny život, musia zachovávať pápežskú klauzúru a to podľa noriem, vydaných Apoštolským stolcom. Ostatné kláštory mníšok majú zachovávať klauzúru prispôsobenú vlastnej povahe a určenú v konštitúciách.

§ 4. Diecézny biskup má z oprávneného dôvodu právo vstúpiť do klauzúry kláštorov mníšok, ktoré sa nachádzajú v jeho diecéze, a z vážneho dôvodu a so súhlasom predstavenej dovoliť, aby iní vstúpili do klauzúry a aby mníšky z nej vychádzali na naozaj nevyhnutný čas.

Kán. 668 - § 1. Členovia pred prvou profesiou majú spravovanie svojich majetkov postúpiť komu chcú a ak konštitúcie neurčujú niečo iné, slobodne nakladať s ich užívaním a výnosom. Avšak testament, ktorý má byť platný aj podľa občianskeho práva, majú urobiť aspoň pred doživotnou profesiou.

§ 2. Na zmenu týchto opatrení z oprávneného dôvodu a na vykonanie akéhokoľvek úkonu týkajúceho sa časných dobier, potrebujú povolenie kompetentného predstaveného podľa normy vlastného práva.

§ 3. Čokoľvek rehoľník nadobúda vlastnou usilovnosťou alebo vzhľadom na inštitút, nadobúda pre inštitút. Čo mu akýmkoľvek spôsobom prislúcha z titulu dôchodku, podpory alebo poisťného, nadobúda pre inštitút, ak vlastné právo nestanovuje niečo iné.

§ 4. Kto sa vzhľadom na povahu inštitútu musí naplno zriecť svojich majetkov, toto zrieknutie, ktoré bude platiť odo dňa zloženia profesie, má urobiť pred doživotnou profesiou podľa možnosti formou platnou aj podľa občianskeho práva. To isté má urobiť rehoľník s doživotnými sľubmi, ktorý sa podľa normy vlastného práva chce s povolením najvyššieho predstaveného čiastočne alebo celkom zriecť svojich majetkov.

§ 5. Rehoľník, ktorý sa vzhľadom na povahu inštitútu úplne zriekol svojich majetkov, stráca schopnosť nadobúdať a vlastniť, a preto neplatne vykonáva úkony, ktoré sú v protiklade so sľubom chudoby. Čo však dostane po zrieknutí, pripadá inštitútu podľa normy vlastného práva.

Kán. 669 - § 1. Rehoľníci majú nosiť odev inštitútu, zhotovený podľa normy vlastného práva, ako znak svojho zasvätenia a na svedectvo chudoby.

§ 2. Rehoľní klerici inštitútu, ktorý nemá vlastné rúcho, majú nosiť klerický odev podľa normy kán. 284.

Kán. 670 - Inštitút musí členom poskytnúť všetko, čo je podľa normy konštitúcií potrebné na dosiahnutie cieľa ich povolania.

Kán. 671 - Rehoľník nemá bez povolenia legitímneho predstaveného preberať úlohy a úrady mimo vlastného inštitútu.

Kán. 672 - Rehoľníkov zaväzujú predpisy kán. 277, 285, 286, 287 a 289 a rehoľných klerikov navyše predpisy kán. 279 § 2; v laických inštitútoch pápežského práva môže povolenie, o ktorom sa hovorí v kán. 285 § 4, udeliť vlastný vyšší predstavený.

V. kapitola

APOŠTOLÁT INŠTITÚTOV

Kán. 673 - Apoštolát všetkých rehoľníkov spočíva v prvom rade v svedectve ich zasväteného života, ktoré sú povinní napomáhať modlitbou a pokáním.

Kán. 674 - Inštitúty, ktoré sú úplne určené na kontempláciu, v tajomnom Kristovom tele vždy dostávajú znamenitý podiel: prinášajú totiž Bohu vznešenú obeť chvály, prehojnými plodmi svätosti osvetľujú Boží ľud a príkladom ho pobádajú a tajomnou apoštolskou plodnosťou rozmnožujú. Z tohto dôvodu, hoci by potreba činného apoštolátu bola akokoľvek naliehavá, členov týchto inštitútov nemožno povolávať, aby poskytovali výpomoc v rozličných pastoračných službách.

Kán. 675 - § 1. V inštitútoch, ktoré sa venujú dielam apoštolátu, patrí apoštolská činnosť k ich samej prirodzenosti. Preto celý život členov má byť preniknutý apoštolským duchom a celá apoštolská činnosť má byť oživovaná nábožným duchom.

§ 2. Apoštolská činnosť má vždy vychádzať z dôverného spojenia s Bohom a má ho posilňovať a podporovať.

§ 3. Apoštolská činnosť, ktorú treba konať v mene a z poverenia Cirkvi, sa má vykonávať v jej spoločenstve.

Kán. 676 - Laické inštitúty tak mužov ako aj žien majú duchovnými a telesnými skutkami milosrdenstva účasť na pastoračnej úlohe Cirkvi a ľuďom poskytujú najrozmanitejšie služby; preto majú verne zotrvať v milosti svojho povolania.

Kán. 677 - § 1. Predstavení a členovia sa majú verne pridrižovať poslaniam a diel, ktoré sú vlastné inštitútu; majú ich však so zreteľom na časové a miestne potreby rozumne prispôbovať aj s použitím nových a vhodných prostriedkov.

§ 2. Ak majú inštitúty nejaké združenia veriacich, ktoré sú k nim pripojené, majú im pomáhať s osobitnou starostlivosťou, aby boli preniknuté pôvodným duchom ich rehoľnej rodiny.

Kán. 678 - § 1. Rehoľníci v tom, čo sa vzťahuje na starostlivosť o duše, na verejné vykonávanie Božieho kultu a na iné diela apoštolátu, podliehajú moci biskupov, ktorým sú povinní preukazovať oddanú poslušnosť a úctu.

§ 2. Pri vykonávaní vonkajšieho apoštolátu podliehajú rehoľníci aj vlastným predstaveným a musia zostať verní disciplíne inštitútu; sami biskupi nemajú zanedbávať v prípade potreby vyžadovať túto povinnosť.

§ 3. Je potrebné, aby diecézni biskupi a rehoľní predstavení pri organizovaní diel apoštolátu rehoľníkov postupovali po vzájomnej dohode.

Kán. 679 - Diecézny biskup môže z veľmi naliehavého dôvodu zakázať členovi rehoľného inštitútu zdržiavať sa v diecéze, ak jeho vyšší predstavený po upozornení zanedbal urobiť príslušné opatrenie, pričom však sa má vec ihneď predostrieť Svätému stolcu.

Kán. 680 - Medzi rozličnými inštitútmi a aj medzi inštitútmi a svetským klérom sa má rozvíjať usporiadaná spolupráca, ako aj koordinácia všetkých apoštolských diel a činností

pod vedením diecézneho biskupa pri neporušení povahy, cieľa jednotlivých inštitútov a zákonov základiny.

Kán. 681 - § 1. Diela, ktoré diecézny biskup zveruje rehoľníkom, podliehajú autorite a riadeniu tohto biskupa pri zachovaní práva rehoľných predstavených podľa normy kán. 678 § 2 a 3.

§ 2. V týchto prípadoch sa medzi diecéznym biskupom a kompetentným predstaveným inštitútu má uzavrieť písomná dohoda, v ktorej sa medzi iným má výslovne a presne určiť to, čo sa vzťahuje na dielo, ktoré treba konať, na členov, ktorých treba preň prideliť, a na ekonomické otázky.

Kán. 682 - § 1. Ak ide o udelenie cirkevného úradu niektorému rehoľníkovi v diecéze, diecézny biskup rehoľníka vymenúva na návrh alebo aspoň so súhlasom kompetentného predstaveného.

§ 2. Rehoľník môže byť zo zvereného úradu odvolaný z rozhodnutia buď zverujúcej autority po upozornení rehoľného predstaveného, alebo z rozhodnutia predstaveného po predchádzajúcom upozornení toho, kto úrad zveril, pričom sa nevyžaduje súhlas druhej strany.

Kán. 683 - § 1. Diecézny biskup môže počas pastoračnej vizitácie, ako aj v prípade potreby osobne alebo cez iného vizitovať rehoľníkom zverené kostoly a kaplnky, ktoré veriaci trvalo navštevujú, školy a iné náboženské alebo charitatívne diela či už duchovné alebo časné; nie však školy, ktoré sú prístupné výlučne vlastným adeptom inštitútu.

§ 2. Ak prípadne zistil zneužívanie, po bezvýslednom napomenutí rehoľného predstaveného môže urobiť opatrenie sám na základe vlastnej autority.

VI. kapitola

ODLÚČENIE ČLENOV OD INŠTITÚTU

1. článok

PRESTÚPENIE DO INÉHO INŠTITÚTU

Kán. 684¹⁴ - § 1. Člen s doživotnými sľubmi nemôže prestúpiť z vlastného rehoľného inštitútu do iného, ak nemá dovolenie najvyšších predstavených obidvoch inštitútov a ak každý z nich nemá súhlas svojej rady.

§ 2. Členovi po ukončení probácie, ktorá má trvať aspoň tri roky, možno v novom inštitúte umožniť pristúpiť k doživotnej profesii. Ale ak člen túto profesiu odmietne zložiť, alebo mu ju kompetentní predstavení neumožnia zložiť, má sa vrátiť do pôvodného inštitútu, ak nedostal indult sekularizácie.

§ 3. Aby rehoľník mohol zo svojprávneho kláštora prestúpiť do iného kláštora toho istého inštitútu alebo federácie alebo konfederácie, vyžaduje sa a stačí súhlas vyšších

¹⁴ PCCICAI, odpoveď I, z 29. apríla 1987, AAS 79 (1987) 1249:

Pochybnosť: *Pod slovom „rehoľník“, ktorý sa nachádza v kán. 684 §3, treba rozumieť iba rehoľníka s doživotnými sľubmi, alebo aj rehoľníka s dočasnými sľubmi?*

Odpoveď: *Záporne na prvé, kladne na druhé.*

predstavených obidvoch kláštorov a kapituly prijímajúceho kláštora pri neporušení iných požiadaviek, stanovených vlastným právom; nová profesia sa nevyžaduje.

§ 4. Vlastné právo má vymedziť čas a spôsob probácie, ktorá má predchádzať profesii člena v novom inštitúte.

§ 5. Na prestúpenie do sekulárneho inštitútu alebo do spoločnosti apoštolského života, alebo z nich do rehoľného inštitútu sa vyžaduje dovoľenie Svätého stolca, ktorého nariadení sa treba držať.

Kán. 685 - § 1. Až do zloženia profesie v novom inštitúte sa pri trvaní sľubov pozastavujú práva a povinnosti, ktoré mal člen v predchádzajúcom inštitúte; avšak od začatia probácie je povinný zachovávať vlastné právo nového inštitútu.

§ 2. Zložením profesie v novom inštitúte sa rehoľník doň včleňuje, pričom zanikajú predchádzajúce sľuby, práva a povinnosti.

2. článok

VYSTÚPENIE Z INŠTITÚTU

Kán. 686 - § 1¹⁵. Najvyšší predstavený so súhlasom svojej rady môže členovi, ktorý zložil doživotné sľuby, z vážneho dôvodu udeliť indult exkluácie, nie však dlhšie než na päť rokov, a ak ide o klerika, po predchádzajúcom súhlase ordinára miesta, na ktorom sa musí zdržiavať. Predĺžiť indult alebo ho udeliť na dlhšie než na päť rokov je vyhradené jedine Svätému Stolcu, alebo, ak ide o inštitúty diecézneho práva, diecéznemu biskupovi.

§ 2. Indult exkluácie pre mníšky udeľuje jedine Apoštolský stolec.

§ 3. Na žiadosť najvyššieho predstaveného so súhlasom jeho rady exkluáciu môže členovi inštitútu pápežského práva z vážnych dôvodov uložiť Svätý stolec alebo členovi inštitútu diecézneho práva diecézny biskup pri zachovaní umiernenosti a lásky.

Kán. 687 - Exklaustrovaný člen je pokladaný za oslobodeného od záväzkov, ktoré sú nezlučiteľné s novým životným stavom, ostáva však v závislosti a pod starostlivosťou svojich predstavených, ako aj miestneho ordinára, najmä ak ide o klerika. Môže nosiť rúcho inštitútu, ak v indulte nie je stanovené niečo iné. Nemá však aktívny ani pasívny hlas.

Kán. 688 - § 1. Kto chce po uplynutí času profesie z inštitútu vystúpiť, môže ho opustiť.

§ 2¹⁶. Kto počas trvania dočasnej profesie z vážneho dôvodu žiada opustiť inštitút, môže dostať indult na opustenie od najvyššieho predstaveného so súhlasom jeho rady; ale aby bol indult platný v inštitútoch diecézneho práva a v kláštoroch, o ktorých sa hovorí v kán. 615, musí byť potvrdený biskupom domu, do ktorého člen patrí.

Kán. 689 - § 1. Kompetentný vyšší predstavený, ak sú na to oprávnené dôvody, po vypočutí svojej rady môže člena po uplynutí dočasnej profesie vylúčiť zo skladania nasledujúcej profesie.

§ 2. Telesná alebo duševná choroba, vzniknutá aj po profesii, ktorá podľa úsudku odborníkov robí člena, o ktorom sa hovorí v § 1, neschopným žiť v inštitúte, je dôvodom,

¹⁵ Pápež Fratnitšek, *Competentias quasdam discernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2002 (CLXII, n.37, p.8).

¹⁶ Pápež Fratnitšek, *Competentias quasdam discernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2002 (CLXII, n.37, p.8).

aby sa mu nepovolilo obnovenie profesie alebo zloženie doživotnej profesie, ak choroba nevznikla z nedbanlivosti inštitútu alebo v dôsledku práce vykonávanej v inštitúte.

§ 3. Ak sa však rehoľník počas trvania dočasných sľubov stal choromyselným, hoci novú profesiu nemôže zložiť, predsa nemôže byť z inštitútu prepustený.

Kán. 690 - § 1. Toho, kto po skončení noviciátu alebo po profesii legitímne vystúpil z inštitútu, môže najvyšší predstavený so súhlasom svojej rady prijať späť bez povinnosti opakovať noviciát; úlohou tohto predstaveného však bude určiť primeranú predbežnú probáciu pred dočasnou profesiou a čas sľubov, ktorý má uplynúť pred doživotnou profesiou podľa normy kán. 655 a 657.

§ 2. To isté oprávnenie má predstavený svojprávneho kláštora so súhlasom svojej rady.

Kán. 691 - § 1. Člen s doživotnými sľubmi nemá žiadať indult na opustenie inštitútu, ak nemá na to veľmi vážne dôvody, zvážené pred Pánom; svoju žiadosť má podať najvyššiemu predstavenému inštitútu, ktorý ju má s vyjadrením svojim a svojej rady predložiť kompetentnej autorite.

§ 2. Takýto indult je v inštitútoch pápežského práva vyhradený Apoštolskému stolcu; v inštitútoch diecézneho práva ho môže udeliť aj biskup diecézy, v ktorej sa nachádza dom, do ktorého člen patrí.

Kán. 692 - Indult na opustenie inštitútu, legitímne udelený a členovi oznámený, ak ho on sám pri úkone oznámenia neodmietol, samým právom prináša so sebou dišpenz od sľubov, ako aj od všetkých záväzkov vyplývajúcich z profesie.

Kán. 693 - Ak je člen klerikom, indult sa mu neudelí, kým si nenájde biskupa, ktorý ho inkardinuje do diecézy alebo ho aspoň prijme na skúšku. Ak je prijatý na skúšku, je po uplynutí piatich rokov samým právom inkardinovaný do diecézy, ak ho biskup neodmietol.

3. článok

PREPUSTENIE ČLENOV

Kán. 694¹⁷ - § 1. Samým činom treba považovať za prepusteného z inštitútu člena, ktorý:

1. všeobecne známym spôsobom odpadol od katolíckej viery;
2. uzavrel manželstvo alebo sa oň pokúšal hoci len civilne;
3. nezákonne sa vzdialil z rehoľného domu, podľa kán. 665 § 2, na neprerušovaných 12 mesiacov, so zreteľom na jeho nezastihnuteľnosť.

§ 2. V týchto prípadoch má vyšší predstavený so svojou radou bezodkladne po zozbieraní dôkazov vydať vyhlásenie o skutku, aby prepustenie bolo právne zrejmé.

§ 3. Aby vyhlásenie v prípade stanovenom v § 1, bod 3 malo právnu účinnosť, musí byť potvrdené Svätým Stolcom; pre inštitúty diecézneho práva potvrdenie patrí biskupovi hlavného sídla.

Kán. 695 - § 1. Člen musí byť prepustený pre delikty, o ktorých sa hovorí v kán. 1397, 1398 a 1395, ak v prípade deliktov, o ktorých sa hovorí v kán. 1395 § 2, predstavený neusúdi, že

¹⁷ František, *Communis vita*, 19. marca 2019.

prepustenie vôbec nie je nevyhnutné a o nápravu člena, ako aj o zadostučinenie spravodlivosti a odstránenie pohoršenia sa možno dostatočne postarať iným spôsobom.

§ 2. V týchto prípadoch má vyšší predstavený po zozbieraní dôkazov o skutkoch a pripočítateľnosti prepúšťanému členovi predložiť obžalobu a dôkazy s poskytnutím možnosti obhajovať sa. Všetky spisy, podpísané vyšším predstaveným a notárom, spolu s odpoveďami člena, písomne podanými a ním podpísanými, sa majú odoslať najvyššiemu predstavenému.

Kán. 696 - § 1. Člena možno prepustiť aj z iných dôvodov, len keď sú vážne, vonkajšie, pripočítateľné a právne dokázané, ako sú: trvalé zanedbávanie záväzkov zasväteného života; opakované porušovanie posvätných zväzkov; tvrdošijná neposlušnosť voči legitímnym nariadeniam predstavených vo vážnej veci; veľké pohoršenie zapríčinené zavineným správaním sa člena; tvrdošijné podporovanie alebo šírenie náuk odsúdených magistériom Cirkvi; verejné hlásenie sa k ideológiám nakazeným materializmom alebo ateizmom; nelegitímna neprítomnosť, o ktorej sa hovorí v kán. 665 § 2, trvajúca pol roka; iné dôvody podobnej závažnosti, prípadne určené vlastným právom inštitútu.

§ 2. Na prepustenie člena s dočasnými sľubmi stačia aj dôvody menšej závažnosti, určené vo vlastnom práve.

Kán. 697 - Ak v prípadoch, o ktorých sa hovorí v kán. 696, vyšší predstavený po vypočutí svojej rady usúdi, že treba začať proces na prepustenie:

1. má zozbierať alebo doplniť dôkazy;
2. má člena písomne alebo pred dvoma svedkami napomenúť s výslovným pohrozením následného prepustenia, ak sa nespamätá, pričom mu jasne naznačí dôvod prepustenia a dá členovi plnú možnosť obhajovať sa; ak napomenutie nemalo účinok, po uplynutí aspoň pätnástich dní má pristúpiť k druhému napomenutiu;
3. ak ani toto napomenutie nemalo účinok a vyšší predstavený so svojou radou usúdi, že nenapraviteľnosť je dostatočne dokázaná a že obhajoby člena sú nedostačujúce a od posledného napomenutia uplynulo pätnásť dní bez úžitku, všetky spisy podpísané samým vyšším predstaveným a notárom spolu s odpoveďami člena, ktoré sám podpísal, treba odoslať najvyššiemu predstavenému.

Kán. 698 - Vo všetkých prípadoch, o ktorých sa hovorí v kán. 695 a 696, vždy zostáva zachované právo člena obrátiť sa na najvyššieho predstaveného a priamo jemu predložiť svoje obhajoby.

Kán. 699 - § 1. Najvyšší predstavený so svojou radou, ktorá musí k platnosti pozostávať aspoň zo štyroch členov, má pri dôkladnom zvažovaní dôkazov, argumentov a obhajob postupovať kolégiovo, a ak sa to tajným hlasovaním rozhodne, má vydať prepúšťací dekrét, v ktorom musí k platnosti aspoň súhrnne uviesť právne a skutkové dôvody.

§ 2¹⁸. Vo svojprávnych kláštoroch, o ktorých sa hovorí v kán. 615, rozhodnutie o prepustení člena so sľubmi patrí najvyššiemu predstavenému so súhlasom jeho rady.

¹⁸ Pápež Fratnitšek, *Competentias quasdam discernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2002 (CLXII, n.37, p.8).

Kán. 700¹⁹ - Prepúšťací dekrét vyneseny voči členovi so sľubmi má účinnosť vtedy, keď je oznámený tomu, ktorého sa týka. Aby však dekrét bol platný, musí byť uvedené právo prepusteného rehoľníka podať rekurz kompetentnej autorite do desiatich dní od prijatia oznámenia. Rekurz má pozastavujúci účinok.

Kán. 701 - Samým činom legitímneho prepustenia zanikajú sľuby, ako aj práva a záväzky, vyplývajúce z profesie. Ale ak je člen klerikom, nesmie vykonávať posvätný stav, kým si nenájde biskupa, ktorý ho po primeranej probácii prijme do diecézy podľa kán. 693 alebo mu aspoň dovolí vykonávať posvätný stav.

Kán. 702 - § 1. Tí, ktorí z rehoľného inštitútu legitímne vystupujú alebo boli z neho legitímne prepustení, nič nemôžu od neho požadovať za akúkoľvek činnosť, ktorú v ňom vykonali.

§ 2. Inštitút má však zachovať umiernosť a evanjeliovú lásku voči členovi, ktorý sa od neho odlučuje.

Kán. 703 - V prípade veľkého vonkajšieho pohoršenia, alebo veľmi vážnej ujmy hroziacej inštitútu, vyšší predstavený, alebo ak hrozí nebezpečenstvo z oneskorenia, miestny predstavený so súhlasom svojej rady môže člena ihneď z rehoľného domu vylúčiť. Ak je to potrebné, vyšší predstavený sa má postarať, aby sa začal proces na prepustenie podľa normy práva, alebo má vec predložiť Apoštolskému stolcu.

Kán. 704 - O členoch, ktorí sú akýmkoľvek spôsobom odlúčení od inštitútu, sa má urobiť zmienka v správe, ktorú treba zaslať Apoštolskému stolcu a o ktorej sa hovorí v kán. 592 § 1.

VII. kapitola

REHOĽNÍCI POVÝŠENÍ NA EPISKOPÁT

Kán. 705²⁰ - Rehoľník povýšený na episkopát zostáva členom svojho inštitútu, ale na základe sľubu poslušnosti podlieha jedine Rímskemu veľkňazovi a neviažu ho záväzky, ktoré sám rozumne považuje za nezlučiteľné so svojím postavením.

¹⁹ PCCICAI, odpoveď I a II, z 21. marca 1986, AAS 78 (1986) 1323:

Pochybnosť I.: *Či prepúšťací dekrét podľa kán. 700 CIC, vyneseny najvyšším predstaveným, treba prepustenému oznámiť prv ako ho potvrdil Svätý stolec, alebo po potvrdení?*

Odpoveď: *Záporne na prvú časť, kladne na druhú.*

Pochybnosť II.: *Či kompetentnou autoritou na prijatie rekursu ohľadom pozastavenia proti prepusteniu rehoľníka je Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločností apoštolského života, ktorá potvrdila dekrét, alebo Najvyšší tribunál Apoštolskej Signatúry?*

Odpoveď: *Kladne na prvú časť, záporne na druhú.*

²⁰ PCCICAI, odpoveď I, z 29. apríla 1986, AAS 78 (1986) 1324:

Pochybnosť: *Má biskup rehoľník vo vlastnom inštitúte hlas aktívny a pasívny?*

Odpoveď: *Záporne.*

PCCICAI, odpoveď II, z 19. januára 1988, AAS 80 (1988) 1819:

Pochybnosť: *Rehoľníci menovaní za prelátov audítorov Rímskej Roty sa majú považovať za vyňatých spod právomoci rehoľného ordinára a spod záväzkov, ktoré im vyplývajú z rehoľnej profesie podobne ako rehoľníci povýšení do episkopátu?*

Odpoveď: *Záporne na obe otázky, s výnimkou toho, čo sa týka výkonu vlastného úradu.*

Novelizované znenie kánona. Porov. Pápež Fratnitšek, *Competentias quasdam decernere*, z 11. februára 2022, *L'Osservatore Romano*, 15. februára 2002 (CLXII, n.37, p.8).

Kán. 706 - Rehoľník, o ktorom sa hovorí vyššie:

1. ak profesiou stratil vlastníctvo majetkov, má právo na užívanie, výnos a spravovanie majetkov, ktoré mu pripadajú; avšak diecézny biskup a iní, o ktorých sa hovorí v kán. 381 § 2, vlastníctvo nadobúdajú pre partikulárnu cirkev; ostatní pre inštitút alebo pre Svätý stolec podľa toho, či inštitút je schopný vlastníť alebo nie;
2. ak profesiou nestratil vlastníctvo majetkov, opäť nadobúda užívanie, výnos a spravovanie majetkov, ktoré mal; tie, ktoré mu pripadnú neskôr, nadobúda plne pre seba;
3. v oboch prípadoch však s majetkami, ktoré mu pripadnú nie z hľadiska jeho osoby, musí naložiť podľa vôle darcov.

Kán. 707 - § 1. Emeritný biskup rehoľník si môže vybrať miesto bydliska aj mimo domov svojho inštitútu, ak Svätý stolec nestanovil ináč.

§ 2. Čo sa týka jeho primeraného a dôstojného materiálneho zabezpečenia, ak slúžil nejakej diecéze, sa má zachovať kán. 402 § 2, ak by sa vlastný inštitút nechcel postarať o jeho materiálne zabezpečenie; ináč Apoštolský stolec sa má postarať iným spôsobom.

VIII. kapitola

KONFERENCIE VYŠŠÍCH PREDSTAVENÝCH

Kán. 708 - Vyšší predstavení sa môžu s úžitkom združovať do konferencií alebo rád, aby sa spoločnými silami snažili buď o plnšie dosiahnutie cieľa jednotlivých inštitútov, vždy pri neporušení ich samostatnosti, povahy a vlastného ducha, alebo o prerokovanie spoločných záležitostí, alebo o zavedenie primeranej koordinácie a spolupráce s konferenciami biskupov aj s jednotlivými biskupmi.

Kán. 709 - Konferencie vyšších predstavených majú mať svoje štatúty, schválené Svätým stolcom, ktorý ich jediný môže zriaďovať aj ako právnickú osobu, a zostávajú pod jeho najvyšším vedením.

III. titul

SEKULÁRNE INŠTITÚTY

Kán. 710 - Sekulárny inštitút je inštitút zasväteného života, v ktorom sa veriaci žijúci vo svete usilujú o dokonalosť lásky a snažia sa predovšetkým znútra prispieť k posväteniu sveta.

Kán. 711 - Člen sekulárneho inštitútu na základe svojho zasvätenia nemení vlastné kánonické postavenie v Božom ľude, či už laické, alebo klerické, pri zachovaní predpisov práva, ktoré sa vzťahujú na inštitúty zasväteného života.

Kán. 712 - Pri zachovávaní predpisov kán. 598-601 konštitúcie majú stanoviť posvätné zväzky, ktorými sa v inštitúte prijímajú evanjeliové rady, a určiť povinnosti, ktoré z týchto zväzkov vyplývajú, ale, čo sa týka spôsobu života, vždy pri zachovaní vlastnej sekulárnosti inštitútu.

Kán. 713 - § 1. Členovia týchto inštitútov vyjadrujú a uskutočňujú vlastné zasvätenie v apoštolskej činnosti a ako kvas sa usilujú všetko preniknúť evanjeliovým duchom na posilnenie a vzrast Kristovho tela.

§ 2. Členovia laici majú účasť na evanjelizačnej úlohe Cirkvi vo svete a akoby zo sveta buď svedectvom kresťanského života a vernosti voči svojmu zasväteniu, alebo poskytovaním pomoci pri usporadúvaní časných vecí podľa Boha a pri pretváraní sveta silou evanjelia. Podľa vlastného sekulárneho spôsobu života ponúkajú aj svoju spoluprácu do služby cirkevného spoločenstva.

§ 3. Členovia klerici svedectvom zasväteného života najmä v presbytériu poskytujú pomoc spolubratom osobitnou apoštolskou láskou a v Božom ľude svojou posvätnou službou uskutočňujú posväcovanie sveta.

Kán. 714 - Členovia majú žiť v bežných podmienkach sveta podľa normy konštitúcií buď sami, alebo každý vo svojej rodine, alebo v skupine bratského života.

Kán. 715 - § 1. Členovia klerici inkardinovaní v diecéze závisia od diecézneho biskupa pri neporušení toho, čo sa vzťahuje na zasvätený život vo vlastnom inštitúte.

§ 2. Tí však, ktorí sú podľa normy kán. 266 § 3 inkardinovaní do inštitútu, ak sú určení na vlastné diela inštitútu alebo na riadenie inštitútu, závisia od biskupa tak ako rehoľníci.

Kán. 716 - § 1. Všetci členovia sa majú aktívne zúčastňovať na živote inštitútu podľa vlastného práva.

§ 2. Členovia toho istého inštitútu majú medzi sebou zachovávať spoločenstvo a starostlivo dbať o jednotu ducha a o pravé bratstvo.

Kán. 717 - § 1. Konštitúcie majú predpisovať vlastný spôsob riadenia, určiť čas, v ktorom majú moderátori vykonávať svoj úrad a spôsob, akým majú byť určení.

§ 2. Za najvyššieho moderátora nemá byť určený ten, kto nie je definitívne včlenený.

§ 3. Tí, ktorí sú na čele riadenia inštitútu, sa majú starať, aby sa zachovala jednotu ducha a aby sa napomáhala aktívna účasť členov.

Kán. 718 - Spravovanie majetkov inštitútu, ktoré musí vyjadrovať a napomáhať evanjelióvu chudobu, sa riadi normami Piatej knihy *Časné majetky Cirkvi*, ako aj vlastným právom inštitútu. Vlastné právo má rovnako určiť najmä ekonomické záväzky inštitútu voči členom, ktorí preň pracujú.

Kán. 719 - § 1. Aby členovia verne zodpovedali svojmu povolaniu a aby ich apoštolská činnosť vychádzala zo samého spojenia s Kristom, majú sa horlivo oddávať modlitbe, vhodným spôsobom sa venovať čítaniu Svätého písma, zachovávať čas každoročných duchovných cvičení a podľa vlastného práva vykonávať aj iné cvičenia duchovného života.

§ 2. Slávenie Eucharistie, podľa možnosti každodenné, má byť prameňom a posilou celého ich zasväteného života.

§ 3. V prístupovaní ku sviatosti pokánia, ktorú majú často prijímať, majú mať slobodu.

§ 4. V prijímaní potrebného duchovného vedenia majú mať slobodu, a ak si želajú, rady tohto druhu si majú žiadať aj od svojich predstavených.

Kán. 720 - Právo prijímať do inštitútu tak na probáciu ako aj na prevzatie posvätných zväzkov buď časných alebo doživotných čiže definitívnych patrí vyšším predstaveným s ich radou podľa normy konštitúcií.

Kán. 721 - § 1. Na začiatočnú probáciu sa neplatne prijíma:

1. kto ešte nedosiahol plnoletosť;
2. kto je už viazaný posvätným zväzkom v nejakom inštitúte zasväteného života alebo bol včlenený do spoločnosti apoštolského života;
3. manželská stránka počas trvania manželstva.

§ 2. Konštitúcie môžu určiť iné prekážky prijatia aj vzhľadom na platnosť alebo pripojiť podmienky.

§ 3. Aby bol niekto prijatý, má mať okrem toho zrelosť, potrebnú na správne vedenie života, ktorý je vlastný inštitútu.

Kán. 722 - § 1. Začiatočná probácia sa má zamerať na to, aby kandidáti lepšie spoznali svoje Božské povolanie, a to vlastné inštitútu, a aby sa cvičili v duchu a v spôsobe života inštitútu.

§ 2. Kandidáti majú byť náležite formovaní na život podľa evanjeliových rád a poučení, ako ho úplne premeniť na apoštolát za pomoci tých foriem evanjelizácie, ktoré väčšmi zodpovedajú cieľu, duchu a povahe inštitútu.

§ 3. Spôsob a čas tejto probácie pred prvým prijatím posvätných zväzkov v inštitúte, nie kratšej než dva roky, má sa určiť v konštitúciách.

Kán. 723 - § 1. Po uplynutí času začiatočnej probácie kandidát, ktorý je považovaný za súceho, má prijať tri evanjeliové rady potvrdené posvätným zväzkom alebo z inštitútu odísť.

§ 2. Toto prvé včlenenie, nie kratšie než päť rokov, má byť podľa normy konštitúcií dočasné.

§ 3. Po uplynutí času tohto včlenenia členovi, ktorý je považovaný za súceho, má byť umožnené doživotné včlenenie alebo včlenenie definitívne, totiž s dočasnými záväzkami, ktoré treba vždy obnovovať.

§ 4. Definitívne včlenenie vzhľadom na tie isté právne účinky, ktoré treba stanoviť v konštitúciách, je postavené na roveň doživotnému.

Kán. 724 - § 1. Po prvom prijatí posvätných zväzkov treba stále vo formovaní pokračovať podľa konštitúcií.

§ 2. Členov treba zároveň formovať v Božích a ľudských veciach; ale o ich trvalú duchovnú formáciu sa majú vážne starať predstavení inštitútu.

Kán. 725 - Inštitút si nejakým záväzkom, stanoveným v konštitúciách, môže pridružiť aj iných veriacich, ktorí sa snažia o evanjelióvu dokonalosť podľa ducha inštitútu a majú mať účasť na jeho poslaní.

Kán. 726 - § 1. Po uplynutí času dočasného včlenenia môže člen inštitútu slobodne opustiť, alebo ho vyšší moderátor po vypočutí svojej rady z oprávneného dôvodu môže vylúčiť z obnovenia posvätných zväzkov.

§ 2. Dočasne včlenený člen, ak to sám od seba žiada, môže od najvyššieho moderátora so súhlasom jeho rady z vážneho dôvodu dostať indult na opustenie inštitútu.

Kán. 727 - § 1. Doživotne včlenený člen, ktorý chce inštitút opustiť, má po zrelom uvážení veci pred Pánom žiadať od Apoštolského stolca cez najvyššieho moderátora indult na opustenie inštitútu, ak inštitút je pápežského práva; ináč aj od diecézneho biskupa, ako je to stanovené v konštitúciách.

§ 2. Ak ide o klerika inkardinovaného v inštitúte, má sa zachovať predpis kán. 693.

Kán. 728 - Legitímne udeleným indultom na opustenie inštitútu zanikajú všetky zväzky, ako aj práva a povinnosti vyplývajúce z včlenenia.

Kán. 729²¹ - Člen sa z inštitútu prepúšťa podľa normy kán. 694 § 1, bod 1 a 2 a 695; okrem toho konštitúcie majú stanoviť iné dôvody prepustenia, len keď sú primerane vážne, vonkajšie, pripočítateľné a právne dokázané a má sa zachovať spôsob postupu stanovený v kán. 697-700. Na prepusteného sa vzťahuje predpis kán. 701.

Kán. 730 - Aby člen sekulárneho inštitútu prešiel do iného sekulárneho inštitútu, majú sa zachovať predpisy kán. 684 § 1, 2, 4, a kán. 685; aby sa uskutočnil prechod do rehoľného inštitútu alebo do spoločnosti apoštolského života, alebo z nich do sekulárneho inštitútu, vyžaduje sa dovolenie Apoštolského stolca, ktorého nariadenia treba dodržiavať.

II. oddiel

SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA

Kán. 731 - § 1. K inštitútom zasväteného života sa približujú spoločnosti apoštolského života, ktorých členovia bez rehoľných sľubov sledujú apoštolský cieľ vlastný spoločnosti a žijúc podľa vlastného spôsobu života bratský život v spoločenstve, snažia sa o dokonalosť lásky zachovávaním konštitúcií.

§ 2. Medzi nimi sú spoločnosti, v ktorých členovia prijímajú evanjeliové rady nejakým zväzkom určeným v konštitúciách.

Kán. 732 - To, čo je stanovené v kán. 578-597 a 606, sa vzťahuje na spoločnosti apoštolského života, ale pri neporušení prirodzenosti každej spoločnosti; na spoločnosti však, o ktorých sa hovorí v kán. 731 § 2, sa vzťahujú aj kán. 598-602.

Kán. 733 - § 1. Kompetentná autorita spoločnosti zriaďuje dom a ustanovuje miestne spoločenstvo po predchádzajúcom písomnom súhlase diecézneho biskupa, s ktorým sa musí poradiť, aj keď ide o jeho zrušenie.

§ 2. Súhlas na zriadenie domu prináša so sebou právo mať aspoň kaplnku, v ktorej sa má sláviť a uchovávať najsvätejšia Eucharistia.

Kán. 734 - Riadenie spoločnosti sa stanovuje konštitúciami pri zachovaní kán. 617-633 podľa povahy každej spoločnosti.

²¹ František, *Communis vita*, 19. marca 2019.

Kán. 735 - § 1. Prijímanie, probácia, včlenenie a formovanie členov sa vymedzuje vlastným právom každej spoločnosti.

§ 2. Čo sa týka prijímania do spoločnosti, majú sa zachovať podmienky stanovené v kán. 642-645.

§ 3. Vlastné právo musí určiť plán probácie a formovania, najmä vedecký, duchovný a apoštolský, prispôsobený cieľu a povahe spoločnosti tak, aby členovia, spoznávajúc Božie povolanie, sa vhodne pripravovali na poslanie a život spoločnosti.

Kán. 736 - § 1. V klerických spoločnostiach sú klerici inkardinaovaní do samej spoločnosti, ak konštitúcie nestanovujú ináč.

§ 2. Vo veciach, týkajúcich sa programu štúdia a prijímania posvätných stavov, sa majú zachovávať normy pre svetských klerikov, pri zachovaní § 1.

Kán. 737 - Včlenenie prináša so sebou pre členov povinnosti a práva určené v konštitúciách, pre spoločnosť však starosť viesť členov podľa konštitúcií k cieľu vlastného povolania.

Kán. 738 - § 1. Všetci členovia podliehajú vlastným predstaveným podľa normy konštitúcií vo veciach, ktoré sa týkajú vnútorného života a disciplíny spoločnosti.

§ 2. Podliehajú aj diecéznemu biskupovi v tom, čo sa týka verejného kultu, starostlivosti o duše a iných diel apoštolátu so zreteľom na kán. 679-683.

§ 3. Vzťahy člena inkardinovaného do diecézy k vlastnému biskupovi stanovujú konštitúcie alebo osobitné dohody.

Kán. 739 - Členovia sú okrem povinnosti, ktoré ich viažu podľa konštitúcií, viazaní aj spoločnými povinnosťami klerikov, ak z povahy veci alebo z kontextu nie je zrejmé niečo iné.

Kán. 740 - Členovia musia bývať v legitímne zriadenom dome alebo v spoločenstve a zachovávať spoločný život podľa normy vlastného práva, ktorým sa riadia aj prípady neprítomnosti v dome alebo spoločnosti.

Kán. 741 - § 1. Spoločnosti a ak konštitúcie nestanovujú ináč, ich časti a ich domy sú právnickými osobami a ako také sú schopné nadobúdať, vlastníť, spravovať a scudzovať časné dobrá podľa normy predpisov Piatej knihy *Časné majetky Cirkvi*, kán. 636, 638 a 639, ako aj podľa normy vlastného práva.

§ 2. Členovia sú podľa normy vlastného práva takisto schopní časné dobrá nadobúdať, vlastníť, spravovať a nimi disponovať, ale čokoľvek dostanú so zreteľom na spoločnosť, nadobúda sa pre spoločnosť.

Kán. 742 - Vystúpenie a prepustenie člena ešte definitívne nevčleneného sa riadi konštitúciami jednotlivej spoločnosti.

Kán. 743 - Indult na opustenie spoločnosti so zánikom práv a povinností, vyplývajúcich z včlenenia, pri zachovaní predpisu kán. 693 môže dostať definitívne včlenený člen od

najvyššieho predstaveného so súhlasom jeho rady, ak to podľa konštitúcií nie je vyhradené Svätému stolcu.

Kán. 744 - § 1. Najvyššiemu moderátorovi je takisto vyhradené so súhlasom jeho rady udeliť definitívne včlenenému členovi povolenie prejsť do inej spoločnosti apoštolského života, pričom sú medzitým pozastavené práva a povinnosti, ktoré má vo vlastnej spoločnosti, ale pri zachovaní práva vrátiť sa späť pred definitívnym včlenením do novej spoločnosti.

§ 2. Aby sa uskutočnil prechod do inštitútu zasväteného života alebo z neho do spoločnosti apoštolského života, vyžaduje sa povolenie Svätého stolca, ktorého nariadení sa treba držať.

Kán. 745 - Najvyšší moderátor so súhlasom svojej rady môže definitívne včlenenému členovi udeliť indult žiť mimo spoločnosti, nie však dlhšie ako tri roky, pričom sa pozastavujú práva a povinnosti, ktoré sú nezlučiteľné s jeho novým postavením; zostáva však pod starostlivosťou moderátorov. Ak ide o klerika, vyžaduje sa navyše súhlas ordinára miesta, kde musí bývať a zostať v starostlivosti a závislosti na ňom.

Kán. 746 - Pri prepúšťaní definitívne včleneného člena kán. 694-704 sa majú zachovať primerane prispôsobené.